

GŁOS PORANNY

DZIENNIK SPOŁECZNY, POLITYCZNY I LITERACKI

Redakcja: Piotrkowska 101. Telefony: 144-44, 177-77
Redaktor przyjmuje od godz. 6-ej — 7-ej wieczorem.

Cena 30 groszy

Administracja: Piotrkowska 70. Telefon 22-222
Tel. nocny 144-44, Nr. konta P.K.O. 66.155 64-730

Trzęsienie ziemi w Los Angeles

**Miasto milionerów zrujnowane. -- Setki zabitych i tysiące rannych
Wielkie szyby naftowe płoną. -- Łańcuch wzgórz zapadł się. --
Hotele luksusowe wzdłuż plaży zburzone**

Liczne studia filmowe w Hollywood uległy zniszczeniu

LOS ANGELES, 11 marca — O godzinie 17.55 dały się odczuć w mieście silne wstrząśnienia podziemne, trwające z przerwami około półtorej godziny. Ośrodek trzęsienia ziemi znajduje się w OKOLICACH LONG BEACH którego dzielnica handlowa uległa zniszczeniu.

LONDYN, 11-go marca. — Donoszą z Los Angeles o wielkim trzęsieniu ziemi, które nawiedziło Kalifornię. Wstrząsy podziemne dały się odczuć wczoraj o godz. 17 m. 55 (według czasu miejscowego) i trwały z krótkimi przerwami całe dwie godziny. Najwięcej ucierpiały miejscowości Long Beach i Compton.

W WIELU DZIELNICACH MIASTA POWSTAŁY POŻARY.

Tak np. wyższa szkoła techniczna stoi w płomieniach. Również

W LOS ANGELES KILKA WIELKICH BUDYNKÓW ZOSTAŁO USZKODZONYCH.

Do terenów nawiedzonych katastrofą trzęsienia ziemi udało się 100 lekarzy i sióstr miłosierdzia. Amerykańskie statki wojenne „Virginia“, „Arizona“, „Tennessee“, „Texas“ i „Oklahoma“ wysadziły na brzeg 625 MARYNARZY ORAZ LEKARZY OKRĘTOWYCH.

Według doniesień z Long Beach w jednej ze szkół zawaliła się część budynku podczas lekcji.

KILKUNASTU UCZNIÓW ZGIEREŁO POD GRUZAMI.

Również w teatrze zginęło kilkanaście osób.

LONDYN, 11-go marca. — Według otrzymanych tu doniesień trzęsienie ziemi w Kalifornii południowej pociągnęło za sobą **KILKASET OFIAR W LUDZIACH.**

Liczba rannych **PRZEKRACZA 2.500 OSÓB.** Miasto Long Beach w ciągu 20 sekund zostało **ZAMIENIONE W KUPE GRUZÓW.**

Ponieważ katastrofa trzęsienia ziemi wydarzyła się w godzinach wieczornych, ulice były przepełnione ludźmi, którzy **W POPŁOCHU ROZBIEGLI SIĘ.**

we wszystkich kierunkach, szukając schronienia. W ciągu kilku sekund ruch na ulicach zamarł. Ulice były **POGRAŻONE W CIEMNOŚCIACH** **WIELKIE SZYBY NAFTOWE W POBLIŻU LONG BEACH PŁONA.**

LONDYN, 11-go marca. — Trzęsienie ziemi, które nawiedziło południową Kalifornię, było bardzo silne. Poza Long Beach, Compton i Los Angeles ucierpiały również inne miejscowości, jak Santa Barbara, San Diego i San Pedro. W pobliżu tej ostatniej miejscowości **ZAPADŁ SIĘ ŁAŃCUCH WZGÓRZ, PADOS.**

LONDYN, 11-go marca. — Z Nowego Jorku donoszą, że panuje tu niepokój o **LOS MAŁŻONKI B. PREZYDENTA HOOVERA,** która znajduje się w Los Angeles. Były prezydent starał się kilkakrotnie połączyć telefonicznie, jednakże wysiłki były bezskuteczne.

LOS ANGELES, 11 marca — Najstraszliwsze w dziejach Kalifornii trzęsienie ziemi posiadało śmierć i zniszczenie w całej południowej części tego stanu. Odczuło tam **CZTERNAŚCIE KOLEJNYCH WSTRZĄŚNIENI.**

Dotychczas zarejestrowano **120 ZABITYCH I PRZESZŁO 4.150 RANNYCH**

w 14 miastach; komunikacja telefoniczna z Long Beach została przerwana.

LOS ANGELES, 11 marca — Prezydent Roosevelt polecił armii i marynarce pośpieszyć z pomocą ofiarom katastrofy. W Long Beach **OGŁOSZONY ZOSTAŁ STAN WOJENNY.**

Znana **KOLONIA MILJONERÓW AMERYKAŃSKA W LONG BEACH JEST ZRUJNOWANA.**

Wszystkie słynne **HOTELE WZDŁUŻ PLAŻY ZOSTAŁY ZNISZCZONE.**

W San Pedro uległa zniszczeniu słynna biblioteka ufundowana na przez Carnegiego.

LOS ANGELES, 11 marca — Lotnik, który obleciał całą południową część Kalifornii, opowiada, że **CAŁE OBSZARY LEŻĄ W GRUZACH.**

W wielu miejscowościach wybuchły pożary. Składy benzyny w Los Angeles w San Pedro, Long Beach i Wilmington **SĄ W OGNIU.**

Olbrzymie rezerwuary wodne w Los Angeles zawały się, zalewając sąsiednie domy. **STRATY OBLICZANE SĄ NA WIELE MILJONÓW DOLARÓW.**

LOS ANGELES, 11.3. — Trzęsienie ziemi było najsilniejszym z wszystkich, jakie nawiedziły St. Zjednoczone w ciągu lat 15.

W jedynej w tej okolicy stacji radiotelegraficznej, znajdującej się w Long Beach,

WYBUCHŁ POŻAR, którego ugaszenie było ze względu na trzęsienie ziemi niemożliwe,

skutkiem czego dotknięta katastrofą obszar stanu **KALIFORNIA JEST CAŁKOWICIE ODCIĘTY OD ŚWIATA.**

LONG BEACH, 11.3. — Energetyczna akcja ratunkowa na terenie katastrofy wzięła w całej pełni.

Policeja poszukuje w dalszym ciągu zabitych i rannych pod gruzami. Liczba rannych w samym Long Beach wynosi 1500 osób.

MIASTO PALI SIĘ W WIELU MIEJSCACH.

Pod gruzami jednego z sanatoriów zginęło 10 pacjentów, którzy w chwili trzęsienia ziemi znaleźli się bez żadnej opieki.

Prócz tego setki rannych domagają się natychmiastowej pomocy. Jakkolwiek wszyscy lekarze na terenie katastrofy niosą pomoc bez wyczerpania, bardzo wielu rannych czekać musi niesłychanie dłużej godziny na pierwszy ratunek.

LOS ANGELES, 11.3. — Dotąd tylko w Los Angeles i Long Beach zdołano z pod gruzów odkopać 250 trupów. Liczbę rannych na całym obszarze obliczają na **3000 OSÓB.**

W samym tylko Long Beach ustalono dotąd 300 rannych, którzy padli ofiarą belek i cegieł, padających z walących się domów.

W San Pedro wybuchły bardzo **POWAŻNE ROZRUCHY,** przyczem władze miejskie nie są w stanie przywrócić porządku, skutkiem czego zaalarmowano gwardję narodową.

O godz. 11-ej wieczorem w Los Angeles odczuło nowy wielki wstrząs, skutkiem czego powstała panika. Świadek naoczny tego wstrząsu opowiada, że z wielu do-

mów leciały dachówki, cegły i części murów, które padały na przechodniów. Ponieważ wstrząs miał miejsce późnym wieczorem, większość mieszkańców znajdowała się już w domach, z których zaczęto **UCIEKAĆ W DZIKIM POPŁOCHU**

Katastrofę trzęsienia ziemi potęguje ta okoliczność, że w miejscowości Compton

ZAPALIŁY SIĘ OLBRZYMIĘ ZBIORNIKI BENZYNY.

Wielkie ilości benzyny wypłynęły ze zbiorników na ulicę i dostały się do rur kanalizacyjnych, skutkiem czego **CAŁE MIASTO OPANOWANE JEST PRZEZ POŻAR.**

LOS ANGELES, 11.3. — Urzędowo stwierdzono że jednym tylko Los Angeles wykopano 121 zabitych.

Z Los Angeles wyleciał specjalny samolot, który miał na celu zbadanie ogromu katastrof. Samolot ten spadł, a wszyscy **TRZEJ LOTNICY ZOSTALI ZABICI.**

LONDYN, 11.3. (PAT) — Z Los Angeles w Kalifornii nadciągają dalsze szczegóły o strasznym trzęsieniu ziemi. Szereg miejscowości jak Los Angeles, Long Beach, San Pedro, San Anna, Compton, Watts uległo częściowemu zniszczeniu. **W HOLLYWOOD, UCIERPIAŁY LICZNE STUDJA FILMOWE.**

Trzęsienie ziemi trwało prawie trzy godziny, przyczem najsilniejsze wstrząsy odczuło dopiero około 9-ej wieczorem. Wstrząsy objęły przestrzeń długości 200 mil i szerokości 30.

BRZEGI ZOSTAŁY ZALANE PRZEZ FALE.

6.000 ofiar

LOS ANGELES, 11 marca. — (PAT.) — Do szpitali tutejszych przewieziono około 6.000 ofiar ostatniego trzęsienia ziemi.

LOS ANGELES, 11.3. (Tel. wł.) — Według ostatnich obliczeń liczba ofiar trzęsienia ziemi wynosi 203 zabitych i 4.543 rannych.

Strefa trzęsienia ziemi obejmuje przestrzeń 6.000 mil. kw. Teren ten jest nawiedzony trzęsieniem ziemi niemal regularnie co 75 lat. Ostatnie wielkie trzęsienie ziemi w tych okolicach wydarzyło się w roku 1857.

Pełnomocnictwa dla Prezydenta

Zamknięcie sesji sejm w najbliższych dniach?

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” telefonuje:

Wczoraj odbyło się posiedzenie rady ministrów, na którym, jak mówią, debatowano nad projektem ustawy o pełnomocnictwach dla prezydenta. Po posiedzeniu tem rozszła się w kołach politycznych pogłoska, iż sesja sejm i senatu, która miała trwać do końca marca,

zostanie przerwana i że w najbliższych dniach nastąpi zamknięcie obu izb.

Wznowienie wykładów

na wszystkich wyższych uczelniach w Polsce

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” telefonuje: Rektory uczelni wyższych w

Warszawie ogłosili, że wznowiają wykłady od poniedziałku. Takie same ogłoszenia ukazały się we wszechnicach całej Polski.

Min. Beck w Genewie

GENEWA, 11 marca (Pat.) — Minister spraw zagranicznych, Beck, odbył dzisiaj z Paul Boncour'em konferencję na temat aktualnych zagadnień konferencji rozbrojeniowej.

Czy Hitler — to wojna i restauracja Hohenzollernów?

Sprawą pogłosek i opinii o rychłej restauracji monarchji w Niemczech po zwycięstwie Hitlera interesująco ujmuje „Kurjer Wileński”.

Przecież restauracja Hohenzollernów pociągnęłaby za sobą natychmiastową odbudowę kilku tronów: bawarskiego, bańskiego, saskiego, wirtemburskiego. To byłby cios dla naczelnego hasła obecnego rządu: odbudowy jedności całych Niemiec.

Zresztą kandydaci na tron kłócą się pomiędzy sobą. Wilhelm mówi, że syn jego nie daje się na cesarza, bo zbyt głośno szumiął w czasach swej młodości i skutkiem tego nie będzie posiadał należytej powagi. Kronprinz zaś stanowczo twierdzi, że ojciec jest za stary i nie rozumie zmienionych warunków.

Według oświadczenia autorytatywnej osoby, monarchja mogłaby powstać w Niemczech dopiero po jakimś bardzo efektywnym czynie (np. wojna), oczywiście obliczonym na powodzenie i na tak olbrzymi wzrost wewnętrznej siły Niemiec, że możnaby było nie oglądać się na zagranicę.

A tymczasem ani wielki przebieg, ani wielka własność ziemiska, nie chcą wojny. Przemysł chce znaleźć kupca. Własność ziemiska chce się odbudować. I dlatego narazie bardziej prawdopodobne jest porozumienie się Hitlera z państwami bałtyckimi, Rosją, a może i Polską, aniżeli jakaś nowa awantura wojenna.

Różne efekciarskie wystąpienia korytarzowo — ślaskie nie mogą nas zbyt wprowadzać w błąd. Są one raczej obliczone na wyborców niemieckich. Zresztą sprawdziliśmy już kilkakrotnie, że Hitler przy władzy jest inny, niż Hitler — teoretyzujący mówca. Szara rzeczywistość nie zadowala się efektem. Żąda zdecydowanej odpowiedzi na pytanie: kiedy znajdzie się praca, kiedy 6 milionów bezrobotnych zacznie jeść dosyć?

Trudności wewnętrzne Niemiec, odwieczna walka między przemysłowcami i agrarjuszami, komuniści i socjaliści, bezrobotni i Anschluss — wreszcie zbrojenia się, czy rozbrojenie — całkowicie pochłonięty najbliższy okres rządów kancelarza Hitlera.

Papierowe majątki

Oto obecny obraz bankowości amerykańskiej: 40 miliardów wkładów w bankach i w kasach oszczędnościowych, a 6 miliardów pieniędzy w obiegu. Z tych 40 miliardów gros stanowią oszczędności i tylko drobna część ma charakter kapitału obrotowego, ulokowanego chwilowo w bankach. Gdyby odwrotnie, przeważał kapitał obrotowy, kryzys nie płynności bankowej łatwo mógłby być opanowany, gdyż każda wypłata wkładu spowodowałaby przelanie pieniędzy do rąk innych, a te znów pośrednio, lub bezpośrednio spłaciłyby swoje długi do banków, które w ten sposób zyskałyby nowe źródła do wypłat.

Jest jasnym, że podobna dysproporcja pomiędzy ilością posiadanych pieniędzy, a ilością wkładów jest rzeczą nie normalną, a wogóle możliwą jedynie przy istnieniu bezkrytycznego optymizmu, mogącego, jak to było w Ameryce, uwierzyć w prosperację, rozwijającą się w geometrycznym postępie. Bo, że w strukturze systemu oszczędnościowego, stosowanego zresztą wszędzie, leży gruby błąd logiki ekonomicznej, o tem zapomniano zupełnie. Życie zresztą stało się tak bardzo skomplikowanym, że straca się podstawowy, zasadniczy sens wielu przejawów.

Samo oszczędzanie istnieje prawdopodobnie od czasu, kiedy człowiek zdobył świadomość o swoim bycie i o niepełności swego losu. Tylko, że oszczędzanie dawniej miało charakter bardziej naturalny. Początkowo człowiek czynił rezerwy w środkach codziennej konsumpcji, a następnie w pieniądzu; obok tego rozszerzał swój stan posiadania w majątku produkcyjnym, a więc (zależnie od epoki i stopnia rozwoju cywilizacyjnego) w bydłostanie, w ziemi uprawnej, lub też w warsztatach przemysłowych, spodziewając się z tego rozszerzenia majątkowego lepszego zaopatrzenia na starość. W każdym razie przed oszczędzaniem uważać tu należy za rzecz przyrodzoną o charakterze dodatnim. W ostatnim półwieczu równoległe z indywidualnym rozwija się bardzo wyraźnie system socjalny oszczędzania w formie różnorodnych ubezpieczeń klasy pracującej.

Człowiek naszej epoki pojęcie oszczędności i pojęcie pieniądza znalazł prawie że w jedno, co dla obecnego położenia gospodarczego stało się rzeczą wielce niepożądaną. Swój stała rola pieniądza kruszcowego, lub w postaci banknotu wymiennego na złoto polegająca na jego zdolności do wymiennienia go na dobra materialne. Jako taki może być przejściową formą dla czynienia oszczędności, o jakich była mowa wyżej. Nie powinien jednak stać się i formą i treścią. Ale tak się stało.

Wraz z intensywnie rozwijającym się handlem wymiennym, zjawilo się zapotrzebowanie pieniędzy, koniecznych na ten czas, w którym towar wędrował od wytwórcy poprzez hurtownika i detalistę aż do konsumenta. Handel, jak każda czynność gospodarcza, przynosi zyski i początkowo kupiec, a następnie i przemysłowiec chętnie pożyczal sobie potrzebne mu przejściowo pieniądze, przyznając pożyczającemu część spodziewanego zarobku w formie stałego oprocentowania. Procesy te znane są już od dawna. Dzięki nim posiadacz zaoszczędzonego kapitału, chcący zwiększyć zaopatrzenie swoje w latach późniejszych, nie miał już potrzeby rozszerzyć swego majątku produkcyjnego. Mógł on najwzajemniej zwiększać swój majątek przy pomocy narastających procentów. W wielu wypadkach i w wielu epokach ten sposób przedstawiał się jako bardziej pożądanym. W szczególności wtedy, gdy posiadacz pieniędzy nie miał inicyjatywy lub chęci do gospodarczego współdziałania lub gdy z pracy swojej, której nie chciał, lub nie mógł opuścić, mógł każdorazowo odłożyć coś na bok.

Ten system nie jest nowy, jeźliż trzeba zaznaczyć, że podobnych rozmiarów, jak obecnie nigdy jeszcze nie przybierał. Nie mała rolę odegrała w jego rozwoju stale wzrastająca zamożność szerokich mas w ostatnim stuleciu, szczególnie na Zachodzie. Niezbitym fak-

tem stało się, że tych oszczędności, złożonych do banków, mamy dziś za dużo. Olbrzymie miliardy oszczędności mają postać papierową. Ich suma przy pomocy systemu łańcuchowego dawno już przekroczyła ilość znaków wymiennych. X. oszczędza 1000 zł., składa je do banku, bank, posiadając wkłady od różnych X-ów wypozycza je Y-owi, który, prowadząc jakieś przedsiębiorstwo, stwarza zarobki pracobiorców. Ci ze swej strony czynią pewne oszczędności, wpłacają je do banków i t. d. Ogólna suma pieniędzy pozostaje ta sama, a oszczędności wciąż wzrastają.

Z powodu nadmiaru wkładów banki wbrew chęciom i podstawowym zasadom bankowości niewidocznie przechodzą od formy kredytu krótkoterminowego do kredytu długoterminowego, a wreszcie do pośredniego (pożyczki pod zastaw akcji), a nawet do bezpośredniego inwestowania kapitałów w przemysł. Struktura oszczędzania przyjmuje następującą formę: z jednej strony ciułacz, a z drugiej — ludzie przedsiębiorczy, korzystający z obcych kapitałów dla zorganizowania, względnie rozszerzenia przedsiębiorstw przemysłowych, między obiegami zaś — banki, jako pośrednicy.

Jest rzeczą zrozumiałą, że społeczność, która np. przy 1 miliardzie posiadanych i potrzebnych jej znaków wymiennych posiada oszczędności w

wysokości 5 - czy 6 - krotnej, nie mogła postąpić inaczej, jak ulokować je produkcyjnie w formie mniej lub więcej stałej, tworząc w wypadku powszechnego runu najwzajemnicze zamrożenie wkładów bankowych. Inaczej być nie może.

W zasadzie dla uniknięcia podobnej sytuacji, jaką obecnie przeżywa Ameryka, niema innych środków, niż to, że ciułacz: a) albo przyjmie bezpośredni udział w finansowaniu przemysłu drogą zakupu akcji, b) albo oddawać będą swoje oszczędności na długoterminowe pożyczki, albo też c) nominalnie uważać się będą za uprawnionych do każdorazowego podniesienia swych wkładów, godząc się w swej dużej masie na to, że realnie ich wkłady a vista podlegają nieustającemu prolongowaniu terminów wypłaty, a w razie paniki długotrwałemu moratorium.

W kryzysach bankowości poza błędami ciułaczy w ich dysponowaniu oszczędnościami dużą rolę odgrywa nadmierne rozwinięcie banków i brak czynnika hamującego ze strony ustawodawcy. Bez względu na to, czy regulacja w tym kierunku, aby banki i kasy oszczędnościowe, zarówno prywatne, jak państwowe i komunalne, nie miały prawa przyjmowania wkładów, które by w 40, a najmniej w 35 procentach nie były pokryte kapitałem własnym, lub też złotem. Ponadto dla odwrócenia ciułaczy od krótkoterminowych lokat, należałoby ustawowo obniżyć do minimum ich oprocentowanie (np. do połowy stopy dyskontowej, stosowanej przez bank emisyjny), skasować podatek giełdowy od papierów publicznych, zmniejszyć koszty przy udzielaniu długoterminowych pożyczek hipotecznych i t. p. Banki co prawda straciłyby nieco ze swego znaczenia, ale gospodarstwo społeczne mogłoby dzięki temu uzyskać bezpośrednio źródło nasilenia kapitałowego i runy bankowe dałyby się o wiele łatwiej opanować.

ALEKSANDER FFLTEN.

Czy wiecie, że...

...naskutek grawitacji, ważyłby człowiek na słońcu przeszło dwi tonny.

...niedawno odkopano w samym sercu Nowego Jorku pozostałości po wsi indyjskiej.

...w Ameryce przeznaczono specjalne tereny na rezerwy, aby zapobiec zupełnemu zniknięciu puszczy amerykańskiej.

...północno - amerykańscy Indianie są w posiadaniu 35 milj. ha ziemi, co stanowi sumę około 100 miliardów złotych.

...pewna firma amerykańska wypuściła na rynek „elektryczne podniebienie”, służące do próbowania stopnia dojrzałości owoców i ich smaku.

Salon Mód p. f. „AU PETIT PARIS”
wł. ALA RUBINSTEIN
Zawiadamia Sz. Klientów, że codziennie pokazuje w salonie swolm najnowsze modele domów paryskich.
Ceny zastosowane do obecnych warunków!
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 81, tel. 138-65.

„Dom Liebkechta”

centrala komunistyczna w Berlinie, przemianowana na hitlerowski „Dom Horsta Wessela”.

RADJO UCISZA TROSKI

CASINO

2-gi tydzień rekordowego powodzenia

Dzisiaj i dni następnych!

Pocz. o g. 12-ej

Wallace Beery
Jackie Cooper

Czemp

realizacji KING VIDORA

Wielka parada serc.
Prosta opowieść o miłości ojca i syna.

NADPROGRAM:

Makabjada w Zakopanem
Bilety ulgowe ważne!

Hitlerowcy oskarżają komunistów

o rabunek i demolowanie sklepów

BERLIN, 11 marca (Pat.) — W Lubece, Szwerynie, Frankfurtach n/M., Hamburgu, Kolonii Düsseldorfie, jak i w szeregu innych miast składy towarowe żydowskie zostały zamknięte.

Wielkie magazyny Tietza, Karstadta i innych zmuszone zostały do przerwania działalności. Oddziały młodych osobników w munda-

rach hitlerowskich obsadzili niektóre przedsiębiorstwa. W Gotha podczas demolowania sklepów widziano umundurowanych hitlerowców. Frakcja narodowo-socjalistyczna twierdzi, iż byli to poprzebierani komunistów. (?) Również o rabunek sklepów w Hamburgu posadza się komunistów.

Bojówki dalej hulają

Ludzie boją się spać w domu

LONDYN, 11 marca. (Tel. wł.) — Jak donosi „Daily Herald” z Berlina, specjalne oddziały hitlerowskie zgocą się nad przeciwnikami politycznymi,

wkraczają do mieszkań osób podejrzanych o sprzyjanie socjalistom lub komunistom, oraz oudziemców i żydów, wprowadzają ludzi

przetzymują w specjalnych lokalach i tam poddają torturom. W ciągu ostatnich 3-ch dni wprowadzono w ten sposób 90 osób,

w tym 7 obywateli amerykańskich. Wśród cudzoziemców,

zamieszkałych w Berlinie, zapanowała panika. Większość ich opuszcza na noc swe mieszkania i lokuje się u znajomych, w hotelach lub nocnych restauracjach.

BERLIN, 11 marca. (PAT) — Według doniesienia zarządu gminy wrocławskiej — na sałę obrad gminy wrocławskiej we Wrocławiu wkroczyła uzbrojona bojówka hitlerowska, która zarządziła przerwanie posiedzenia i po zrewidowaniu wszystkich uczestników posiedzenia, w poszukiwaniu broni, nakazała opuścić sałę zebrań.

Organizacje republikańskie rozwiązane

BERLIN, 11 marca. (PAT) — Bawarski komisarz spraw wewnętrznych zarządził rozwiązanie organizacji Reichsbanneru i wszystkich pokrewnych ugrupowań, należących do t. zw. żelaznego frontu. Majątek ruchomy tych organizacji został sekwestrowany.

Przepędzeni burmistrzowie

BERLIN, 11 marca. (PAT) — Prasa donosi o złożeniu z urzędu burmistrzów: Królewca, Kilonji, Altony. Również w Lubece komisarz Rzeszy zastąpił senat wolnego miasta.

Grozi Genewie

BERLIN, 11 marca. (PAT) — W Essen otwarto wystawę komunikacji napowietrznej, przy której to sposobności minister Goering wygłosił dłuższe przemówienie.

Goering m. in. oświadczył, iż wrogowie Niemiec radzą znowu w Genewie nad pozbawieniem Rzeszy jej potęgi napowietrznej, że jednak na straży tej potęgi stoi minister Goering, który był wielokrotnie zapraszany do Genewy i zawsze odmawiał, gdy jednak raz tam będzie, wówczas w Genewie padnie ostatnie, decydujące słowo.

LONDYN, 11.3. (PAT) — „Evening Standard” donosi z Genewy, że ostatnie wydarzenia w Niemczech stanowiły w dalszym ciągu przedmiot dyskusji pomiędzy Mac Donaldem, Beckiem, Paul Boncourtem i Benessom.

RADION

SŁOŃCE BEZ PRZERWY

Utało się zdanie, że „bielenie na słońcu” jest najlepszym środkiem do otrzymania białej bielizny. Sposób ten jednak rzadko można zastosować — w mieście prawie nigdy, Radion natomiast zawsze jest do dyspozycji i działa, dzięki swej zawartości mydła i floru, zupełnie tak samo, jak słońce. Mydło rozpuszcza brud, a miliony drobniutkich pęcherzyków przenikają tkaninę i nadają jej śnieżną białość. Jest to niezawodny sposób, gdyż Radion jednocześnie pierze i bieli, a przytem oszczędza bieliznę.

RADION **BIELI JAK SŁOŃCE!**

...A PRZEDTEM NAMOCZYĆ W PROSZKU SCHICHTA

Wolny obszar celny

ustanowiony w porcie gdyńskim

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” telefonuje:

Rada ministrów uchwaliła wczoraj rozporządzenie o ustaleniu w Gdyni wolnego obszaru celnego.

Na obszarach tych obowiązować będą przepisy celne podobne do analogicznych przepisów zagranicą. Nie będą więc obowiązowały ani rygorystyczne formalności celne, ani zakazy natury gospodarczej.

Wolny obszar celny w Gdyni obejmuje basen im. ministra Kwiatkowskiego oraz nabrzeża Stanów Zjednoczonych, Czechosłowackie i znajdujące się obecnie w budowie nabrzeża południowe - zachodnie tegoż basenu. Tereny, przylegające do tych nabrzeży również należą do wolnego obszaru celnego.

PRZECIWKO GRYPIE

i przeciwbieżni należy zastosować tabletki **TOGAL**, które usuwają te chorobliwe objawy. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądajcie we własnym interesie tylko oryginalnych tabletek. Do nabycia we wszystkich aptekach.

TOGAL

Lusia ofiarą mordu seksualnego?

Zaremba czerwony po uszy w ogniu drastycznych pytań

Staś -- zdaniem jego ojca -- nie mógł widzieć w mroku postaci Gorgonowej

Zona ogrodnika dwukrotnie zaskładała podczas zeznań przed sądem

KRAKÓW, 11 marca. — Architekt Zaremba, senior, miał dziś ciężki dzień. Stał pod pręgierzem ławy przysięgłych. W pewnej chwili na Zarembe spadł grad pytań, które zmierzają do wykazania, że Zaremba nie odznacza się wysokim poziomem moralnym.

— Dlaczego pan nie płacił pensji p. Gorgonowej?

— Dlaczego dopuścił pan w domu do sytuacji, gorszej od dzieci?

— Dlaczego pan tolerował, że dzieci szpiegowali pana i Gorgonową?

— Pan chciał oddać Gorgonową i zatrzymać jej dziecko. Czy sądzi pan, że to nie nazbyt wielka krzywda usunąć kobietę z domu, a nadto zabrać jej dziecko?

Z ataku przysięgłych, który był głosem sumienia społecznego, wzięła przykład sama oskarżona i z furją natarła na Zarembe, wypominając mu krzywdy swojego życia:

— Gdy prosiłam: „Ulegalizujmy ten związek”, mówił: „Uspokój się, to wszystko się skończy”. Potem, gdy zainteresowałam się inną kobietą, już nie byłam ci dobra,

krzywdziłam, mordowałam. Atak był tak gwałtowny, że na pomoc Zarembie pośpieszył przewodniczący.

Zaremba był zaczerwieniony po uszy.

Koszula pod futrem

Wypadki krytycznej nocy Zaremba opisuje następująco:

Przew.: — Jak przyszedł Csała to rozmawialiście na werandzie?

Zaremba: — Przyszedł i zabrał mnie na werandę.

— Czy była tam wtedy Gorgonowa?

— Z początku była, a potem wyszła.

— Jak długo była nieobecna?

— Powiedziałem jej, by poszła do córki. Ona wyszła, a potem wróciła. Mogło być około pół godziny.

— Czy powiedział jej pan, by poszła się przebrać?

— Możliwe, bo była w pantoflach.

— Czy zauważył pan wystającą koszulę z pod futra?

— Nie zauważyłem.

werandę, lecz pobiegłam po wodę.

Oskarżona odpowiada głosem zdenerwowanym, donośnym, a w pewnej chwili wola:

— Panie przewodniczący, jestem świadoma tego, co mówię.

„Zegarmistrz”

Gdy Zaremba chce ustalić z minutową dokładnością przebieg krytycznych momentów, adw. Woźniakowski wtrąca:

— Gdy człowiek szalał z bólu po utracie córki, robi się nagle z niego zegarmistrza.

Wypłata wygranych

W związku z odbywającym się obecnie ciągnięciem 5-ej klasy Lot. Państwowej, zawiadania się zainteresowanych, że wypłata wszelkich wygranych oraz stawek odbywa się w najbliższej w Łodzi kolekturze S. Jątka, Piotrkowska 22, 66.

Ciągnięcie trwa do 11 kwietnia. — Losy w pozostałej niewielkiej ilości tamże są jeszcze do nabycia.

Przew.: — Czasem panowie także robią zegarmistrzów.

Prokurator dąży do ustalenia kiedy Gorgonowa chodziła po lekarza i kiedy biegła po wodę.

Następuje dalsza kontrowersja, w czasie której przewodniczący zapytuje:

— Jak pani jednak wytrzymała, że już wtedy powstały ślady, skoro pani nie miała jeszcze według pani zeznań skaleczonej ręki?

Oskarżona zdenerwowana pod niesionym głosem:

— Twierdzię i sto razy będę to twierdziła pod przysięgą na moje dzieci, że od razu pobiegłam po lekarza, że następnie wróciłam i udałam się szybko po wodę, kiedy to rozbiłam szybę, a potem objełam dopiero Zarembe.

Na zegarek nie patrzyłam.

Przew.: — A czy pan Zaremba zeznaje nieprawdę?

Oskarżona: — Widocznie jest w interesie pana Zaremby, ażeby tak zeznał.

Sypialnie obok siebie

Sędzia przysięgły: — Jeśli pan nie dawaj jej pozorów oze-

nienia się, to co pana skłoniło, by

pokój jej umieścić po przebudowie obok swego pokoju?

Czy nie bał się pan, że zwróci to uwagę dzieci?

— To już by'ło po przebudowie willi, dzieci były z początku małe

— Czy pan nie zastanawiał się, że dzieci mogły z tego wysnuć jakiejś wnioski?

— Owszem, zastanawiałem się i dlatego chciałem panią Gorgonową usunąć z domu.

Oskarżona (z przekąsem): — Tak, tak.

Zaremba wyjaśnia, że zwykle ma w pierwszych dwu lub trzech godzinach twardy sen, następnie jednak śpi lekko. Noc krytycznej zbudził go krzyk syna. Nie mógłby usłyszeć wybicia szyby w pokoju Gorgonowej, gdyż syn krzyczał tak przeraźliwie, iż gdyby nawet willa się waliła, nie byłby tego usłyszał:

— Słyszałem, że córkę zamordowano — mówi świadek, — i wszystkie inne rzeczy byłoby mnie nie doszły.

(Dokończenie na str. 4-ej.)

Lusia ofiarą mordu seksualnego?

(Dokończenie — początek na stronie 3-0)

Oskarżona na pytanie przewodniczącego zaczyna coś odpowiadać cichym głosem i w pewnej chwili mówi:

— Pan przewodniczący mnie nie rozumie.

Przew.: — Ten zarzut w moją stronę skierowany jest niewłaściwy, proszę w ten sposób nie odzywać się do mnie. Dykusja skończona.

Musia

Co się tyczy kwestji wizyt różnych mężczyzn u Gorgonowej

w czasie jego nieobecności, to dzieci nigdy nie mówiły, by nie robić mu przykrości.

W dalszym ciągu świadek zeznaje, iż odcigał się z zerwaniem stosunków z Gorgonową, ponieważ wszyscy kochali Musienkę, wspólne dziecko, na oddanie którego oskarżona nie chciała się nigdy zgodzić.

Sędzia przysięgły: — No, bo przecież ją usunąć, a dziecko zabrać, byłoby zbyt krzywdzące.

Adw. Woźniakowski: — To jest ślubne dziecko Erwina Gorgona i pan się może śmiać z tego.

— Jak Gorgonowa odnosiła się do Musi?

— Więcej miała miłości i ciepła Musia od nas, aniżeli od matki.

— Czy dziecko, które zostało u teściów, odwiedzało kiedy matkę?

— Bardzo mało.

— Czy matka wspominała o nim?

— Mało. Myśmy się pytali, ale ona mówiła, że teściowie nie pozwalają mu przychodzić.

— Czy myślała o dziecku?

— Może pan sędzia będzie łaskaw spaść się o to p. Gorgonowej.

Oskarżona: — Gdy chłopak mój przychodził do domu p. Zaremby, to on odnosił się do niego zimno.

Balam się, że gdy będę go plesła, to pan Zaremba będzie na mnie niechętnie patrzył.

Oskarżona w toku przemówienia unosi się coraz bardziej i woła w stronę sędzów przysięgłych:

„Teraz mów moja pani!”

— On mnie zawsze przedstawiał jako swoją żonę, a teraz nie przyznaje się do tego.

Teraz mów tylko moja pani.

Dlaczego pan Zaremba dał do tego, by upozorować nasz stosunek przed swymi dziećmi, dlaczego, gdy miałam zostać matką, powiedział: „To się zaraz skończy” — a dopiero potem,

gdy inna kobieta weszła w nasze życie, byłam niedobra i zła i morderczyni.

To powiedzenie oskarżonej,

wyglądającym głosem, wywołuje poruszenie na sali.

Przew.: — Może pani skouczy, bo tu pan Zaremba nie jest oskarżony o niemoralne prowadzenie się.

— Czy życzeniem Lusi było, aby pan zerwał z Gorgonową?

— Tak jest. Lusia była jakby moim przyjacielem i powierzyła mi i wywierała na mnie wpływ w kierunku ustalenia mojej przyszłości.

Lusia chciała zerwania

— Czy więc zerwanie byłoby namową i wpływem Lusi?

— Tak jest.

— Jaki był powód nienawiści Lusi do Gorgonowej?

— Gorgonowa mówiła, że nie rozumie takiej miłości ojca do córki, że

to musi być jakaś inna miłość.

— Czy pan słyszał po przebudzeniu, że oskarżona krzyczała? Co się stało?

— Nie.

— Czy w chwili popełnienia morderstwa miał pan twarde sen?

— Tak.

— Czy mógł pan nie słyszeć brzęku szczyby?

— Mogłem nie słyszeć.

— Gdzie pan słyszał krzyk Stasia?

— Na progu między jadalnią, a pokojem p. Gorgonowej.

— Czy Staś przekroczył próg jej pokoju?

— Nie widziałem tego.

— Czy pan widział p. Gorgonową w bieliźnie?

— Nie.

Kto to?

Zaremba stwierdza dalej, że sylwetka, którą widział w pokoju Gorgonowej była absolutnie sylwetką człowieka.

— Czy nie mógł to być np. fotel ani nie innego.

— Czy nie rzuciło się panu w oczy, że gdy wy wyszliście w bieliźnie

Gorgonowa była już w futrze?

— Wtedy nie.

— A dziś?

— Dziś patrzę na to pod innym kątem widzenia.

Prók.: — Czy Staś był prawdomówny?

— Tak jest.

— Czy pan z'apał go kiedy na kłamstwie?

— Nie.

— Czy był fantazjujący, czy też chłopcem, powiedzmy „chodzącym po ziemi”?

— Żadnych przywidzeń ani fantazji u niego nie zauważyłem.

— Czy Lusia zrobiła kiedy krzywdę Stasiowi, bo Staś zeznał, że nie?

— Nie.

Prók.: — Czy Staś repeto-

wał kiedyś jaką klasę?

Dwójka ze śpiewów

— Po raz pierwszy miał te-raz dwójkę w Warszawie.

— A we Lwowie?

— Miał raz dwójkę ze śpiewu.

— Czy rozmawiał pan ze Stasiem na temat postaci, którą miał zobaczyć?

— Tak, rozmawialiśmy ze Stasiem i dr. Csałą, na werandzie.

— Czy powiedział wtedy, że była to Gorgonowa?

— Nie; powiedział, że była to postać w futrze.

— Czy jest możliwe, że Staś nie chciał tego panu wtedy powiedzieć, aby zaoszczędzić panu jeszcze jednego żalu?

— Uważam to za możliwe.

Adwokat Woźniakowski przerywa...

Prók.: — Panie obrońco, proszę mi nie przerywać. Przecież umówiliśmy się.

Nie mógł widzieć...

Zaremba stwierdza, iż jest zupełnie niemożliwe, ażeby Staś przy tem świetle, jakie tam było, widział postać wychodzącą na werandę. Mógł ją widzieć ale nie po kolana.

Dalej powiada, iż kilka lat temu była kradzież w willi w Brzuchowicach, stwierdza jednak, iż psa Luxa wtedy jeszcze nie było. Nocy krytycznej próg Luxa był w willi jeszcze mały piesek.

— Czy oskarżona opowiadała panu, że w czasie pańskiej nieobecności ktoś dobijał się do willi?

— Tak.

— Czy pan pytał o to ogrodnika Kamińskiego?

— Tak, powiedział, że Gorgonowa kogoś przyjmowała i wypuszczała, a następnie

chcę to przed nim upozorować, mówiła, że ktoś się dobijał.

— Czy po morderstwie do-

bierała klucz do werandki z pokoju kluczy?

— Tak jest.

— Gdy komisarz Frankiewicz przedstawił panu wszystkie okoliczności, powiedział pan, że to zrobiła Gorgonowa?

— Tak, powiedział, że Gorgonowa kogoś przyjmowała i wypuszczała, a następnie

chcę to przed nim upozorować, mówiła, że ktoś się dobijał.

— Czy po morderstwie do-

bierała klucz do werandki z pokoju kluczy?

— Tak jest.

— Gdy komisarz Frankiewicz przedstawił panu wszystkie okoliczności, powiedział pan, że to zrobiła Gorgonowa?

— Tak, powiedział, że Gorgonowa kogoś przyjmowała i wypuszczała, a następnie

chcę to przed nim upozorować, mówiła, że ktoś się dobijał.

— Czy po morderstwie do-

bierała klucz do werandki z pokoju kluczy?

— Tak jest.

— Gdy komisarz Frankiewicz przedstawił panu wszystkie okoliczności, powiedział pan, że to zrobiła Gorgonowa?

— Tak, powiedział, że Gorgonowa kogoś przyjmowała i wypuszczała, a następnie

chcę to przed nim upozorować, mówiła, że ktoś się dobijał.

— Czy po morderstwie do-

bierała klucz do werandki z pokoju kluczy?

— Tak jest.

— Gdy komisarz Frankiewicz przedstawił panu wszystkie okoliczności, powiedział pan, że to zrobiła Gorgonowa?

— Tak, powiedział, że Gorgonowa kogoś przyjmowała i wypuszczała, a następnie

chcę to przed nim upozorować, mówiła, że ktoś się dobijał.

— Czy po morderstwie do-

bierała klucz do werandki z pokoju kluczy?

— Tak jest.

— Powiedziałem, że nie mogę sobie wyobrazić, żeby kobieta, z którą tak żyłem, mogła to zrobić.

Prók.: — Jak Lusia krytycznego wieczoru przywitała się z Gorgonową?

— Nie przywitała się, nigdy się nie witały.

Skaleczona ręka

Rozpoczyna się serja pytań obrony. Pierwszy wypytuje świadka adw. Axer, na którego pytania Zaremba stwierdza, że gdy wszedł do pokoju Gorgonowej pokazała mu skaleczoną rękę i mówiła, że skaleczyła ją sobie na kieliszku.

— Czy pan się nie myli? Pan zeznał w śledztwie, że mówiła, iż skaleczyła się od rozbitej szklanki.

— Mówiła o kieliszku i o szklance.

— A o szybie?

— O rozbiciu szyby dowiedziałem się od komisarza.

Obrońca prosi o odczytanie pewnych notatek w aktach.

Przewodniczący stwierdza że są to zapiski policyjne, których odczytać nie może.

Obrączki ślubne

Mec. Axer: — Czy kupił pan obrączki?

— Kupilem.

— Czy dał pan jedną Gorgonowej?

— Dalem.

— Nie znam wypadku, by ktoś wychowawczyńiom dawał obrączki. Dlaczego jej pan dał obrączkę?

— Bo chciała mieć.

— A no, właśnie.

Zaremba zmienia zeznanie

Następuje szczegół wielkiej wagi. Obrona zapytuje:

— Czy z opowiadań Stasia wywnioskował pan, iż postać na werandzie była postacią męską, czy damską.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

— Popada pan w sprzeczność z zeznaniami, złożonymi na pierwszej rozprawie, gdzie pan oświadczył wyraźnie i to na pytanie przewodniczącego, iż

z opowiadania Stasia nie wywnioskował pan, czy to była postać męska, czy damska.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

— Popada pan w sprzeczność z zeznaniami, złożonymi na pierwszej rozprawie, gdzie pan oświadczył wyraźnie i to na pytanie przewodniczącego, iż

z opowiadania Stasia nie wywnioskował pan, czy to była postać męska, czy damska.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

— Popada pan w sprzeczność z zeznaniami, złożonymi na pierwszej rozprawie, gdzie pan oświadczył wyraźnie i to na pytanie przewodniczącego, iż

z opowiadania Stasia nie wywnioskował pan, czy to była postać męska, czy damska.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

— Popada pan w sprzeczność z zeznaniami, złożonymi na pierwszej rozprawie, gdzie pan oświadczył wyraźnie i to na pytanie przewodniczącego, iż

z opowiadania Stasia nie wywnioskował pan, czy to była postać męska, czy damska.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

— Popada pan w sprzeczność z zeznaniami, złożonymi na pierwszej rozprawie, gdzie pan oświadczył wyraźnie i to na pytanie przewodniczącego, iż

z opowiadania Stasia nie wywnioskował pan, czy to była postać męska, czy damska.

— Wywnioskowałem, że dam-

ska.

mówienie, w którym dowodzi, że istnieją poważne poszlaki, że morderstwo dokonane było na tle seksualnym, i że jest bardzo możliwe, iż sprawcą tego morderstwa jest Kamiński.

Wobec tego obrona podtrzymuje swój wniosek o niezaprzysiężenie Kamińskiego. Sąd udał się na naradę.

Ślady stóp kobiety

Po zaprzysiężeniu ogrodnik Kamiński opisuje noc mordu. Opowiada, jak był posłany na posterunek po żandarma. Gdy wracali razem, oglądali ślady koło willi. Żandarm twierdził, że to są ślady stóp kobiecych.

Stosunki między Gorgonową a dziećmi były — zdaniem ogrodnika — bardzo niedobre. Słyszał jak Gorgonowa mówiła do Lusi:

„Ty wstrętna małpo!”

Dżagan, którym Kamiński rąbał

łód, zginął mu na

8 dni przed zbrodnią

Przy zapytaniu adw. Axera, czy

nie używał później tego dżagana

do rąbania,

Kamiński się płacze.

Następnie sąd zarządza jeszcze konfrontację między Gorgonową a Kamińskim, w czasie której Gorgonowa twierdzi, iż

szła razem z ogrodnikiem na po-

sterunek żandarmerji, a on temu

przeży.

Po tem zeznaniu następuje

przerwa.

Zaremba bil Gorgonowa

O godz. 19.20 sąd wznowił dalsze rozprawy, rozpoczynając od przesłuchania

Rozalii Kamińskiej, żony ogrodnika z Brzuchowic.

Świadek opowiada o pozycju Zaremby. Oskarżona mówiła w obecności Kamińskiej, że

brała ślub z Zaremą w Krakowie. Zaremba nazywał oskarżoną w domu „panią”. Pożycie Zaremby z Gorgonową nie było dobre. Docho-

dziło często do sprzeczek, a nawet ostrych kłótni. Oskarżona skarżyła się raz do świadka, że

Zaremba ją poblił

Stosunki między Lusią a Gorgo-

nową również

nie były dobre.

W dalszym ciągu swych zeznań Kamińska, na zapytanie przewodniczącego i prokuratora opowiada pewne szczegóły związane ze zbrodnią.

Gdy przyszła do willi i zapytała Stasia, kto to zrobił, on oświadczył, że

widział na werandzie postać podobną do Gorgonowej.

Szczekania psa Kamińska nie słyszała.

Świadek mdleje 2 razy

Na zapytanie co do wyglądu Gorgonowej, świadek odpowiada, że

„pani” wyglądała dziko.

Kamińska zauważyła

krew na rękach Gorgonowej.

Oskarżona tłumaczyła się, iż stukła szybę czy też szklankę.

Kamińska twierdzi, że sprawę tej nie może dokładnie wyjaśnić. Wogóle

wiele rzeczy zapominała.

W pewnym momencie

Kamińska zasłabła,

wobec czego przewodniczący zarządził przerwę, aby w dalszym ciągu świadka przesłuchiwać.

Po kilkuminutowej przerwie, gdy sąd ponownie rozpoczął przesłuchanie,

Kamińska zasłabła po raz drugi, wobec czego odroczone dalszą rozprawę do poniedziałku, dnia 13-go

marca r. b.

Wilhelm stracił nadzieje na powrót na tron niemiecki

HAGA, 11.3. (PAT) — W haskim „Het Vaderland” specjalny sprawozdawca pisze z Doorn, że b. cesarz Wilhelm bardzo był przygnębiony, iż Hugenberg nie osiągnął przy ostatnich wyborach większej ilości głosów.

Wilhelm, według sprawozdawcy, wyrzekł się nadziei, że zostanie powołany na tron niemiecki. Do ostatnich wyborów prezydenta sprzeciwiał się b. cesarz stanowczo wysuwaniu się na pierwszy plan

osoby kronprincea. W listopadzie 1932 odbyła się jednak rada rodzinna, na której Wilhelm oświadczył, że nie chce już dłużej stawać na drodze kronprinceowi. Odtąd zaczął kronprince ostentacyjnie, niż przedtem, brać udział w życiu publicznym. B. cesarz pragnie zaś jakoby jedynie powrotu do Niemiec jako osoba prywatna, a Hermina bawi właśnie w tym celu w Berlinie.

Zwyczaj pożyczki stabilizacyjnej

W związku z silną zwyczajną kursu złotego polskiego na rynkach zagranicznych, 7 proc. pożyczka stabilizacyjna od kilku dni wykazuje na europejskich giełdach wybitnie mocną tendencję, a mianowicie w Zurychu podniosła się z 54 do 56, w Londynie od 79 do 86. Również zwykowały papiery polskie na giełdzie paryskiej. Kurs 6 i pół proc. obligacji Towarzystwa Kolejowego Polsko - Francuskiego podniósł się do 620 franków.

Należy zauważyć, że po giełdzie nowojorskiej miarodajną giełdą dla notowań naszej pożyczki stabilizacyjnej jest obecnie giełda w Zurychu.

Kard. Kakowski w Watykanie

RZYM, 11.3. (PAT) — Ojciec św. przyjął dzisiaj na specjalnej audjencji kard. Kakowskiego.

Zwyczaj pożyczki stabilizacyjnej

W związku z silną zwyczajną kursu złotego polskiego na rynkach zagranicznych, 7 proc. pożyczka stabilizacyjna od kilku dni wykazuje na europejskich giełdach wybitnie mocną tendencję, a mianowicie w Zurychu podniosła się z 54 do 56, w Londynie od 79 do 86. Również zwykowały papiery polskie na giełdzie paryskiej. Kurs 6 i pół proc. obligacji Towarzystwa Kolejowego Polsko - Francuskiego podniósł się do 620 franków.

Należy zauważyć, że po giełdzie nowojorskiej miarodajną giełdą dla notowań naszej pożyczki stabilizacyjnej jest obecnie giełda w Zurychu.

Mord seksualny?

Po przerwie wezwano na salę sądową następnego świadka, ogrodnika Kamińskiego.

POLSKI ODYSSEUSZ

tułał się przez 18 lat po wszystkich zakątkach świata

Każda KOBIETA
MA SWĘ DOBRE DNI

Ale stale piękną cerę
można mieć tylko przy
regularnej pielęgnacji

KREM ELIDA CO GODZINĘ

Rynek włókienniczy
na tle akcji niżki cen

Marcowy odczyt na temat gospodarczy z cyklu łódzkiej audycji mówionych wygłosi dziś w nie dzielę o godz. 14-ej wicedyrektor izby przemysłowo-handlowej w Łodzi, dr. Henryk Berkowicz. Prelegent mówić będzie przed mikrofonem rozgłosni łódzkiej o przemyśle włókienniczym, który przedstawi na tle akcji niżki cen. Odczyt ten wzbudził duże zainteresowanie w sferach gospodarczych naszego miasta. (r)

FIRMA H. TUROBINER.

Firma H. Turobiner (Piotrkowska 82) zaopatryła skład swój w najmodniejsze futra na sezon wiosenny, kładąc specjalny nacisk na lisy srebrne, niebieskie, krzyżaki i inne. Zaznaczyć należy, że kierownictwo składu spoczywa w rękach wytrawnego fachowca tej branży p. H. Turobinera. Wielki wybór towarów najwyższej jakości i niezwykle niskie ceny przyczyniły się do wielkiej popularności.

Historja krawca Hummła — twórcy sensacyjnej opowieści o nie woli francuskiej, o tułaczce przez morza i pustynie, o bohaterstwach i niezwykłych, bajecznych przygodach, — który tak entuzjastycznie został przyjęty w ojczyźnie, odznaczony i wyróżniony, znalazła, jak wiadomo, swój epilog w wyroku sądowym, skazującym niemieckiego krawczyka na więzienie.

Opinia publiczna nieomal zapominała już o „bohaterze”. Krótka sentencja wyroku zamknęła szpalaty pism. Hummlem przestano się interesować.

Ale oto zdarzył się wypadek, który odgrzebie zakopaną w pamięci ludzkiej odyseę Daubmana.

Tym razem twórcą sensacji jest nasz rodak, wielkopoleńca, a cała historia jest tem dla nas bliższa, że początek jej datuje się z okresu pamiętnych krwawych walk pod Łodzią w roku 1914.

Historja Stasiaka, — tak bowiem nazywa się nasz bohater — jest krótsza, lecz bardziej jeszcze emocjonująca...

to 200 austriackich i niemieckich jeńców. Po rewolucji, w marcu 1917 roku, większość z nich zbiegła, Stasiak pozostał jednak, ponie waż jako wykwalifikowany ślusarz miał dobre zarobki.

...do czerwonego raj

Dopiero w roku 1920 Stasiak razem z rozbitkami wojsk Kołczaka przybył do Władywostoku. Kiedy bolszewicy opanowali miasto, został aresztowany. Czekiści posadzili go, że jest byłym oficerem rosyjskim. Groziło mu rozstrzelanie, jednak po 2-ech miesiącach został wysłany do więzienia w Czycie. Długo, bo 9 miesięcy czekał na wyrok. Gdy zapytywał o powody przedłu żającego się więzienia, bolszewicy tłumaczyli mu, że czekają na odpowiedź z Niemiec w jego sprawie. Wkońcu stracił cierpliwość i postanowił uciec. Udało mu się zmylić czujność strażników bolszewickich. Przez 8 godzin przeszedł w nędznie skleconej lepiance i wymknął się na wolność w nocy.

U tybetańskich mnichów...

Przez całe dwa lata wędrował Stasiak przez Mongolję i dostał się wkońcu do Tybetu. Tam zachorował ciężko i w stanie nieprzytomnym został przewieziony do jednego z tybetańskich klasztorów. Kiedy powrócił do zdrowia, oświad

Ludzie nerwowi skarżą się często na brak apetytu, powinni oni otrzymywać pożywnie wzmacniające a przytem lekkostrawne.

OVOMALTINE

łączy te zalety, wsmacnia bowiem i odżywia, nie obciążając przytem organizmu.

Próbki i broszury wysyła bezpłatnie Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Dr. A. WANDER S. A. Kraków

Z pod Łodzi...

Do konsulatu polskiego w Melbourne (Australja) zgłosił się Michał Stasiak, który opowiedział dzieje swej 18-letniej tułaczki po świecie.

W listopadzie 1914 roku jako żołnierz niemiecki w walkach pod Łodzi, ciężko ranny w brzuch, dostał się do niewoli rosyjskiej. Leczone go początkowo w rosyjskim szpitalu polowym, następnie 3 miesiące przeleżał w szpitalu w Kazaniu.

Z początkiem marca 1915 roku został wysłany do obozu koncentracyjnego na Syberji. Został tam oko

Ciepłota wątroby leczy Naturalna Sól Morszyńska. Gen. Repr. Dr. K. Wenda, Warszawa, Krak. Przedmieście 45.

Gdzie żyją lwy...

Radio dzieciom i młodzieży

„Gdzie żyją lwy, a gdzie tygrysy i różni ich kuzyni?” — Oto tytuł interesującej pogawędki, którą dzisiaj o godz. 16,12 w ramach audycji dla młodzieży wygłosi prof. Stanisław Sumiński. Opowiadanie to dorzuci do wiadomości radjostu chaczów wiele ciekawych szczegółów o charakterze i obyczajach egzotycznych drapieżców. Pogawędkę poprzedzi — jak zwykle — w niedzielę radjotygodnik „Co się dzieje na świecie”, w którym obecny redaktor p. Bruno Winawer informuje młodzież o zjawiskach współczesnego życia, które cechuje zwycięska walka człowieka z przyrodą.

„Wodzowie” — jest to fragment

z powieści Kornela Makuszyńskiego p. t. „Bezgrzeszne lata”, w której autor historję z lat młodzieńczych opisał z uśmiechem i izał wzruszenia, wydobytą na jaw wrodzoną szlachetność i bohaterstwo młodzieńskich dusz chłopięcych. Piękny ten fragment wraz z „Zagadkami i szaradami”, które pod dyktando p. Henryk Ładosz — wypelní program dla dzieci w środę, dnia 18 marca o godz. 15.35.

Dnia 18 marca o godz. 15.35 nadaje radjostacja warszawska siuchowisko dla młodzieży p. t. „Spotkanie”. Autor, Kazimierz Konarski treść opowiadania osnuł dookoła wydarzeń 1863 roku.

czył mnichom, że pragnie wrócić do rodzinnego kraju. Jakież było jego zdumienie, gdy otrzymał odpowiedź, że na zawsze musi pozostać w Tybecie. Tak bowiem naka zuje reguła klasztoru. Kto raz spędzi noc w jego murach, ten na wieki już pozostaje.

Prośby jego i protesty nie zdołały zmienić decyzji mnichów. Próbo wał uciec, lecz przyłapano go i przez 6 miesięcy za kątę trzymano w ciemnicy.

Z klasztoru udało się Stasiakowi zbiec dopiero po 5 latach. Przez cały rok wędrował po Chinach i wkońcu dotarł do jednego z portów Południowych Chin. Długo mu siał jeszcze czekać, zanim zaangażowany został w charakterze majtka. Handlowy statek angielski, na którym Stasiak przyjął służbę, odpłynął do San Francisco.

Na wyspach Polinezji...

Po dziesięciu dniach pomyślnej podróży rozszalała na morzu gwałtowna burza. Statek wyrzucony zo stał na kamienie przybrzeżne i rozbil się w drzazgi.

Stasiak i kilku jego towarzyszy zdołało ujsć z życiem. Znaleźli się na jednej z małych wysep Polinezji. Mieszkańcy wyspy uwięzili rozbitków. Cztery lata przepędził Stasiak na wyspie.

Dopiero w końcu 1932 roku abłąkani na rozległych szlakach mórz, rozbitkowie zdołali zbiec na łódź, którą zrobiłi pokryjomu. Szcześnie sprzyjało im, gdyż na otwartym morzu spotkali wielki statek amerykański, który wszystkich zbłągów dostawił do Melbourne.

Wkrótes się wyjaśni, czy opowieść Stasiaka jest wytworem wobraźni nowego Hummła, czy też jest prawdziwą historją tragicznych przeżyć rozbitka życiowego — jednej z wielu ofiar wojny światowej.

Znakomite TORTY i CIASTKA Poleca TURECKA PIEKARNIA i CUKIERNIA Piotrkowska 12, tel. 104-34
Filje: Narutowicza 2 i Przejazd 2, tel. 175-17. Wyborowe pączki po 15 groszy. 3 razy dziennie świeże pieczywo.

Tomaszów

BEZPŁATNA KUCHNIA DLA NAJ BIEDNIEJSZYCH.

Dzięki inicjatywie i energicznemu zabiegom działaczy społecznych oraz ofiarności obywateli Tomaszowa Maz.

GRAND-KINO

Ostatnie dni!
1-szy bezszmerowy polski film
Każdemu wolno kochać

W rol. gł.:
Dymarska, Maszyńska, Ziemińska, Conti, Lawiński i Skonieczny.

NADPROGRAM:
Zamach na Prezydenta Ameryki Roosvelta.

Początek o g. 12 w poł.
Ceny miejsc od 12—3
49 gr., 80 gr. i 1.09
od 3—5
80 gr. i 1.09
na pozostałe seanse
zł. 1.09, 1.70 i 2.50

wa Maz, otworzona została przed paru miesiącami darmowa kuchnia wzorowo urządzona. Kuchnia ta mieści się przy ul. Mościckiego 4, w nieruchomości p. Bolesława Szepsa, jednego z jej inicjatorów, który nie tylko udzielił obszernego na ten cel lokalu, lecz również bierz bardzo czynny udział w pracy nad jej utrzymaniem. Kuchnia ta wydaje najbardziej, w pierwszym rzędzie starcom i dzieciom, codziennie około 700 darmowych obiadów. Niezależnie od tego, kilkudziesięciu podupadłym rodzinom posyła do domu obiady, niektórym zaś odpowiednią ilość żywności. Na leży zaznaczyć, że filantropijna ta instytucja ma wiele do zawdzięczenia pokaznym ofiarom przemysłowca p. Samuela Rornstema.

Jest rzeczą łatwo zrozumiałą, jak zbawienne znaczenie kuchnia ta ma dla głodujących rodzin, których, jak w każdym miesiące przemysłowem, podczas obecnej stagnacji nie brak.

Nie można pominąć wyrazów uznania dla pań, które codziennie na zmianę dyżurują, by utrzymać wzorową gospodarkę.

Miejmy nadzieję, że tomaszowscy działacze społeczni w swych zabiegach pracy i ofiarności nie ustają dla utrzymania tej placówki do broczynnej.

INSPEKCJA ELEKTROWNI.
Wojewódzki kierownik referatu elektrycznego, inż. T. Szyszko, w

dniu 14 b. m. przyjedzie do Tomaszowa celem przeprowadzenia inspekcji prawidłowej działalności elektrowni. Osoby, które chcą wnieść skargi na elektrownię, mogą w dniu tym w godz. od 11 do 13 zgłaszać się do ekspozytury starostwa (gmach magistratu), gdzie inż. Szyszko będzie przyjmował interesantów.

STREJK WŁÓKNIARZY.

Wczoraj akcja strejkowa objęła niemal wszystkie zakłady przemysłowe. Komitet strejkowy prowadzi energiczną akcję w celu dalszego rozszerzenia strejku. Do fabryki Piescha, która pracuje jeszcze normalnie, przybyła grupa strejkujących, złożona z 50 osób i usiłowała nakłonić robotników do porzucenia pracy.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonność do udaru i ataków apoplektycznych neutralna woda gorzka „Franciszka-Józefa” zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyrężenia się. Zalec. przez lek.

KRADZIEŻ NA RYNKU.

Plagą Tomaszowa są ostatnio włóczędzy i żebracy, którzy dokonują różnych kradzieży. W dniu wczorajszym na rynku okradziono Jana Garelikowskiego (wieś Glinik pod Tomaszowem), któremu nieznanemu sprawca wyciągnął z kieszeni 105 zł. gotówką. O kradzieży za meldowano policji, która wszczęła dochodzenie.

Co usłyszymy dziś przez radio

9.00 Transmisja cichej mszy z Krakowa.
10.15 Koncert w wykonaniu chóru Gregorjańskich.
11.15 Koncert muzyki religijnej z płyt gramofonowych.
12.15 Poranek symfoniczny z filharmonii warszawskiej.
W przerwie odczyt p. t. „Jak korzystać z kasy chorych” — wygłosi dr. Jerzy Babecki.
14.00 Odczyt p. t. „Rynek włókienniczy na tle akcji niżkowych cen” — wygł. p. Henryk Berkowicz.
14.20 Koncert życzeń z płyt gramofonowych.
16.00 Program dla młodzieży.
a) Radjotygodnik dla młodzieży p. t. „Co się dzieje na świecie” w oprac. B. Winawera. b) Pogawędka prof. St. Sumińskiego pt. „Gdzie żyją lwy, a gdzie tygrysy i ich różni kuzynowie?”
16.25 D. c. koncertu z płyt gramofonowych.
16.45 Odczyt.
17.00 Koncert popołudniowy. Wykonawcy: Zofja Adamska (wio lonczela), Marja Barówna (fort.) i Ludwik Urstein (akomp.).
18.00 Muzyka lekka i taneczna.
19.20 Wiadomości sportowe z Łodzi.
19.25 Sluchowisko ze Lwowa pt. „Tancerz”.
20.00 Muzyka operowa.
21.30 Wiadomości sportowe z całego kraju.
21.40 Recital skrzypcowy w wykonaniu Stefana Frenkla. Przy for

teplanie L. Urstein.
22.10 Muzyka taneczna.
AUDYCJE ZAGRANICZNE
Koenigswusterhausen (1635)
10.05 Muzyka fortepian. Brahmsa (Rapsodja H-moll, Intermezzo Es-dur i Rapsodja G-moll).
Wrocław (325)
19.20 Utwory fortepianowe Beethovena (Rondo G-dur, Sonata Es-dur).

JESLI ODBIORNIK...

.. to tylko jednej ze słanych marek:

TELEFUNKEN
Model: „345 W” i „Super 650 W”
4 (5) lamp, 3 obwoody zł. 590.—
Typ „METEOR” (odbiorca całej Europy) wraz z głośnikiem zł. 320.—

SCHAUB „Super”
RADIO - AUDION, Traugutta nr. 1, telefon nr. 153-71.

Stuttgart (360)
17.50 Utwory kameralne Brahmsa (Trio fortepianowe H-dur, 4 poważne pieśni, Kwartet smyczkowy C-moll).
20.00 Koncert z udziałem prof. St. Frydberga (skrzypce).
21.05 Symfonia IX Mahlera. Langenberg (472)
19.25 Symfonia V Brucknafa.

Wojna cuchnąca naftą

Bose armje walczą w żarze podzwrotnikowego słońca--Kobieta paragwajska z cygarem w ustach idzie dumnie za plugiem--Boliwji nie pomógł niemiecki generał, sprowadzony prosto z Berlina

(Oryginalny list od własnego korespondenta „Głosu Porannego”)

ASUNCION (Paragwaj),
w marcu.

Tocząca się od szeregu miesięcy wojna pomiędzy Boliwią i Paragwajem, ze stałą przewagą po stronie tego ostatniego, zwraca uwagę na ten mały dzielny kraj. Trzeba sobie uprzytomnić, że Boliwia liczy trzy razy tyle ludności co Paragwaj, posiada terytorjum jeszcze niewspółmiernie większe; a ponadto w Paragwaju jest prawie dwa razy więcej kobiet, niż mężczyzn — skutek długoletniej wojny, jaką wiodł mały Paragwaj z trzema naraz sprzymierzonymi sąsiadami — Argentyną, Brazylią i Urugwajem, w końcu której po ciężkich wysiłkach sprzymierzonych, Paragwaj został pokonany, bowiem mało już pozostało mężczyznom zdolnych do noszenia broni.

Obecna wojna boliwijsko-paragwajska została wywołana przez wszechpotężną północno-amerykańską kompanję naftową „Standart Oil Company”, której potrzebny był paragwajski port na rzece Paranie dla spławu boliwijskiej nafty do oceanu Atlantyckiego.

Słaby rząd boliwijski, znajdując się w rękach nafariarzy amerykańskich, dał się niebacznie sprowokować do tej wojny i teraz cierpi, gdyż dzielne wojsko paragwajske odnosi stale zwycięstwa. Nie nie pomógł

sprowadzony aż z Berlina były instruktor armji boliwijskiej, niemiecki generał Kundt, który stanął na czele indyjsko-kreolskich wojsk Boliwji, bowiem przeważające Hezebnie wojsko boliwijskie wciąż jest bite.

Walki prowadzone między tymi indyjsko-kreolskimi zastępnymi dwóch bratnich narodów odbywają się w nader ciężkich warunkach terytorjalnych i klimatycznych. Podzwrotnikowe słońce, rozgrzewające atmosferę do 50 st. Cels., praży niezmieszanie walczących, którzy muszą się nieraz przebijać przez haszcze niekniętych stopa ludzka puszczy Chaco, gdzie co krok czyha krwiożerczy lampart, lub inny dziki drapieżnik i żołnierz, celując do nieprzyjaciela, nie wie czy w tej chwili nie skradła się na niego z tyłu jakaś krwiożercza bestja. A pod palącym promieniem słońca nieraz na kilkadziesiąt kilometrów wokoło nie ma kropli wody. Wyekwipowanie wojsk z obu stron też wiele pozostawia do życzenia, gdyż ciężkie oddziały idą w pole bez batów.

Nastrój w Asuncion, stolicy Paragwaju, typowym małym miasteczkiem południowo-amerykańskim, jest bardzo wojowniczy; nie ma nikogo, kto by się zgodził na zakończenie wojny przed osiągnięciem całkowite-

go zwycięstwa. Wszędzie panuje atmosfera wysoce podejrzliwa; w każdym endzoziemcu weszły się szpiegi i bardzo łatwo najniewinniejszemu człowiekowi dostać się do więzienia i pod sąd wojenny. Szczególnie Niemcy, których jest tu dość dużo, cierpią za swoje z tej racji, że głównodowodzącym wojsk boliwijskich jest Niemiec, wspomniany już gen. Kundt.

Wojownicy nastrój potęgują jeszcze kobiety, prawdziwe amazonki, liczebniejsza i pracowitsza część ludności Paragwaju, tworząc ochotnicze oddziały, dążące na front, jako pomoc techniczną — gospodarczą

swych mężów, a ściślej mówiąc towarzyszy życia.

Kobieta w Paragwaju zajmuje osobliwe stanowisko, jest bowiem tą siłą roboczą, którą w Europie stanowią mężczyźni; kobieta paragwajska pracuje na roli, jest drwalem, kowalem, cieślą, czy innym rzemieślnikiem, podczas gdy jej mąż, a właściwie przyjaciel, spełnia funkcje gospodyni, lub też zgola nie robi. Należy wiedzieć, że w Paragwaju obrzymla ilość ludzi żyje w konkubinacie; żona nieślubna nazywa się „companera” — to znaczy towarzysza. Dotyczy to nie tylko sfer niższych, ale nawet i t. zw. towarzystwa, cze-

go najlepszym dowodem, że prezydent Paragwaju, z pochodzenia francuz, jest nieślubnym synem.

Niewątpliwie do takiego stanu rzeczy przyczynił się nadmiar kobiet i wytworzone warunki, które pozwalają, że jeden mężczyzna zamieszkuje nie tylko z jedną konkubiną.

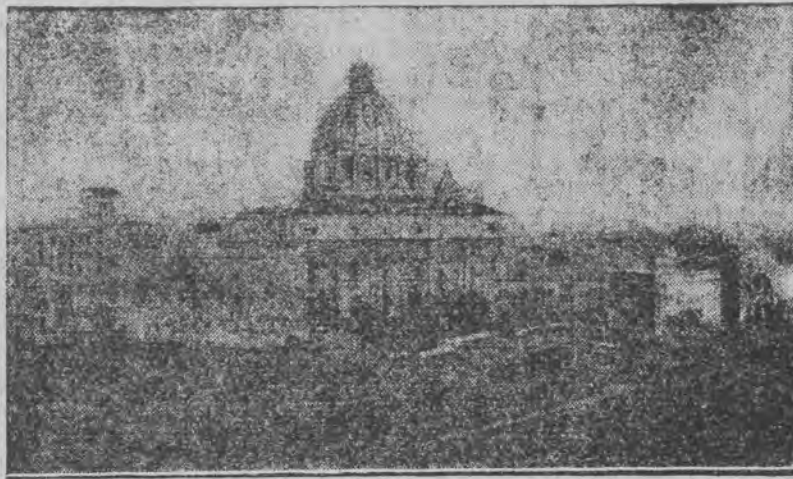
Dzięki osobliwemu stanowisku kobiety — siły roboczej, nabrała ona pewnych cech męskich i męskich przyzwyczajęć, do których należy picie i palenie. Paragwajska „companera” pali namiętnie i to nie co innego, lecz cygara. Proszę sobie wyobrazić kobietę, spacerującą po ulicy lub idącą za plugiem z grubą havanną w ustach.

A zresztą kobiety nie straciły swego kobiecego uroku i paragwajki są zaliczane do pierwszych piękności południowo-amerykańskich o typie kreolskim.

Mówiąc o paragwajkach, nie można nie wspomnieć o ich pięknych robotach ręcznych, t. zw. „nauduty”. Są to koronki, których wzorem jest sieć pajęcza. O wschodzie słońca, gdy pada paragwajska masnuta są szeroko rozpiętymi sieciami pajęczymi, paragwajki wynoszą swe warsztaty pod gołe niebo i kopując misterne dzieła przyrody, tkają swe misterne koronki.

ZBIGNIEW KOLIŃSKI

Citta del Vaticano

Na zdjęciu naszym widzimy panoramę stolicy apostolskiej ze wspaniałymi ogrodami watykańskimi i katedrą św. Piotra na pierwszym planie.

Nr. 43 Specjalny Dodatek powieściowy „GŁOSU PORANNEGO” z dnia 12 marca 1933 roku.

WACŁAW ZABOROWSKI

MORD

Powieść oryginalna na tle łódzkim

(Ciąg dalszy).

Renn usprawiedliwił przed sobą całkowicie własne kłamstwo: „Nie jestem ani rozpustnikiem, ani nawet gustującym specjalnie w kobietach samcem, jak Rheinbaben. Żyłem zawsze wstrzemięźliwie, nie chorowałem wenerycznie, nie chcę Ani uwieść, bo ją naprawdę szczerze kocham, więc chyba mam prawo z czystym sumieniem oświadczyć jej, że jest moją pierwszą, jedyną i najdroższą. Czy jest pierwszą? Mimi traktuje mnie jako worek pieniężny, a siebie jako pewną ubikację — trudno porównywać to nawet... z miłością. Mam stanowczo zbyt czułe sumienie. Wszakże dla Ani również nie jestem alfa i omega świata, bo stoję dopiero na trzecim miejscu w hierarchii ideałów: pierwszy — „Pan Bóg”, drugi — „pan Andrzej” i dopiero trzeci — „kochany Mikołaj”.

Renn uśmiechnął się i zaczął ponownie przysłuchiwać się treści lektury.

...że rodzina jest instytucją zbyt sztywną, nie biorąc pod uwagę indywidualnych odmian typu ludzkiego. Jak widzieliśmy, na 100 osób, wchodzących w związku małżeńskie, co najmniej 10 posiada z natury tak wybujały temperament, że o „monogamii” nie ma mowy. Małżeństwo, jako forma współżycia, nie może być narzucona tym kalekom, bo oni z konieczności tę formę zniekształca, idąc za popędem

dla nich naturalnym. 90 procent mężczyzn i kobiet można uważać za zdolnych do zachowania wierności i uczciwości małżeńskiej, a więc do założenia rodziny. Z doświadczenia jednak wiemy, że w obecnych czasach cyfra przytoczona brzmi nie tylko optymistycznie, ale bodajże fantastycznie. Warto jednak zaznaczyć, że na obniżenie wysokości tych 90 procent wpływa już nie natura lub fizjologia, lecz wychowanie, zły przykład, głupota, zbrodnia oraz kryzys społeczeństwa.

— Czy ty chcesz czytać to wszystko do końca?

— Tak. Czy cię to nie ciekawi? — zachnęła się Ania.

— Ale owszem, tylko nie wiem do czego ten stary prowadzi.

— Więc mam czytać dalej?

— Proszę cię bardzo, ale po skończeniu lektury będę miał głos.

— Po skończeniu lektury głos będzie miało kino.

— Bodaj gol... poco my właściwie tam pójdziemy? Czyż nie dobrze nam ze sobą?

— Tam również będziemy ze sobą. Moja jedna koleżanka była z narzeczonym w loży w „Capitolu” i opowiadała, że to bardzo przyjemnie porównywać własną miłość z przebiegiem akcji na ekranie.

— Czyli prościej mówiąc, całować się, korzystając z ciemności za plecami setek ludzi? Pfe, jeść, Aniu, zepsuta dziewczyna!

— To pan jest zepsutym. Całkiem o tem nie myślałam. Zresztą, jeżeli pójdzie do kina sprawa panu taką trudność, możemy pozostać w domu.

— ...Tembardziej, że zbliża się wieczór i w domu też będziemy mieli ciemno.

— Dowidzenia panu! odchodzę do siebie, widząc, niestety, że wrodzona matolkowość, połączo-

na z rozwydzeniem stanowi główną treść pańskiego charakteru

— O ile rozumiem, ma to znaczyć, że należę do kalek, czyli do tych 10 proc., którzy rozsadzają instytucję rodziny. Dziękuję pan!

Wyraźnie powiedział: „pani”!

— Czy pan się naprawdę obraził? Przecież tylko żartowałam, bo...

— Bo co? — zapytał Mikołaj i szedł już do niej z wyciągniętymi ramionami.

— No, bo całować można przecież i w dzień, a nie tylko pociemku...

Zaniósł ją na kanapę i położył ostrożnie. Teraz było trudno trzymać siebie na wodzy — wobec leżącej... Całował całą, ale w głowie hucało: „Spokojnie! Równowagi! Pamiętaj, że odpinając pierwszy guzik sukni, popiełnisz podłóżkę wobec jej matki i jej samej”!... Oddychała głęboko, lekko zaróżowiona, patrząc z lubością blizszczącym wzrokiem na jasne kędziorki kochanej głowy. Czuliła przez suknię ucisk jego rąk na swych piersiach. Było jej dobrze i błogo, ale piersi trochę bolały od pieczy, więc, aby zwrócić jego uwagę gdzieś dziej, szepnęła

— Zdejm mi pantofelek, bo uwiera.

Często zdarza się, że niewinne dziewczęta czynią i mówią tak, jak najprzebieglejsze kokietki, kierowane innymi pobudkami i przesłankami, lecz wspólnym instynktem. Podobnie było i tym razem.

Upadała tama, którą stanowiło poprzednio odpięcie guzika: skraj sukni mógł odwijać się w górę w miarę potrzeby. Nagi Ania miała naprawdę ładne, zaś Renn tracił resztę panowania.

Szedł wolno od kostek w górę do kolan, całując wewnętrzną stronę łydek. Czyż Ani utraciły błysk i powlokły się lekka mgłą...

(d. c. n.)

Upiór z pod Rogowa

Ofiarom i poszkodowanym w katastrofach kolejowych przysługuje prawo do odszkodowania

Tajemnica „upioru z pod Rogowa” była przedmiotem rozważań sądu okręgowego w Warszawie. Jak wiadomo, po ostatniej, a 7-ej z kolei, katastrofie pod Rogowem, dokonano rewelacyjnego odkrycia. Ustalono mianowicie, że katastrofa spowodowana została rozmyślnym rozkręceniem szyn kolejowych. Tylko dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności udało się znaleźć te ślady przestępstwa, gdyż w chwili katastrofy wagony spiętrzyły się w ten sposób, że nie naruszyły

miejsca, gdzie zbrodniczą ręką tajemniczego zbrodniarza przygotowała przestępstwo.

W czasie katastrofy poszkodowany został cały szereg osób, poza tem poniosły stratę przedsiębiorstwa, których fundunki wskutek wypadku uległy zniszczeniu. Poszkodowani wnieśli skargi do sądu przeciwko kolei, domagając się pokrycia strat.

Pierwsza sprawa tego rodzaju znalazła się w wydziale cywilnym sądu okręgowego w Warszawie. Przedstawiciel prawny skarżącej firmy cementowej, adw. Frydman - Mirski wywodził, że kolej jest całkowicie odpowiedzialna za tę katastrofę. Kolej negowała tę odpowiedzialność, powołując się na czynnik siły wyższej w postaci nieuchwytnych i tajemniczych

sprawców nieszczęść pod Rogowem. Strona powodowa natomiast wskazywała, że właśnie częstotliwość katastrof na tym odcinku winna była skłonić do szczególnie ostrego nadzoru i należało już przedtem katastrofom zapobiec przez wzmoczoną kontrolę.

Sąd okręgowy przychylił się do stanowiska skarżących i uznał ich prawo do odszkodowania, polecając ekspertom ustalenie sumy, na jaką przedsiębiorstwo poniosło stratę.

Wyrok ten ma zasadnicze znaczenie dla wszystkich ofiar poszkodowanych w katastrofach pod Rogowem. Otrzymają oni odszkodowanie, gdyż sąd okręgowy uznał odpowiedzialność kolei za zbrodniczy czyn osobnika, którego dotychczas nie udało się schwytać.

Wiadomości bieżące

Do 14 b. m. podatek lokalowy płacić można bez odsetek

Wydział podatkowy magistratu m. Łodzi wymierzył już podatek od lokali za rok 1933 i rozesłał nakazy płatnicze.

Ponieważ w dniu 14 bm. upływa termin płatności I raty kwartalnej wymienionego podatku, płatnicy do tego terminu mogą uiszczyć podatek bez żadnych odsetek i kar za zwłokę w kasie miejskiej. Płatnicy, którzy nie otrzymali nakazów, z racji zmiany adresu zamieszkania, czy też innych przyczyn, o tem uniknęła kosztów i odsetek, winni zgłosić się we własnym imieniu po odbiór nakazów płatniczych osobiście, bądź też pisemnie.

Zamaczyć należy, że po upływie prekluzyjnego terminu płatności pierwszej raty, podatek lokalowy zostanie przekazany do egzekwowania władzom skarbowym, co pociąga za sobą koszty upomnień, egzekucyjne i doliczenie kar za zwłokę. (a)

Szlakiem kadrówki 100 drużyn wyruszy z Łodzi

W dniu wczorajszym pod przewodnictwem starosty powiatowego p. A. Rzewskiego odbyło się posiedzenie, poświęcone omówieniu sprawy zorganizowania marszu dorocznego „Szlakiem kadrówki” z racji imienin marszałka Piłsudskiego.

W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich warstw społeczeństwa, tudzież płk. dypl. Dudziński oraz inspektor policji Burzyński.

Marsz szlakiem kadrówki, według ustalonego programu odbędzie się pod protektorem wojewody łódzkiego p. Hauke Nowaka, gen. Małachowskiego oraz prezesa izby skarbowej p. Kucharskiego. Udział w marszu zapowiedziało 100 drużyn w liczbie około 1000 uczestników. Marsz szlakiem kadrówki rozpocznie się w dniu 26 marca r. b. o godzinie 9.30 rano z Bałuckiego Rynku w kierunku Warszawy do Bielwederu.

Nieuzasadniona zwyczajka ceny na kamienie do zapalniczek

W dniu wczorajszym kupcy branży tytoniowej naszego miasta powiadomieni zostali pismem spółki akcyjnej do eksploatacji państwowego monopolu zapalczanego w Polsce, iż obecnie ustalona została cena detaliczna dla sprzedaży kamieni zapalnych do zapalniczek w wysokości 1 zł. za tubkę, zawierającą 10 kamieni, czyli za 1 kamień płacić będziemy obecnie 10 groszy, wtedy, gdy jeszcze w dniu wczorajszym cena kamieni w sprzedaży detalicznej wynosiła za tubkę 50 gr. Należy zaznaczyć, że do obecnej ceny hurtowej tysiąca kamieni wynosiła 45 zł., obecnie zaś w hurcie

sprzedawcy za 100 kamieni muszą płacić 84 zł.

Wobec nieuzasadnionej zwyczajki cen na kamienie zapalne, związek kupców tytoniowych postanowił złożyć na ręce ministra skarbu obszerny memoriał, wskazując, iż zwyczajka ta jest nieuzasadniona i spowoduje zwiększenie podaży kamieni przemycanych z zagranicy, które dotychczas znajdują się w sprzedaży w cenie 1,5 grosza za sztukę.

Wskazując, iż zwyczajka nie przyczyni się w niczem do zwiększenia wpływów monopolowych, kupcy domagają się zmiany cennika na kamienie.

BASIA SALON MÓD

Zawadzka 10, tel. 191-54

Zawiadamiam Sz. Panie, iż salon mój zaopatrzony

— w najnowsze przepiękne paryskie modele. —

Ceny bardzo niskie. — Ceny bardzo niskie.

„Buczenie” w odbiorniku sieciowym

może być usunięte zapomocą kabla ekranowanego

Bardzo często w odbiornikach i głośnikach dynamicznych, zasilanych z prądu sieci miejskiej, powstaje przykry ton buczący. Pochodzi on najczęściej ze źle wyglądzonego prostowania prądu zmiennego. Drobne pulsacje prądu przedostają się do obwodu siatkowego lampy detektorowej i wywołują w głośniku stały ton (100 okresów na sekundę). O ile używamy odbiornika tylko jako wzmacniacz (np. do reprodukcji płyt gramofonowych), to przykry ton nie daje się tak wyczuć.

Jak usunąć ten ton bez poważniejszych przeróbek prostownika? Odnajdujemy przewody prowadzące do lampy detektorowej. Są to przewody, do których załączo-

no kondensator blokujący siatkę i opór wysoko-omowy. Przewody te usuwamy i zastępujemy kablem ekranowanym o nominalnej pojemności Pancerz kabla uziemiamy. Przy prowadzeniu połączeń należy wykonywać je możliwie najkrótszą drogą, nie odsłaniając ekranowania kabelka. Bardzo pożyteczne jest również ekranowanie lampy detektorowej, to jest pokrycie lampy metalową, uziemioną powłoką. Lampy pokryte pancerzem aluminiowym są na rynku, jeżeli mamy już lampy nieopancerzone, owijamy ją blachą mosiężną lub cynową. Pancerz ten łączymy następnie z zaciskiem katody. Znaczący wpływ na tłumienie prądów pulsujących ma dobro uziemienia. (r)

MYDEŁKO DO ZĘBÓW

Niezbędne do pielęgnowania zębów oszczędne w użyciu nie ma równych sobie

Program uroczystości

w dniu imienin marsz. Piłsudskiego

Komitet obchodu imienin marsz. Piłsudskiego postanowił nadać tegorocznemu świętu charakter wyjątkowo uroczysty, gdyż w bieżącym roku upływa 40 lat od rozpoczęcia pracy publicystycznej solnizanta.

Program obchodu przedstawia się następująco:

W sobotę, dnia 18 b. m. wieczorem capstrzyk orkiestr wojskowych, strzeleckich, szkolnych, przy sposobieniu wojskowego i t. d. według planu opracowanego przez komendę miasta.

W niedzielę, dnia 19 b. m. odbędą się:

1) nabożeństwa w świątyniach wyznań chrześcijańskich o godz. 9 r.

2) o godz. 11 nabożeństwo w kościele garnizonowym przy ul. św. Jerzego. Podczas nabożeństwa wygłosi kazanie ks. kap. Kamiński.

3) defilada na Pl. Wolności, którą przyjmie wojewoda Hauke Nowak i dowódca O. K. IV gen. Małachowski.

4) w godzinach popołudniowych bezpłatne przedstawienia w teatrach i kinach dla bezrobotnych, młodzieży i wojskowych.

5) o godz. 16.25 do 16.45 przemówienie gen. Olszyny i Wilczyńskiego w rozgłośni łódzkiej Polskiego Radja, dające syntetyczny obraz działalności marszałka.

6) wieczorem punktualnie o g. 18.15 odbędzie się pod protektorem p. wojewody i dowódcy O. K. IV uroczysta akademja, której program składa się z przemówienia dr. B. Fichny i płk. Waławskiego, odśpiewania pieśni legionowych przez chór im. Moniuszki, deklamacji artystów miejskich: p. Skrzydłowskiej i p. Szletyńskiego, tańców plastycznych uczenie szkoły p. Paszkówny i produkcji orkiestry 31 p. S. K. Akademja będzie transmitowana przez rozgłośnię łódzką.

Ponadto dnia 18 i 19 odbędzie się kilkadziesiąt akademj, urzą-

dzonych przez B. B. W. R., związki: legionistów, P. O. W., strzeleckiego, rezerwistów, pracy obywatelskiej i inne organizacje.

Korzystający z kuchni dla bezrobotnych otrzymają w tym dniu obfitszy obiad.

Celem trwałego wzmocnienia uroczystości organizuje się komitet na wniosek płk. Waławskiego, pod przewodnictwem p. Remiszewskiego, który da hojną rękę do utworzenia Towarzystwa przyjaciół dzieci ulicy, celem zajęcia się losem bezdomnej i opuszczonej młodzieży.

Zo względu na panujący kryzys gospodarczy w r. b. nie będzie rautu, który dotychczas organizowało T-wo przyjaciół zw. strzel.

PRACOWNIA Ubiórów Dziecinnych

Ceny b. przystępne

Przyjmuję również do roboty **SWETRY KORONKOWE** najnowszymi wzorów.

Al. 1-go Maja 11.
Front, parter, m. 1.

„DZIEWCZYNA Z FIJOLKAMI”
Dzisiaj o godz. 20.00 radjostacja warszawska nadaje melodyjną o treści owianej sentymentem, operetkę p. t. „Dziewczyna z fioletkami” J. Hellmesbergera, w radjofonizacji Michaliny Makowieckiej. W roli głównej Aniela Szlemifiska, Halina Dudziówna Zofja Ważyńska, Aleksander Wasielewski, Bolesław Bolko, Feliks Szczepański i Tadeusz Łuczaj. Dyryguje W. Elszyk. (r)

KINO-TEATR

SPLENDID
NARUTOWICZA 20.

Dziś i dni następnych!
Film najwyższej miary o rewelacyjnej obsadzie gwiazd

arcydzieło dźwiękowe osnute na tle znanej powieści VICKI BAUM p. t.

LUDZIE W HOTELU

obsada, która nie ma sobie równych w dziejach kinematografii:

greta garbo, wallace beery, john barrymore, joan crawford, lionel barrymore, lewis stone, joan hersholt.

Pocz. seansów o g. 12-ej.

Bilety wolnych wejść, passe-partouts i kupony ulgowe nieważne

6-ty dzień strejku włókniarzy

Związki prowadzą usilną agitację za wytrwaniem w akcji aż do zwycięstwa

Spodziewana jest w czwartek konferencja w Warszawie

Szósty dzień strejku, któremu podporządkowało się w samej Łodzi około 60.000, a w okręgu łódzkim 90.000 robotników spowodował unieruchomienie przemysłu w 100 procentach. Ani jedna większa fabryka nie pracowała i ani jeden robotnik nie wytrzymał się z solidarnej akcji.

Nastroje wśród strejkujących znacznie się poprawiły i panuje tendencja w kierunku utrzymania dotychczasowego stanu rzeczy. W chwili obecnej sprawa ta nie nasuwa żadnych przeszkód, lecz wiadomo co przyniesie poniedziałek. Dlatego też wysiłki komisji strejkowych zmierzają do podtrzymania bojowego ducha wśród robotników i zwalczania prób łamania strejku.

Z uwagi na wzmogłą agitację oraz na zajęcia, jakie miały miejsce na Chojnach, wadze bezpieczeństwa w dalszym ciągu utrzymują ostre pogotowie na terenie całego miasta. Patrole policji w żelaznych hełmach specjalną uwagę zwracają na utrzymanie ładu i spokoju przed związkami zawodowymi, fabrykami oraz miejscami zgromadzeń. Dzięki temu spokój na mieście nie został wczoraj nigdzie zakłócony.

Ośrodkiem zainteresowania dnia wczorajszego stał się zjazd delegatów fabrycznych, który odbył się o godzinie 10 rano w sali kina „Oświatowego” na Wodnym Rynku. W obecności przeszło 800 delegatów rozpoczęły się ożywione narady włókniarzy. Pierwszy zabrakł głos przewodniczący klasowego związku włókniarzy R. P.

poseł Antoni Szczerkowski, który złożył relację z przebiegu konferencji w Warszawie. Konferencja ta nie dała rezultatu, albowiem delegacja robotnicza złożyła oświadczenie, iż udany w 100 proc. strejk nie zostanie przerwany przed osiągnięciem porozumienia z przemysłowcami i że podtrzymuje całkowicie swe żądania.

Następnie poseł Szczerkowski oświadczył, że akcja strejkuwa rozwija się dobrze i, że wierzy niezłomie, iż przemysłowcy będą zmuszeni uznać postulaty związków. Sytuacja w przemyśle włókienniczym — twierdzi mówca — uległa w ostatnim czasie znacznej poprawie i dziwnym wydaje się w tych warunkach dążenie do obniżenia płac robotniczych. Utrzymanie zarobków na niskim poziomie odbija się szkodliwie na samym przemyśle, albowiem niszczy kompletnie konsumenta, podczas, gdy podwyższenie płac

poprawiłoby ogólną sytuację. Następnie poseł Szczerkowski wskazał na to, iż delegacja broniła w Warszawie zasady, iż nowa umowa ma obowiązywać przemysł niezrzeszony i zrzeszony i domagała się wezwania na konferencję wtorkową, także przedstawicieli „dzikich” fabrykantów.

Pozatem zawarta umowa zbiorowa

musi być uzupełniona dodatkowo taryfą płac w dziale przemysłu futowego, lnianego, jedwabnego, pluszowego i konfekcyjnego,

albowiem robotnicy tych gałęzi przemysłu rzekli się oddzielnymi umowami, wypowiedzianych zresztą, przez przemysł. Z temi żądaniami dodatkowo związki zawodowe wystąpią w Łodzi na konferencji z przemysłowcami.

Wkońcu mówca wezwał strejkujących do wytrwania, aż do zwycięstwa.

Następnie mówcy poseł Waszkiewicz, radny Pawlak

w przemówieniach swych uzupełnili sprawozdanie z przebiegu konferencji, nadmieniając, że solidaryzują się ze stanowiskiem związku klasowego.

Po ożywionej dyskusji, w czasie której delegaci podnosili wytrwałość i bojowość włókniarzy przyjęto dwie rezolucje.

Pierwsza z nich protestuje przeciwko rozsiewaniu fałszywych wieści o strejku i domaga się, aby na przyszłość informowano opinię publiczną zgodnie z faktycznym przebiegiem akcji.

Druga rezolucja, dotycząca akcji brzmi jak następuje: „Zebrań delegatów i poborców fabrycznych przemysłu włókienniczego w Łodzi, w dniu 11 marca r. b. stwierdzają, że zajęte stanowisko na konferencji w ministerstwie pracy przez związki oraz zgłoszone dodatkowo żądania przyjmują do zatwierdzającej wiadomości. Jednocześnie zebrani wzywają walczących włókniarzy do wytrwania w akcji i strejku, aż do zupełnego zwycięstwa”.

Pod koniec obrad zakomunikowano delegatom, iż rada miejska m. Łodzi wyraziła strejkującym swe gorące sympatie i życzy im powodzenia w akcji.

Podczas zebrania miały miejsce

dwie incydenty, a mianowicie nie dopuszczono do głosu przedstawiciela kartelu Z. Z. P., oraz spowodowano w drodze interwencji u komendanta policji insp. Niedzielskiego

go wycofanie z sali kilku fałszywych funkcjonariuszy policji, którzy zastąpieni zostali przez policję mundurową i reprezentantów starostwa grodzkiego.

Jak się dowiadujemy, na wtorkowej konferencji, która odbędzie się przy udziale dyrektora departamentu, Ulatowskiego i insp. Klotta związki domagać się będą, aby

umową objęte zostały wszystkie okręgi przemysłowe w kraju.

Rezultaty tych pierwszych rozmów z przemysłowcami przedstawiają się naogół bardzo problematycznie. Należy bowiem wziąć pod uwagę że czynniki rządowe podczas pertraktacji ze związkami w Warszawie wyraziły pogląd, że robotnicy powinni usunąć wszystkie przeszkody, stojące na drodze do podpisania umowy, a w pierwszym rzędzie powinni zgodzić się na redukcję taryfy płac.

Jak się pozatem dowiadujemy, na wypadek,

gdyby konferencja wtorkowa nie dała wyniku, ministerstwo pracy i opieki społecznej zawzięcie do Warszawy najdalej w czwartek przedstawicieli obu stron,

celem rozpoczęcia pertraktacji.

Wiceminister Duch zapewnił bowiem delegacje robotnicze, iż zrobi wszystko, co będzie w jego mocy, aby zatarg łódzki zlikwidowany został w najbliższych dniach.

Wczoraj związek klasowy otrzymał pismo od filii w okręgu bielskim, iż na terenie Bielska rozpoczęto akcję o umowę oraz, że inspektor pracy obiecał zwołać na miejscu konferencję z przemysłowcami. Robotnicy bielscy podzielają całkowicie żądania włókniarzy łódzkich i jeśli okaże się potrzeba, przyłączą się do strejku.

SALON MÓD
F. L. GOLDMANÓWNA
 „Modes Nouvelles”
 ul. Piotrkowska 109, tel. 316-52.
 poleca na sezon wiosenny i letni wielki wybór paryskich modeli po cenach bardzo niskich.

Krwawa masakra

Ojciec w agonii, syn ciężko ranny w szpitalu

W dniu wczorajszym na posesji przy ulicy Brzozowej 11 rozegrała się krwawa tragedia, bohaterami której byli Jan Maciak, właściciel posesji i syn jego Ignacy Maciak, któremu ojciec przepisał na własność połowę tejże posesji.

Tło zajścia przedstawia się następująco: Jan Maciak, z powodu choroby i niezdolności do pracy, pod wpływem nalegań syna, zapisał mu na własność połowę posiadanej domku i placu, przy ulicy Brzozowej 11.

Ignacy Maciak zamieszkał w swej połowie domu, jednakże pożył się ojca z synem nie było zbyt przyjazne i dość często dochodziło do scysji.

W dniu wczorajszym wynikła krwawa awantura. Jan Maciak widząc, że syn zabrakł dwie deski, które używa dla własnych potrzeb zaczął mu wymyślać i w rezultacie uderzył syna kijem, odbierając mu

równocześnie sporne deski.

Ignacy Maciak schwył się siekierą i uderzył ojca. Maciak, stając w obronie własnej uderzył syna w głowę deską, zadając mu ciężkie uszkodzenie. Mimo otrzymanych urazów, Ignacy Maciak siekierą poranił ojca, tak, że stary Maciak doznał złamania kilku żeber, oraz kości czaszki.

Bójka zakończyła się wówczas i obaj walczący padli na ziemię, brocząc obficie krwią. Na miejsce przybyła policja oraz pogotowie. Po założeniu opatrunku Ignacego Maciaka przewieziono do szpitala w stanie ciężkim, ojca zaś jego Jana Maciaka, pozostawiono w agonii na miejscu.

Policja wdrożyła dochodzenie celem ustalenia powodów awantury i pociągnięcia Inacego Maciaka do odpowiedzialności karnej. Godziny Jana Maciaka są pociżone.

SŁOŃCE W DOMU

SŁOŃCE W DOMU

LAMPA LECZNICZA
„VITALUX”
 dzięki łagodnemu, prawdziwie słonecznemu działaniu promieni
 Zastępuje w zupełności
 Naturalną Kapiel Słoneczną
 Sprzedaż na raty i za gotówkę
 w Sklepie Elektrowni
 ul. Piotrkowska 115. Tel. 134-42.

SŁOŃCE W DOMU

SŁOŃCE W DOMU

ZW. ZAW. CHEMIKÓW I BAKTERJOLOGÓW

Na odbytem w dniu 15 ub. m. walnym zgromadzeniu członków związku zawodowego chemików i bakterjologów w Rzplitej Polskiej z siedzibą w Łodzi, wybrano nowe władze na rok 1933. Do zarządu weszli: pp. Czaczkowska L., Głogowska A., inż. Kielbasińska I., dr. Schleyen M. i inż. Weissówna I.; jako zastępcy: pp. Hersztalowa A., dr. Raab M. i mgr. Szmigłówna M. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. inż. Goldsztajna J., Frydmanównę Z. i mgr. Warszawską P. W skład sądu koleżeńkiego weszli: pp. Sterlinzanka K., inż. Laszkiewicz S. i Głogowski K.

Sekretarjat związku (ul. Narutowicza 32, tel. 183-92) urządzuje w środy i piątki od godz. 19 do 21.

LUNA
 Dziś i dni następnych!
 Nadprogram:
 Groteska rysunkowa i aktualność
 Pocz. o g. 4 pp., w soboty, niedziele i święta poranki o g. 12

Przepiękny film, pulsujący werwą i temperamentem węgierskim, owiany ezarem węgierskiej muzyki p. t.:

Węgierska Miłość

W głównych rolach:

młodziutka, platynowa blondynka

Rozsi Barsony

i bohater „Komendy Serc”

Tibor Halmay

CZAR WALCA

wiedeńskiego, urok wszelkich audycji muzycznych pogłębiają lampy muzyczne VALVO.

Odbiór bez skazy — silny i głęboki — zapewniają lampy muzyczne VALVO.

Przedstawiciel:

Inż. J. Reicher i S-ka
Łódź, Piotrkowska 142,
tel. 115-57.

MUZYKA TO VALVO

Średniowieczne tradycje na wsi
Nieudane wyświęcenie młodej rozpustnicy

Władze policyjne zaalarmowane zostały wieścią o zaburzeniach, jakie miały miejsce we wsi Czarnocin, powiatu łódzkiego.

Mieszkańcy tej wsi, gremjalnie udali się pod dom miejscowej akuszerki gminnej, Morawskiej i usiło wali wyrzucić zarówno Morawską, jak i jej córkę, 19-letnią Janinę, dom zaś spalić.

Dopiero interwencja władz policyjnych i samorządu położyła kres awantom, które skończyły się jednak usunięciem akuszerki, zarówno z posesy jak i z terenu gminy.

Tło powyższych awantur jest zgola niecodzienne.

Morawska ma, jak to już wyżej zaznaczyliśmy, 19-letnią córkę Janinę. Prowadzenie dziewczyny było niezbyt moralne, to też wszyscy miejscowi kawalerowie starannie

jej unikali. Matka zaś szukała na wszelki sposób męża dla córki.

Na widowni zjawił się w tym czasie 23-letni Józef Buczkowski, który przydzielony został jako nauczyciel do szkoły powszechnej w Czarnocinie.

Buczkowski zamieszkał u jednego z gospodarzy, nie mając jednak stałego miejsca stołowania, zwabiono go podstępnie przez akuszerkę Morawską, która upatrzyła go sobie na męża dla córki. Buczkowski jednak zorientował się względnie szybko w zamiarach Morawskich i przestał się stołować u nich jak też bywał i unikał wogóle spotkania.

W dniu 21 lutego r. Buczkowskiego znaleziono nad ranem, leżącego w stanie strasznym. Odnosił poparzenia całej twarzy i wypalenie oka na skutek obłania kwasem gryzącym.

Poparzonego nauczyciela przewieziono do szpitala w Łodzi, gdzie dotychczas przebywa na kuracji. Wdrożone przez policję dochodzenie, bez żadnego trudu ustaliło, iż zamach był dziełem Morawskich a właściwie najbardziej zainteresowanej córeczki, Janiny, czemu zresztą nie zaprzeczyła, podając szereg głowców powody i przebieg napaści.

Morawską aresztowano i osadzono w więzieniu, skąd przedwczoraj została wypuszczona za kaucją. Po powrocie do Czarnocina, Morawska, miast okazania skruchy, butnie oświadczyła, iż rozprawi się również z rodzicami Buczkowskiego, którzy w międzyczasie zamieszkali w jego mieszkaniu.

Wywołano to wielkie oburzenie wśród mieszkańców Czarnocina, którzy gremjalnie ruszyli pod dom Morawskich, obleżyli go i zamierzali wywieźć rozpustnicę, a następnie dom spalić. Wzburzenie rosło, tak iż policja zmuszona była wystawić posterunek przy domu akuszerki. Równocześnie zebrana rada gminy uchwaliła zwolnić Morawską ze stanowiska akuszerki, która też niezwłocznie opuściła dom w Czarnocinie i wyniosła się z terytorjum gminy.

Noene dyżury aptek

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki: Sukc. K. Leinwebera (Plac Wolności 2); Sukc. J. Hartmana (Młynarska 1); W. Danieleckiego (Piotrkowska 127); A. Perelmana (Cegielińska 32); J. Cymera (Wólczńska 37); Sukc. F. Wójcickiego (Napiórkowskiego 27).

Komunikat

Powołany do życia dnia 22. 9. 1932 r. komitet fundacji sztandaru dla Zw. Peowiaków Oddz. Łódzkie go zorganizował w dniu 11. XII ub. r. uroczystość włączenia ufundowanego przez społeczeństwo sztandaru. Uroczystość wypadła imponująco.

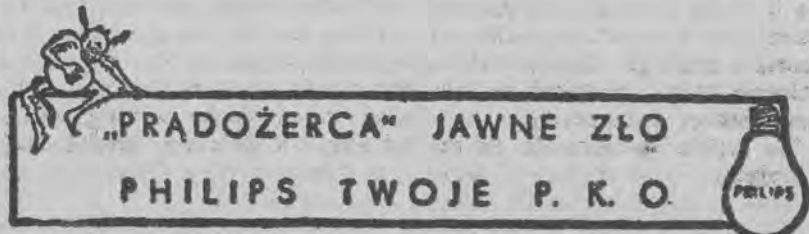
Dawni peowiaci, maszerujący przez ulice miasta na akademię, która odbyła się w szalenie zapelnionej sali rady miejskiej — przypomnieli się rzeszom łódzkim a dawnym prac i walk z okupantami.

Zwarte szeregi peowiacie były życzliwie witane przez zgromadzoną na ulicach Łodzi publiczność. Również przedstawiciele kilkunastu organizacji entuzjastycznie przemawiali na akademii.

Po uroczystości komitet zebrał się w dniu 4 III b. r. na ostatnie posiedzenie w celu sfinalizowania swych prac. W obecności członków komitetu stwierdzono, iż obok wielkiego sukcesu moralnego, organizacja łódzka peowiaków uzyskała sukces materialny. W wyniku ostatecznych rozrachunków okazało się, że po pokryciu wszelkich wydatków, związanych z ufundowaniem sztandaru pozostała do dyspozycji kasa łódzkiego Zw. Peowiaków suma zł. 4.447.— zebrana za gwoździe. Suma została zdeponowana w banku.

Podając powyższe do publicznej wiadomości, komitet czuje się w obowiązku złożyć publiczne podziękowanie wszystkim tym, którzy przyczynili się w jakikolwiek sposób do ufundowania sztandaru i uświetnienia uroczystości jego poświęcenia.

Przewodniczący sekcji finansowej (—) K. Podobiński. Łódzki Starosta Grodzki. Przewodniczący Komitetu (—) dr. Bolesław Fichna Sekretarz Komitetu (—) Wacław Busiakiewicz.

Odezwa do społeczeństwa łódzkiego

Obywatele! Łódź wraz z całym krajem święci corocznie dzień Imienia Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego.

W dniu 19 marca miliony pochylią głowę przed Twórcą Polskiego Jutra, który z prochu ziemi podniósł Naród do niepodległości.

Święto tegoroczne przypada w burzliwym okresie. Na horyzoncie świata gromadzą się ciężkie chmury. U zachodnich granic Rzeczypospolitej czai się nieprzyjaciel, z niewiścią patrzący na rozwój naszego Państwa. Kryzys światowy nie ominął i Polski, stwarzając bezrobocie i nędzę. Kraj nasz boryka się bohatercko z przeciwnościami, pracując bez wytchnienia dla lepszej przyszłości.

Szeregi nasze prowadzi Wódz „z krzemienią pierśią i z duszą stalową”, Marszałek Piłsudski, który w mrokach niewoli wskazywał drogę wyzwolenia, pod którego przewodem walczyli żołnierze polski

zwolniono, który w najcięższych chwilach kierował naszą państwową Rzeczypospolitą.

Niechaj dziś, gdy świat kołysze się w swych posadach, serwą się jeszcze ciałniej nasze szeregi wokół Wielkiego Orlowika, który nigdy w obliczu klęski się nie zalał i nigdy nie stracił wiary w naród.

Obywatele! Wzywamy Was do uczczenia Imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego! Niechaj całe społeczeństwo łódzkie odświadczy hołd Hetmanowi Mocarstwu Polski, stwierdzając przed światem gorące pragnienie Narodu, by stały się ciąlem te ideały, które były treścią życia naszego Wodza.

Niech żyje Rzeczypospolita Polska!

Niech żyje Marszałek Józef Piłsudski!

Komitet Obywatelski Obchodu Imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi.

Odwołanie.

Centralny Polski Związek Ogrodników oddział w Łodzi niniejszym podaje do wiadomości, że p.

Zygmunt Kaczorowski przestał być prezesem i dyrektorem naszego Związku. Prezesem na roblięzący został p. Bolesław Miniewicz. Wszelkie łaskawe zgłoszenia o prace wchodzące w zakres ogrodnictwa prosimy kierować bezpośrednio do sekretariatu Centralnego Polskiego Związku Ogrodników oddz. w Łodzi, ul. Kilińskiego 60. Sekretariat Związku czynny we wtorki i piątki od godz. 18-20. ZARZĄD.

Odczyty radiowe

Dzisiaj w przerwie poranku symbolicznego z filharmonii warszawskiej, dr. Jerzy Babecki w odczycie p. t. „Jak korzystać z kasy chorych”, poda szereg informacji o słusznych prawach członka i o postępowaniu na wypadek choroby w różnych okolicznościach, podkreślając skutki nieznanomości praw członka, które są często przyczyną nieporozumień.

Jutro o godz. 16,40 o metodach walki z bezrobociem i jego skutkami mówić będzie w odczycie radiowym p. t. „Jak poszczególne państwa walczą z bezrobociem” p. Michał Kaczorowski.

Dnia 14 marca o godz. 16,40 transmitowany będzie z Krakowa odczyt dr. Józefa Feldmana o „Sprawie katastrofy Niemiec”.

Dnia 15 marca o godz. 17,40 prelekcja dr. Henryka Kołodziejewskiego p. t. „Rola gospodarcza zarobków robotniczych w Polsce” poruszy zagadnienie zbytu w powojennym okresie życia gospodarczego, charakter robotniczej konsumpcji i znaczenie tego charakteru dla rozwoju produkcji krajowej, a zwłaszcza rolniczej.

Cała Łódź

spotyka się na rewji

„DZIECI Głodującym Dzieciom”

mającej się odbyć w niedzielę, dn. 12. III godz. 11.30 przed poł. w Teatrze „Scala”

W PROGRAMIE: muzyka, śpiew, deklamacje i tańce szkoły Krukowskiej Bilety od 49 gr. do 2.50.

Dźwiękowy Kino-Teatr „CAPITOL”
Dziś i dni następnych!

Rosja carska — Rosja bolszewicka w epokowym arcydziele znakomitego R Cromvela
Teodozja-Sewastopol

Nadprogram: Dźwiękowy tygodnik i aktualności z kraju!
Początek w dni powsz. o 4-iej, w soboty i niedz. o g. 12.30. Ceny miejsc niższe! Bilety ulgowe ważne bez ograniczeń

PALACE
Dziś i dni następnych!
Początek o 12 w poł.

— I. — Czarująca
Käte von Nagy
w pięknym dramacie dźwiękowym p. t.
Na paryskim dworcu
Dramat dwu młodych rozkochanych serc wg. scenarj. Ferdynanda Weille.

II. — Piękna, frywolna, pełna temperamentu węgierka
Steffi Duna oraz **Fred Conyngham**
w areypikantnej komedji erotycznej p. t. „EWA”
Na 1-szy seans wszystkie miejsca po 49 gr., na następne zł. 109, 150 i 2

Moja żona hochstaplerka

Granice wszechświata Czy astronomowie się mylą?

Dr. Rudolf Lämmel doniósł w „Umschau”, że Einstein zarzucił swój pogląd o sferyczności i skończoności wszechświata i skłania się obecnie do teorii, wedle której wszechświat jest nieskończenie wielki. Do zmiany poglądów skłonił Einsteina fakt masowej ucieczki mgławic spiralnych, oddalających się od nas z szybkością do 35.000 km. na sekundę. Dr. Lämmel wywodzi, że hipoteza nieskończenie wielkiej przestrzeni nie pociąga za sobą konieczności przypuszczenia, iż także materia jest nieskończenie wielka. Można sobie pomyśleć — skończoną ilość gwiazd w nieskończonej przestrzeni. Ponadto sądzi dr. Lämmel, że grawitacja ulega, podobnie jak światło, absorpcji. Absorbencja ta jest minimalna, wywiera jednak na wielkie odległości efekt przeciwdziałający grawitacji. Dr. Lämmel sądzi nawet, że konkluzja taka jest prawie nieunikniona.

Poglądy dr. Lämmela zgadzają się z poglądami profesora włoskiego Majoranego, który przyjmuje również absorpcję grawitacji skutkiem mas, znajdujących się w przestrzeni kosmicznej. Prof. Baving czyni uwagę, że gdyby tak było, wówczas musieliby skorygować wszystkie dotychczasowe obliczenia astronomiczne.

KSIAŻĘCY TANCERZ JAPONSKI W FILHARMONJI.

W czwartek, dnia 16 b. m. o godzinie 8.30 wiecz. ośmiu Łódź nieodpartym ozarem swego tańca miody i urodziwy książę japoński Yeichi Nimura, za którym szaleją wszystkie stolice świata. Wystąpi w filharmonji z imponującym recitale tanecznym, ukazując się w pełni blasku swych tańców apollinickich kształtów oraz oryginalnych drogieńskich kostiumów.

HINDUS O INDJACH.

Pan Radh Behari Lal Mathur z Gwalioru w Indjach, korespondent pism hinduskich, podróżujący po Europie, obecnie bawi w Polsce i wygłasza szereg odczytów w polskim języku. Jest to jedyny hindus mówiący po polsku. Uczeń Gandhiego i gorący zwolennik jego Egzotyyczny gość zawita w środę, dnia 15 marca do Łodzi, gdzie wygłosi w sali filharmonji niezwykle ciekawy odczyt. Treść odczytu będzie: Obyczaje i zwyczaje ludności, kobiety i małżeństwa w Indjach, euda fakirów, tajemnice mistyki ducha Indji i jogów i t. d. Odczyt będzie urozmaicony przezrociami oraz muzyką hinduską, taneczną i religijną.

Cały świat — jedną gałką

w nowoczesnej superheterodynie

TRANSOCEANIC

Besinteresowne pokazy:

Inż. J. Reichert i S-ka howska 142
Radio-Maroni, Piotrkowska 84.

RECITAL FORTEPIANOWY PADLEWSKIEJ

Ceniona pianistka polska, Nadzieja Padlewska, wystąpi dzisiaj o godzinie 17.00 z ciekawie ułożonym programem, w którym zestawione zostały obok siebie, preludja, nocturny, mazurki i etiudy różnych, choć w pewnym sensie pokrewnych kompozytorów, a mianowicie Chopina, Skrzyżbina, Debussy'ego oraz Szymanowskiego. (r)

Łódzki Żyd.

Kameralny Teatr „ARARAT”

w Białej Sali Manteuffla,

Zachodnia 43.

Dzisiaj o 12 porannek dla intellg. prac.

od 49 gr. do zł. 1.99

ZŁOTA RAKIETA

Wiecz. o 9.30 i 11.30

2 purimowe przedstaw.

Ciężko doświadczoną przez los Rodzinie

S. ↑ P.

MAGDALENY

WYRĄBKIEWICZ

wyrazy najgłębszego współczucia składa

M. Fabiszewski.

TEATR, MUZYKA I SZTUKA

Marinetti w Polsce

Bawi w Warszawie F. T. Marinetti. Zamieszkał on w ambasadzie włoskiej.

Marinetti wygłosi w Warszawie 2 odczyty z których jeden p. t. „L'Italie d'aujourd'hui et le futurisme mondial: Poesie, roman, theatre”.

Wczoraj odbyła się we Lwowie premiera sztuki F. T. Marinetti'ego p. t. „Jeńcy”, granej z wielkim powodzeniem w teatrze Picasso w Paryżu. Na premierze był obecny autor.

Marinetti udzielił następującego wywiadu prasowego:

— Przyjechałem do Polski dla dwóch powodów, po pierwsze aby być obecnym na premierze mojej sztuki w teatrze lwowskim. Wystawienie moich „Jeńców” na scenie polskiej zainteresowało mnie specjalnie, ponieważ wiele słyszałem o inwencji inscenizacyjnej polskich reżyserów i dekoratorów. Po zatem pragnęłbym poznać bezpośrednio najtypowsze objawy pełnej żywotności sztuki polskiej i nawiązać bliższy kontakt z awangardą literacką w Polsce.

Na zapytanie jakich autorów względnie malarzy polskich miał sposobność poznać Marinetti, odpowiedział on:

— Znam bliżej z dawniejszych czasów Przybyszewskiego. Czytawalem pozatem różnych autorów polskich, przeważnie w przekładach francuskich. Co się tyczy plastyki polskiej, to znam ją głównie z wystaw weneckich. Utkwiło mi w pamięci nazwisko Witkowskiego. Jest to pierwszorzędný talent.

Na zapytanie dotyczące ruchu futurystycznego, którego Marinetti jest twórcą, gość oświadczył:

— Ruch ten, który powstał we Włoszech przed 23 laty, znalazł oddźwięk wszędzie w Europie, nie wszędzie jednak oddźwięk ten był jednolity. W każdym razie jednak podczas gdy przed wojną ruch futurystyczny był uważany za halasliwy eksperyment, żerujący na skandalu, usiłujący „epatować”, wywołując przeciwko sobie gwałtowne kampanje, dziś strona halasliwa futuryzmu zatarta się, ruch ten spotężniał, stał się konstruktywny. Futuryzm w Italji faszystowskiej znalazł podatny grunt. Mussolini bowiem to — jak zaznaczył Marinetti — temperament wybitnie futurystyczny. Futuryzm we Włoszech tem się różni od futuryzmu w innych krajach, że podczas, gdy tam ma on charakter lewicowy, anarchistyczny, u nas jest wyrazicielem i piewą rasy naszej, naszego patriotyzmu, ma on charakter twórczy i nowatorski.

W dalszym ciągu mówił Marinetti o nowym kierunku t. zw. aeromalarstwa, stwarzającego nowe nieznanne perspektywy i nowe efekty, usuwającego przesynt a raczej kryzys tematów odczuwany dziś w malarstwie; mówił dalej o kuchni futurystycznej, czyli kuchni dostosowanej do potrzeb, smaku i warunków życia współczesnego człowieka.

Zapytany o działalność Syndykatu pisarzy włoskich, którego jest sekretarzem, Marinetti oświadczył, iż placówka ta rozwija się nader pomyślnie, przyczem wymienił dwie ostatnie jej inicjatywy. Pier-

wsza ma na celu umożliwienie młodemu autorom dramatycznym „wybijania się”. Urządzane są mianowicie przedstawienia, na których kilkunastu młodych autorów dramatycznych zapoznaje audytorjum w krótkich słowach z treścią sztuki, a następnie zawodowi aktorzy grają najważniejsze i najtypowsze sceny ze wszystkich tych sztuk. Publiczność i krytyka wydaje następnie sąd o tych sztukach, który służy Syndykatu na podstawie do wyróżnienia danego utworu i zalecenia go temu lub innemu teatrowi do wystawienia. Teatry ze swej strony zalecenia te skwapliwie wykonują.

Drugą inicjatywą Syndykatu są t. zw. kolumny samochodowe literatury. Samochody, efektownie udekorowane, wiozące zapasy książek docierają do najdalszych zakątków kraju, rozpowszechniając tam dzieła literackie po cenach najbardziej popularnych.

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i skuteczny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekoladka przeciwszczepiacza

znany od kilkudziesięciu lat.
Prosimy więc żądać wyraźnie
„Darmol” gdyż preparat ten
bywa często podrabiany!

TEATR MIEJSKI

Dzisiaj o 4-ej „Szczęście od jutra”.
Dzisiaj i w poniedziałek wiecz. „Kobieta, która kupiła męża”.

TEATR KAMERALNY

Dzisiaj o godz. 5-ej i 8-ej wiecz.
„Sprawa Moniki”.

TEATR POPULARNY

Dzisiaj o godz. 8.15 wiecz. operetka
„Orli”.

O godz. 12.15 bajka ze śpiewami i tańcami „O królu Pasternaku i Janku Szewczyku”.

CIESZCIE SIĘ, DZIECI.

Dzisiaj o godz. 12-ej w południe odbędzie się w filharmonji zapowiadane przedstawienie warszawskiego teatru dla dzieci. Wystawione będzie arcydzieło Henryka Sienkiewicza p. t. „W pustyni i puszczycy” w 19 obrazach. Bilety od 70 groszy sprzedaje kasa filharmonji.

TEATR „SCALA”

Występy teatru „Zjednoczonych aktorów” pod kierownictwem artystycznym Aleksandra Steina i Zygmunta Turkowa zdobyły sobie nadzwyczajne uznanie łódzkiej publiczności.

Dzisiaj wieczorem powtórzona zostaje sztuka „Sprzedajne dusze”, jutro wieczorem po ośmiu do 80 gr. do 2.20, wznowiona znakomita tragicomedia O. Dymowa p. t. „Śpiewak swej niedoli”.

Występ Leny Mann

Wypełnić wieczór — jest bardzo trudnym zadaniem nawet dla całego zespołu, tembardziej dla artysty, występującego solo. „Estradowcy” w tym wypadku pomagają sobie rekwizytami, akompaniamentem itp. Lena Mann nie sięga do żadnej podobnej pomocy. Zapelnia wieczór i to z sukcesem wyłącznie własnymi artystycznymi walorami, zdając się ufnie na własne zdolności i inteligencję.

Lena Mann powróciła do swej rodzinnej Łodzi po długiej wędrówce. Widzimy z jej różnorodnego repertuaru, że czasu tego nie traciła na próżno. Lena Mann nie zasklepiła się w ramach repertuaru klasycznego i posiada wiele zrozumienia dla literatury i poezji nowożytnej. Na estradzie artystka jest bardzo interesująca, niekiedy wprost imponująca. Harmonijnie brzmi jej głos, czysty, dźwięczny i elastyczny; przejścia z deklamacji do śpiewu są godne mistrza.

Występ Leny Mann w sali rady miejskiej licznie zebrała publiczność przyjął oklaskami, a niektóre fragmenty z entuzjazmem.

„TURNIEJ GWIAZD” — W SALI MALINOWEJ.

Od dnia wczorajszego rozpoczęły się w Sali Malinowej zapowiedziane występy wybitnych artystów ZASP-u z p. Kazimierzem Szubertem, artystą teatru miejskiego i panią Marią Grabowską, artystką operki warszawskiej na czele.

Występy powyższe są niezwykle atrakcyjne, przyczem przebojem programu jest „Turniej gwiazd”.

Tego rodzaju „Turniej” dotychczas jeszcze nie był w Łodzi widziany. M. in. prezentuje on znane na bruku naszego miasta, wybitne osobistości. Niewątpliwie cała Łódź pośpieszy do Sali Malinowej.

DZISIEJSZE KONCERTY

Dzisiaj o godz. 20.00 nadaje rozgłośnia warszawska popularny koncert o bogatym programie, złożonym z ulubionych fragmentów operowych. Jako soliści wystąpią p. Lucyna Szczepańska i Janusz Popławski, obdarzeni wybitnie radiofonicznymi głosami, których występy w radio są zawsze mile słuchane.

O godz. 21.40 wystąpi przed mikrofonem znakomity skrzypek polski, przebywający stale zagranicą. Program koncertu składa się z dwóch części: pierwsza to koncert skrzypcowy B-dur Vivaldi'ego w nowym własnym opracowaniu i druga, szereg drobnych popisowych utworów wirtuozowskich — Paderewskiego, Couperina i in. (r)

Zaufaj naszemu doświadczeniu:
UŻYWAJ PASTY DO ZĘBÓW PULSA.

Kim jest kobieta, która nie poznała swej córki?

Wyjaśni:

Przedziwna sprawa Klary Deane

wkrótce

rewelacyjny film

na ekranie kina...

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Stibbe ulaskawiony Piestrzyński przeniósł się do Bydgoszczy

Stibbe F. został zdyskwalifikowany na przeciąg czterech miesięcy przez zarząd ŁOZB, za uchylenie się od walki z pięściarzem szwedzkim Erikssonem, obecnie jednak został ulaskawiony i będzie mógł stanąć do mistrzostw okręgowych. Okolicznością, która zaważyła na darowaniu mu reszty kary, było zgłoszenie się Stibbe'go w czasie trwania dyskwalifikacji do walki z Ambrozem w ramach meczu Łódź — Brno, przez co wybrał on związek od poważnego kłopotu.

Piestrzyński, wychowanek Sokola, a ostatnio bokser LKS, przeniósł się na stałe do Bydgoszczy i tam wstąpi do jednego z klubów czołowych. Ponieważ mistrzostwa okręgu pomorskiego już zostały rozegrane, przeto Piestrzyński narazie na szerszej arenie nie będzie występował.

ŁTSG. — WKS.

Dzisiaj mecz piłkarski

Dzisiaj drużyna piłkarska ŁTSG rozegra swój pierwszy mecz w zapoczątkowanym sezonie. ŁTSG grać będzie na boisku WKS o godz. 10.30 z drużyną wojskową, przyczem mistrz Łodzi zapowiada wystawienie następującego składu: Lass, Mikołajczyk, Triebel, Hille, Pogodziński, Triebel, Radomski, Voigt, Binecki, Neuman, Palczowski.

Zespół WKS został w ostatnim czasie wzmocniony kilkoma graczami rozwiązanymi z drużyny Orkana.

Wienna prowadzi w mistrzostwach Wiednia

W mistrzostwach piłkarskich Austrii, od dłuższego czasu prowadzi Wiena. Obecnie przewaga jej nad innymi klubami zwiększyła się znacznie. Wiena wyprzedziła Rapid trzema punktami, słynną Admira i WAC aż czterema punktami, mając przytem jeden mecz mniej od nich rozegrany.

Tabela światowych rekordów pływackich

Na 54 rekordy światowe w pływaniu aż 29 posiada Ameryka, a ledwie trzy Japonia, która jak wiadomo ma najlepszych czołwistów na świecie. Na drugim miejscu stoi Francja — 8 rekordów, na trzecim Szwecja 4 — rekordy, Anglia i Danja mają tyleż rekordów co Japonia — po trzy, wreszcie Niemcy — 2.

Na liście rekordzistów światowych figurują obecnie: nazwisko Weismüllera jeszcze w 6 wypadkach, a Helena Madison na wszystkich, z dwoma wyjątkami, dystansów czołwackich. Tęże ma cztery rekordy i Cartonnet trzy. Wreszcie cztery rekordy Szwecji wciąż jeszcze należą do słynnego Arne Borga.

Dolar będzie utrzymany!

Rada giełdowa już się ukonstytuowała

Na posiedzeniu rady giełdowej giełdy zbożowo-towarowej w Łodzi ukonstytuowało się prezydium rady.

W wyniku wyborów, które odbyły się pod przewodnictwem dotychczasowego prezesa komitetu organizacyjnego p. Zygmunta Fiedlera i w obecności komisarza giełdowego radcy Ładewskiego, wybrani zostali: prezesem p. Zbigniew Wilecki, wiceprezesami zaś pp. Antoni Kulla i Hajman Pius.

Zdeprecjonowane waluty

W ciągu ostatnich lat sytuacja walutowa świata podległa głębokim perturbacjom. Waluta złota obowiązuje obecnie jedynie we Francji, Holandji, Belgii, Szwajcarii, Polsce, oraz tylko nominalnie w Niemczech i Czechosłowacji. Inne kraje za stosowały daleko idące ograniczenia. Równocześnie szereg walut uległ deprecjacji. Na czele znajdują się waluty krajów Ameryki Południowej, których dewaluacja jest najsilniejsza; tuż za nimi idzie drachma, która utraciła blisko 60 proc. swej wartości. Następnie idą z kolei: ven japoński (50 pr.), korona duńska (37 proc.), korona norweska (36 proc.), korona szwedzka (33 proc.), escudo portugalski (32 proc.), funt szterling i funt egipski (31 proc.), dynar jugosłowiański (31 proc.), pengő węgierski (25 proc.), szyling austriacki (23 proc.).

Lokata rezerw towarzystw ubezpieczeniowych

W ramach organizacji towarzystw ubezpieczeń na życie toczy się ożywiona dyskusja na temat odpowiedniego ulokowania rezerw poszczególnych towarzystw. Towarzystwa te dotąd lokowały rezerwy albo w Anglii, albo w Stanach Zjednoczonych Ameryki Półn., albo ostatnio w Holandji. Już dewaluacja funta ang. przyniosła im duże straty, obecnie zaś towarzystwa te stoją przed tym samym problemem wobec przewidywanego spadku dolara i w ślad za nim guldena holenderskiego.

Pomimo strat zagranicą towarzystwa te nie mogą się dotąd zdecydować na lokatę rezerw w kraju w złotych; obecnie podobno towarzystwa włoskie starają się przeciągnąć ka pitały te do siebie.

Według naszych informacji, ministerstwo skarbu ma się wkrótce zająć tą sprawą.

Niezawodne środki na łupież!

Instytut de Beauté POMA

6-go Sierpnia Nr. 3, II piętro, front. Tel. 204-91

Usuwanie piegów, wągrów i zmarszczek. — Racjonalny masaż twarzą. — Fachowe wskazówki w dziedzinie pielęgnacji cery. —

To wszystko, co się w ostatnich dniach dzieje w Stanach Zjednoczonych, znamy doskonale z wydarzeń w Europie. Zamykanie banków, gospodarka dewizowa, wszelkiego rodzaju zarządzenia przeciwko ucieczce od waluty, tezauryzacja pieniądza gwarancje państwa dla wkładów, kredyty pomocnicze zagranicznych banków emisyjnych — to wszystko doskonale znamy. Niemcy z lipca 1931 r. Francja w okresie katastrofalnego spadku franka, Anglia po zniesieniu Gold Standardu, — oto obrazy z niedawnej przeszłości. Możliwe jest, że w Ameryce jeszcze sporo banków się załamie. Rząd Stanów będzie musiał zastosować te same recepty, jakie stosuje schorzały organizm gospodarczy Europy wojennej. Pomoc rządu, przejmowa-

nie banków i ich reorganizacja, redukcje wysokich pensji kierowników tych instytucji — zupełnie jak w Europie. Choroba gospodarkę amerykańską nie zostanie przez to uleczone, ale dolar będzie utrzymany. Zresztą i bez tych zarządzeń Stany Zjednoczone posiadają przeszło 30 proc. rezerw złota, znajdującego się na świecie, co w zupełności wystarczy dla obrony złotego parytetu dolara. O inflacji we właściwym tego słowa znaczeniu — nie można mówić. Pieniądz pomocniczy zmobilizowany został w stosunkowo szczupłych rozmiarach, aby finansować codzienne spożycie i stworzyć zastęstwo dla czeków, stanowiących nawet przy najmniejszych zakupach podstawowy środek płatniczy. W codziennym życiu Stanów cia-

śnota gotówkowa daje się silnie wa znaki, ale to nie jest bynajmniej powód do paniki, która, trzeba to podkreślić, została szybko stłumiona w poszczególnych wielkich ośrodkach światowych, regulujących międzynarodowy rynek pieniężny. Na podkreślenie zasługuje inicjatywa banków emisyjnych Francji, Holandji, Belgii i Szwajcarii w sprawie udzielenia kredytów dla Federal Reserve Bank. Również i Bank Anglii, według doniesień Journal of Commerce, przyłączył się aktywnie do tej współpracy, zwalniając zarezerwowane dla niego w Nowym Jorku złoto. Ta akcja wspólnego poparcia przypomina inicjatywę Ameryki i Francji, które w swoim czasie udzieliły kredytów dla ratowania kursu funta. Te przejawy solidar-

ności finansowej są najlepszym dowodem zlikwidowania przejawów paniki.

Ze szczególnym naciskiem podkreślić należy zaznaczony przez nas parokrotnie fakt, iż również i rynek polski zachował spokój w okresie katastrofalnych dni i to zapisać należy bezwzględnie na dobro ostatnich wydarzeń.

Organ City londyńskiej „Financial Times”, omawiając stosunek kryzysu bankowego w Ameryce do złota, stwierdza, że kryzys bankowy wywołuje rozmaite częściowo uzasadnione, częściowo fantastyczne obawy co do utrzymania dolara na złotym parytecie. „Financial Times” wyraża przekonanie, że wpływ ostatnich wydarzeń na związek dolara ze złotem został wyolbrzymiony i że czynniki rządowe w Ameryce nie zaniedbują żadnych kroków, aby uchylić tego rodzaju konsekwencje.

Obecne zarządzenia wywołane kryzysem bankowym mają znaczenie wyłącznie wewnętrzne. Ograniczenie wycofywania wkładów bankowych uniemożliwi również chowanie złota przez ludność, która by inaczej mogła żądać wymiany dolarowych bankotów na złoto. W Ameryce istnieje specjalnie liczna uprzywilejowana klasa, mająca prawo żądania ekwiwalentu złotego określonej wagi i specyficznej wartości, jak właściciele bonów, polis ubezpieczeniowych itp. Tańsza waluta wywołałaby nietyko ezalone zamieszanie, lecz powiększyłaby ciężar wszystkich wchodzących w grę zobowiązań, wśród których są bonny federalne, bonny poszczególnych stanów i bonny municypalne. Istnieje zatem olbrzymia sfera zainteresowanych w tem, aby dolar utrzymał na obecnym parytecie złota. W grę wchodzi również strata, jakie poniosłyby kopalnie złota, korzystające obecnie z premii z racji różnicy cen złota w poszczególnych krajach.

Ponad parytet giełdowy kształtują się ceny bawełny amerykańskiej

W onegdajszym „Głosie” donieśliśmy o spekulacji bawełnianej, jaka rozszalała w Ameryce w okresie runu na banki. Obecnie w sprawie tej uzyskujemy szereg informacji ze źródeł amerykańskich. Wydanie pieniądza pomocniczego umożliwiło częściowe podjęcie handlu bawełnianego. Transakcje rozwijają się ostatnio bardzo żywo, gdyż ceny narazie kształtują się pod wpływem gry spekulacyjnej na poziomie wyższym, niżeli parytet giełdowy.

Handel terminowy bawełny nie został jeszcze całkowicie uruchomiony, gdyż zamknięcie

banków stwarza trudności finansowe. Pomimo to jednak zawarte zostały większe transakcje z charakterystyczną klauzulą:

„dostawa po otwarciu banków”.

Zahamowanie transakcji przy niezmięszonej produkcji przyczyniło amerykańskich spowodowało

zmniejszenie zapasów o 100.000 bel.

Analogicznie przedstawia się sytuacja w eksporcie. Wszak to przemawia zatem, że po otwarciu giełd nastąpi duże ożywienie.

Według ostatnich doniesień

z Waszyngtonu, opracowywane są ostre przepisy przeciwko spekulacyjnym zakupom,

które to przepisy mają wejść w życie z chwilą otwarcia giełd.

Smith Bill ma znowu wejść pod obrady nowego kongresu, przy czym prezydent Roosevelt zgłosił szereg poprawek, idących w kierunku złagodzenia sytuacji na rynku bawełnianym. Ustawa ta ma wejść w życie w ciągu marca i wypowiedziane są nadzieje, iż

przeważała nprawną pod bawełnę ulegnie zmniejszeniu o 20 proc.

Ruch zwykły cen w handlu bawełnianym został zahamowany z chwilą uzyskania pewności, iż rząd nie zawiesi złotego pokrycia.

Upadłości, nadzory, układy

Sąd handlowy ogłosił upadłość Jonasowi Verlegerowi, prowadzącemu księgarnię i antykwariat (Półdnioła 29), zam. w Będzinie.

Verleger pozostawał w stosunkach handlowych z firmą „E. A. Enders” w Lipsku i z tego tytułu pozostał winien z otwartego rachunku sumę 46.679 mk. niem. Ponadto, jak twierdzi firma „E. A. Enders”, na żądanie której ogłoszono no upadłość, Verleger na początku ub. r. zdołał ją nakłonić do wykonania nowych zamówień na wysokie sumy, należność za które pokrył weksłami z własnego wystawienia.

Gdy nastąpił termin płatności weksli Verleger dopuścił je do protestu, a zamówiony towar rzekomo miał sprzedać osobom trzecim.

Z tych powodów adw. Kinderman w imieniu firmy wierzycielki wniósł o zastosowanie przymusu osobistego.

Sąd przychylił się do jego prośby i kuratorem mianował adw. Urbanowicza. Chwilę otwarcia upadłości oznaczył tymczasowo na 31 października 1932 r.

Sędzią komisarzem wyznaczony został sędzia handlowy St. Iżycki.

W sprawie upadłości firmy „I. Stüdt”, wykończalnia i farbarnia (Drewnowska 43) donieśliśmy o zawarciu układu, w myśl którego wierzyciele mają otrzymać 15 proc. należności bez proc. i kosztów w ratach, od uprawomocnienia się układu, w których płatność ustalono w 7 miesięcy, a 2 pozostałych co 1 rok.

Układ zawarto 28 lutego i dotychczas nikt nie zgłosił sprzeciwów.

Przy sprawdzaniu wiarygodności zarząd masy odmówił przyjęcia z przywilejem należności firmy „I.

G. Farbenindustrie Aktien-gesellschaft” z Frankfurtu, ponieważ należność została zabezpieczona hipotecznie przy wytoczeniu przez tę firmę sprawy handlowej.

Z tych powodów przyjęto powyższą należność w sumie niższej, aniżeli zgłoszono i bez przywileju.

Pełn. firmy decyzję tę zaskarżył do sądu handlowego, który sprawę postanowił odroczyć do czasu ukończenia sprawy handlowej.

Zupełny spokój panował na rynku dolarowym

W dniu wczorajszym na prywatnym rynku dolarowym żadnych zasadniczych zmian nie notowano. Kurs utrzymał się w granicach dotychczasowych, kształtując się w granicach od zł. 8.70 do zł. 8.75. Dolarzy złote również utrzymały się w dotychczasowych granicach wynosząc zł. 9.20 do zł. 9.25.

Na rynku panuje w dalszym ciągu sytuacja wyczekująca.

W obrotach międzybankowych prywatnych kurs dolaru nie był wcale notowany, ponieważ banki w dalszym ciągu powstrzymują się od dokonywania transakcji.

Bank Polski skupował w dniu wczorajszym dolary płacąc w dalszym ciągu zł. 8.60 za sztukę przy jednoczesnym jednak zupełnie powstrzymaniu się od sprzedaży dolarów.

Funty angielskie kształtowały się nadal pod znakiem tendencji mocniejszej wynosząc w obrotach prywatnych kurs zł. 31.10 do zł. 31.15.

Inne waluty zagraniczne w zaniechaniu. (42)

Złoto ze schowków wejdzie do obiegu gospodarczego

Uchwalenie przez kongres ustawy, upoważniającej rząd Stanów Zjednoczonych do kontroli nad bankami w Ameryce, nie wywarło na nasz rynek walutowy żadnego wpływu.

Przedstawiciel jednego z poważnych banków łódzkich oświadczył nam, że określanie tych zarządzeń mianem konfiskaty złota byłoby co najwyżej przesadzone.

Przedewszystkiem należy przeczekać do poniedziałku i w tem oczekiwaniu giełda nie reaguje zupełnie żadnym ruchem na rynku walutowym. Z drugiej strony nie są nam znane szczegóły tego zarządzenia, które znamy tylko ogólnikowo z depeesz, w których brak jest szczegółów danych o tem doniosłem zarządzeniu.

W każdym zaś razie na podstawie dotychczasowych informacji można stwierdzić, że przepisy te wystarczą, aby wyłostać stęzauryzowane złoto i włączyć je do obiegu, co będzie miało niezwykle dodatni wpływ na odprężenie sytuacji w Ameryce, z tem samym skutkiem dla wszystkich giełd światowych.

Z tego też względu można oczekiwać, iż początek przyszłego tygodnia przyniesie już całkowite wyjaśnienie sytuacji.

O ile chodzi o poglądy sfer gospodarczych na rozwój wydarzeń w Stanach Zjednoczonych, to są one niejednolite. Utrzymuje się opinia, że moralizacja obecna nie jest ostatecz-

na i, że będzie o.r.o. jeszcze przedłużona.

Zarządzenia Roosevelta oceniane są w kołach bankowych i przemysłowych krytycznie. Są one charakterystyczne jako zarządzenia typowo wojenne i uważa się, że mogą one wywołać wprost przeciwny skutek, niż to jest ich celem, ponieważ wzmożą raczej ucieczkę od dolara na korzyść efektywnego złota.

Możliwość większej niżki kursu dolara na giełdach zagranicznych w Łodzi nie przewiduje się. Ogólnie wyrażane jest w kołach gospodarczych zdanie, że pozycja dolara na odcinku zagranicznym jest bardzo mocna. Punkt ciężkości obecnej sytuacji, zdaniem tutejszych koł gospodarczych, spoczywa w wewnętrznej pozycji Stanów Zjednoczonych i rozwój sytuacji zależy w decydującej mierze od tego, jaki bieg będą miały dalsze wypadki na odcinku walutowym nie tylko na terenie pieniężnym, ale również i przemysłowym i handlowym.

W tej materji dają się słyszeć w Łodzi mocno pesymistyczne głosy. Ogólna ocena zarządzeń Roosevelta jest ujemna, oczywiście zdać sobie należy sprawę z tego, że decyzja prezidenta Stanów Zjednoczonych nie jest wprawdzie jego indywidualnych zamierzeń, lecz na decyzję tę miały odpowiedni wpływ poszczególne grupy gospodarcze.

BEZKONKURENCYJNY
REPERTUAR FILMOWY

Dźwiękowego Kina

„CAPITOL”

**Mężczyźni
w jej życiu**

Joan Crawford
Nils Asther
R. Montgomery

Błękitna Rapsodia

Janet Gaynor
Charles Farrell

Boczna Ulica

Irene Dunn
John Boles

Szałan Zazdrości

Talula Bankhead
Gary Cooper

oraz te wszystkie, które cechuje
wybitny artystyzm w pomysłach,
reżyserji i pięknej oprawie mu-
zycznej

TO, czego jeszcze nikt nie widział! TO, co podziwiać będą wszyscy! TO, co porwie każdego „Dziewczę z Gór”

Symfonia rozkochanych serc, pean ku czci miłości.

RYNEK PIENIĘŻNY

Warszawska giełda pieniężna

Na wczorajszym zebraniu giełdy walutowo-dewizowej w Warszawie tendencja dla dewiz przeważała mocniejsza, za wyjątkiem dewizy na Londyn, której kurs kształtował się słabiej. Obróty naogół zmniejszone. Notowano: Belgja 124.80 (- 5), Holandia 359.15 - 359.30 (plus 40), Londyn 30.95 (- 14), Paryż 35.12, Szwajcaria 172.55
Tranzakcje nienotowane: banknoty dolarowe 8.75. Kopenhaga 137.50 (plus 100), Praga 26.44, Sztokholm 163.75 (- 75), Włochy 45.55 (plus

10); w obrotach międzybankowych dewizami na Berlin obracano po kursie 211.90 (plus 40). W obrotach prywatnych: marka niemiecka 211.50, dolar gotówkowy 8.75, dolar złoty 9.21, rubel złoty 4.79, rubel srebrny 1.35, bilon 0.62.

AKCJE

Na rynku akcyjnym obroty były ograniczone, przy tendencji słabej. Notowano: Bank Polski 74.50 - 73.50 (- 150).

PAPIERY PROCENTOWE

Dla papierów procentowych tendencja była dość słaba, przy większych obrotach jedynie pożyczką stabilizacyjną. Notowano: 3 proc. budowlana 40 - 38.50 - 39 (- 150), 4 proc. dol. 50 - 49.50 (- 22), 4 proc. inwestycyjna 102 - 101 (- 200), 5 proc. kolejowa 37.25

(- 125), 6 proc. dol. 54 - 53.75 - 55 (- 63), 7 proc. stab. 54.50 - 55 - 54.25 (- 75) 10 proc. kolejowa 103 (- 100), 8 proc. Warszawy 41.25 (- 75), 8 proc. Łodzi 38. Tranzakcje nienotowane: 7 pr. stabilizacyjna odcinki po 100 dolarów 59, 8 proc. dil. 64.50 - 64.75 odcinki po 500 dolarów 66.50, 7 pr. śląska 41. 7 proc. Warszawska - bez obrotów, 5 proc. Warszawy 50, za 5 proc. rentę ziemską chciano płać 44.50.

NOTOWANIA BAWELNY LIVERPOOL

Ioco 5.17 marzec 5.06 maj 5.06 kwiecień 5.06 czerwiec 5.06 lipiec 5.07 sierpień 5.08 wrzesień 5.09 październik 5.09 listopad 5.10 grudzień 5.12 styczeń 5.13 luty 5.14 marzec 5.16 kwiecień 5.19 maj 5.21

Egipska: loco 7.21 marzec 7.21 naj 7.09 lipiec 7.18 październik 7.24 listopad 7.30 styczeń 7.38 luty 7.43.

Upper: loco 6.54 marzec 6.40 maj 6.38 lipiec 6.36 październik 6.34 listopad 6.33 styczeń 6.35 luty 6.39

Telegram nadzwyczajny

WIELKA WYGRANA

zł. 75.000

na Nr. 75040 padła w dniu 10 b. m. w naszej szczęśliwej kolekturze

J. WOLANOW

Łódź: Piotrkowska 11172

Szczęśliwe losy V klasy są jeszcze u nas do nabycia.

KTO WYGRAŁ NA LOTERJI?

15.000 zł. na nr. 54250.
10.000 zł. na nr. 56662 117092 133621
5.000 zł. na nr-y: 96625+ 124868 130431.

2.000 zł. na nr-y: 8764 20027 24990 29420+ 31849 32773 56903 57660 62079 62146 67143 69131 79447+ 81543 86002 94237 104581 104765+ 108087 112516 117003 117456 124497 12656+ 142062 147695.

1.000 zł. na nr-y: 2699 8895 11811 13876 20900 23241 34444 39000 39163+ 39593 40925 44408 44971 46195 53257 56441 57211 58372 61326 61844 62865 66905 78071 79150 79449 79879 79937 80250 81434 93499 86919 89917 92940 93416 95056 96774 104084 104345+ 113065 121601 123991 130136+ 135358 137112 42788 144919 147414+ 147483

STAWKI

I ciągnięcia.

176+ 407 666 857+ 1062 187 222 412 602 2587 801 3395 417 503 659 51 744+ 803 837 554 604 42 5285 642 52 778+ 6648 714+ 7372 741 60+ 884 954 8224 336 477 617 92 725 62 83 970 9069 543 946.

10185 207 430 760 11525 697 705+ 12133 234+ 402 953+ 13074 397 563 688 926+ 14010+ 50 349 80 450+ 62 777 889 904 15070 160 698 843 955 16032 104 64 312 17049 216 400 18070 221 193 830 975 19243+ 496+ 508+ 37 73 606 41 89.

20057+ 352 408 39 647 984 21554 694 760+ 22000 325 65 605 32184 407 27 512 24241 66+ 518 25373 91 728+ 847 26585 683 27058 124 94 479 561 617 852 28013 49 58 269+ 446 544 730 880 936 29174 202 325 614+ 953 902.

30315 19 31001 59 463 79 573 636 743 942 32022 268 562 609 33442 507+ 837 34098 230 588 832 35456 608 803 5+ 911+ 36384 491 798 943 37308 544 616 38199 476 710 907 39764.

40021 106 628 36+ 845 79 41117 46 753 800 42166+ 418+ 578 630 717 857 999 43047 355+ 604+ 923 44000 449 45312 812 38 41+ 61 46418 833 47007+ 673+ 817 45 48173 202 332 403+ 83 735 829 56 49056+ 484 551 703.

50209 368 491 93 924 51427 625 38+ 819 52125 487+ 53346 417 676 54042 42 379 86 831 3455157 495 578 86 613 799 56338 757 71 808+ 981 57114 227 369 500 714 824+ 939 60 58243

490 556 804 75 705 45 876 78 987 59131 58 205+ 48 468 814 993.
60114+ 220 788 97 918+ 61259 549 660 743 885 62195+ 826 930 63511 910 65 64027 286 570 809 65090 184 492 881 66060 124 99 369 473 67156 264+ 333 64 415 47 51 634 809+ 991 68030 184 983 69057 656.

70129 30 276 478 829 948 72026+ 343+ 611 923 35 73113 519 701 74029 239 378 402+ 745 885 75173 375 659+ 739 69 76049 292 317 464 646 979 77334 463 84 549 709 820 78063 201 72 498 592 729 35 837 79466.
80501 39 63 632 804 910 81283 95 337 915 82007 126 751 831 942 83057 124 34 53 287 500 633 826 84349 515 85465 86021 347 812 87056 245 834 88245 316 863 89020 213 487 97 522 612 21 77 998.

90308 595 978 81 282 300 505 650 821 92198 568 656 721 61 887 93522 787 871 94046 487 662 974 95030 520 802 68 961 96288 304 483 638 765 97544 75 69 854 98043 72 428 590 961 99166 221 324.

100130 253 688 966 101061 313 496 616 89 857 102033 34 40 304 581 749 953 61 103464 716 80 807 77 944 104079 290 404 105073 129 236 339 530 733 858 902 106097 373 496 840 54 107032 130 35 294 316 17 462 640 718 35 108299 561 933 109310 531 602 62 754 903 36 76.
110022 92 157 286 583 740 818 111727 112244 733 925 98 113005 100 325 560 949 114167 97 309 52 808 115217 52 688 737 65 116219 69 495 530 604 769 76 117129 327 82 739 808 77 118227 119049 154 202 562.

120261 379 84 520 724 121233 37 84 318 71 523 35 751 800 4 122355 817 937 123231 379 80 594 730 817 124142 224 98 648 814 921 125154 375 493 696 825 94 920 126165 87 561 128343 506 73 129182 230 474 658.

130047 293 515 66 614 51 754 131004 502 870 132097 256 707 844 131818 31 276 556 761 843 134595 797 856 135095 260 628 909 136227 40 441 841 137068 122 250 527 31 663 782 905 138075 213 34 452 65 762 139411.
140070 86 146 649 85 97 141139 213 499 947 43 142259 336 756 864 913 91 143046 108 326 574 621 737 144425 580 145296 455 66 146269 580 303 724 847 934.

II ciągnięcie.

23 270 309 49 697 1392 95 420 70 545 92 638 2000 60 206 45 92 712 840 3283 392 793 4053 206 92 536 636 892 5215 831 6329 431 775 98 876 999 76 7159 705 933 89 8006 460 9363 842 956
10114 327 545 11074 533 46 944 12225 337 414 94 512 624 800 933 61 13442 81 513 620 14030

81 157 15121 543 607 911 16406 19 552 844 17032 683 752 992 18097 136 54 91 262 85 411 51 697 929 19184 87 892 953.

20178 96 648 725 86 894 936 21143 65 440 791 22054 62 63 132 706 36 59 801 69 23019 313 457 621 24123 267 322 28 427 25164 220 369 550 966 69 126728 817 928 127084 240 51 83 314 463 548 635 28001 20 277 483 54 527 642 892 29414 58.

30051 150 340 677 910 31563 674 761 805 32019 228 336 410 587 772 835 59 62 967 33049 75 329 39 425 38 569 34084 284 716 892 35116 95 335 463 811 975 36046 358 85 469 674 776 37191 291 410 18 512 764 877.

38036 94 170 570 97+ 686 771 893 971 39087 715 872 999.
40223 347 659 41000 710 66+ 42011 139 76 497 996 43672 880 910 92 44001 2 253 411 661 924 45402 46010 181 406 52 999+ 47014+ 24 243 366 576 85 920 48127 336 786 881 981 93 49134 52 217 448 802 730 71.

50010 266 898 51266 79 622 913 52080 119 56 65 247 440 718 940 53143 59+ 236 308 33+ 86+ 748 67+ 75 84+ 873 998+ 54463 699 55141 722+ 815 34 93+ 908 73+ 56126+ 255 66 693 768 97 955 68 57017 93 127 72+ 362 411 511 725 823 31+ 58120 69+ 572 97 709+ 59194+ 256 441 501 789+.

60398 435 96 61161 75 98 211 422 569 780 62214 364+ 519 86+ 709+ 847 63287 662 64 762 938 86+ 64062 232 369 403+ 28+ 524 80 709 13 56 65047 147 751 66007 117 400 516 719 24 67106+ 459+ 519 721 847 68023 128 245 319 24 696 767 87 921 34+ 69068 164 71 70199 268 320+ 38 433 554 637 702 49+ 67217 320 998 72265 485 565+ 615 964 73125 212 72 340 75 527 847 74027+ 115 763 921+ 41 75097 454+ 590 748.

76015 45 49 183 282 407 12+ 56 554 670 719 886 911 77013 53+ 62 111 444 503 86 632+ 78104 44 360 831 79027 361 765 97 801 908. 80031 175 239 714 94 858 81187+ 203 10 354

71 656 72 871 82019 273+ 549+ 83353 448 517 652 721 84569 601 42 774 85245 88 408 82 568 783 86351 86+ 89 438+ 56 534 639 929 87061+ 335 530 781 88040 686 755 909 89147 95+ 506 649 735 43.

90132 614 89+ 774 91016 359 495 519+ 87+ 92254 311 470 623 837 61 986 93114 77 462 621 757 94666 747 943+ 95001 9 196 320 611 839 953 96687 97136 97 97 349 750 73 98095 213 522 808 905 12 99147 61 244 332 65+ 808 994. 100009 101 526 64 856 927 101333 635 916 102092 156 92 96 737 865 925 103063 537 77 693 740 84 801 104034 87 263+ 70 85 722 860+ 105019 361 415 56 106056 226 361 521 837 107020 33 211 20 411+ 633+ 75+ 758 960 108073 215 313 723 24 895 947 109303 441 56 83 550 614 47 722+ 801 26

110086 94 191 236 641 769 807 111096 155 630+ 789 951 112218 352 57 959 113124 80 245 630 768+ 911 114612 69 711 946 115755 116022 222 84 322 33 426 117237+ 417+ 83 580 667 118254 398 454 586 760 853+ 57 964 119105 582 935.

120008 161 288 374 431 506 47 77 817 956 121111 16 231 58 353 81 557+ 607 68 75+ 122178 363 455 521 631 90 718 824 123013 153 58 284 347 65 495+ 124001 25 51 164 273 518 66 97 665 700 19 35 968 125030 306 405 56 626 68 71 805 53 903 126041 85 90 548 600 763 870 901 127036 382 404 18 516+ 88 669 721 806 128093 229 346 129239 56 90+ 733 34 81 84 818 30 60 84.

130002 140 207 26 74 360 722 131444 657+ 708 849 132103 16 204 57 753 845 133291 699+ 801 134050 86 110 11 75+ 394 401 578+ 135974 240+ 86 471 93 532 60 662 715 63 136109 246 544+ 620+ 28 756 826 137105 443 567+ 939 138291 347 909 10 48 139019 256+.

140430 52 61 635 948 141303 539 67 726 46 838 142451 560 828 143311 25 411 543 58 96 144101 547 673 705 831 989 145017 31 146337 147409 43.

UWAGA!

W 2-tm dniu ciągnięcia 5-oj kl. padła znowu wygrana zł. 10.000 na Nr. 60.939

w naszej najszczęśliwszej kolekturze

I. H. LITMAN

Łódź, Piotrkowska 32, tel. 144-72.

Polecamy nadal nasze szczęśliwe losy,

30-1

CHINOSOL to zbawca w wielu okolicznościach!

Chroni przed katarem, grypcą etc. Skutecznie stosowany do kompresów dezynfekujących, obmywań, płókań, przy obrażeniach skóry, bardzo wskazany przy odmrożeniach oraz nadmiernem poceniu się. Chinosol w tabletkach z powiększonym znakiem ochronnym do nabycia w aptekach i składach aptecznych. Sposób użycia w każdym opakowaniu.

WYCIECZKI WYPOCZYNKOWO-KRAJOZNAWCZE

pod egidą SYNDYKATU DZIENNIKARZY ŁÓDZKICH
Dnia 19 marca Niedziela w Warszawie za 14 zł.
Zwiedzenie Zachęty. Rewja na Placu Marsz. Piłsudskiego. Obiad. Przedstawienie w teatrze.
Dnia 2 kwietnia Wycieczka do Torunia z okazji 700-lecia miasta — za 14,50 zł.
Dnia 15—17 kwietnia WIELKANOC w KRAKOWIE Dwudniowe pełne utrzymanie, nocleg w hotelu, zwiedzanie sabytków Krakowa — za 29 złotych.
Karty uczestnictwa wydaje Kierownictwo Wycieczek w lokalu SDE, przy ul. Piotrkowskiej 121, codziennie od godz. 16 do 20, Tel. 187-40 oraz Wagona-Lits-Cook, Piotrkowska 64, tel. 170-77, w godzinach od 9-ej do 21 bez przerwy.
W każdym pociągu wycieczkowym — wagon restauracyjny seccemu barowego, po cenach najniższych — oraz danielę.

PORADNIA

Lecznico-Wychowawcza

Dr. W. SPEKTOROWEJ

Piotrkowska 224, tel. 188-08

Poradnia czynna w poniedziałki, środy i piątki od 12—2 pp.

W piątki bezpłatnie dla dzieci bezrobotnych.

Frontowy lokal handlowy

składający się 7 ubikacji nadających się również na biuro na I-em piętrze przy ul. Piotrkowskiej Nr. 62 od 1 kwietnia do wynajęcia. Informacji udziela na miejscu administracja.

Nasiona

warzywne, kwiatowe i trawy gwarantowanej dobroci poleca

Jerzy Kołaczkowski

Zakład

MODNIE — SZYKOWNIE i TANIO

można się ubrać tylko u **SYRKISOWEJ**
PIOTRKOWSKA 88, tel. 129-71.

„CAPRICE“
Piotrkowska róg
Śródmiejskiej

Dziś o godz. 9-ej w.
Koncert z niespodziankami
w postaci 5 nagród

Z okazji święta
Konsumpcja normalna

PURIM

Anons: Koncerty z niespodziankami odbywać się będą w poniedziałki i czwartki każdego tygodnia.

Teatr rewji Bi-ba-bo
Kilińskiego 124
gmach dawnego „JARU“

Dziś i codziennie o 7.30
soboty i niedziele pocz. o 6, 8, 10
doskonały repertaż rewjowy

100% śmiechu

Najwybitniejsze sily rewjowe stolicy
Najmodniejszy pomysłowy repertuar:
zespół: Nina Biellez, S. Rybaczewska, Oleniecka,
Matuszewska, Heleńska, Misiewicz, Sławski,
Wlnecki, Kersen, Trzcianka, Lator i inni.

DOKTOR
H. Wołkowyski
Cegielniana Nr. 4
telefon 216-90.
Specjalista chorób wenerycznych
moczopłciowych i skórnych
Przyjmuje od 8-2 i od 5-9
w niedziele i święta od 9-1.

DOCENT Dr. Med.
Adolf Falkowski
Dyrektor „Kochanówki“
Choroby nerwowe i psychiczne
przyjmuje ul. Piotrkowska 64, m. 4
w poniedziałki, środy, piątki od g. 4
do 6-ej. Tel. 102-62

Dr. med.
Z. DATYNER
UROLOG
przeprowadził się
na ul. Zachodnią 59-a
telefon 148-95
przyjmuje od 2-3 pp. i od 6-8 w

Doktor
I. SZUMACHER
Choroby skórne i wene-
ryczne
Piotrkowska 56 tel. 148-62
Przyjmuje od 1 1/2-4 pp. i o 6-9 w
w niedz. i święta od 10-1 pp.

Dr.
Dorota LEWY
Choroby płuc
(ROENTGEN)
PIOTRKOWSKA 124
przyjmuje od 5-7.

Dr. G. Rydzewski
choroby skórne, weneryczne
włosów i moczopłciowe
Łódź, Zamenhofska 6
przyjmuje od godz. 9-10 rano i od
8-8 wiecz. w niedziele od 11-12.

Dr. med.
REICHER
Choroby skórne, weneryczne
i moczopłciowe
Południowa 28, tel. 201-93
przyjmuje od 8-11 rano i 5-8 w.
w niedziele i święta od 9-1 po po

Lecznica okulistyczna
ze stałymi lózkami
Dr. med.
G. Krausza
Piotrkowska 86, tel. 204-74
godz. prz. 9.30-7 w.

Dr. S. SZIFRIS
choroby wewn. i dzieci
przeprowadził się
na ul. Nowomiejska 15
tel. 130-48.

Dr. med.
Artur Kühnel
choroby kobiece i akuszerja
przeprowadził się
na ul. Wólczańska 135
(róg Anny) Tel. 175-02

Dr. med. Ludwik Rapoport
UROLOG
choroby nerak, pęcherza i dróg
moczowych
ul. Cegielniana 8
(dawniej 40)
tel. 236-90
Godz. przyjąć 9-10 i 6-8 wiecz.

Dr. med.
Niewiażski
Chor. weneryczne, skórne
i moczopłciowe
Andrzeja 5, telef. 159-40
przyjmuje od 8-11 rano i od 5-9 w
w niedziele i święta od 9-1

Dr. med.
S. HALBORN
choroby dzieci
mieszka obecnie
Gdańska 65-a
tel. 228-82.

Doktor
W. Łagunowski
Piotrkowska 70, tel. 181-83
Choroby skórne, wene-
ryczne i moczopłciowe
Gabinet Roentgeno-leczniczy
Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, od
1-3 do 2.30 pp., od 6 do 8.30 wiecz.
w niedziele i święta od 10-1

Dr. Ludwik Falk
Choroby skórne i weneryczne
Newrot 7, tel. 128-07.
przyjmuje 10-12 i od 5-7.

WIZJOWALACJA

KTO NIE ZOBACZY TEGO CZY WŁASNE OCZY NIGDY W TO NIE UWIERZY!

Czy wyrodniałe patrafia myśleć?

Tajniczo żywego szkieletu!

Czy groźne te Siostry Szymajskie znają na łosc?

Jak kazeł kochane mamie kochane?

I TYLAKI INNYCH NIEZWYKŁYCH ZAGADNEK!

Wkrótce
METRO-ADRIA

Druciane ogrodzenia, płotki i tkaniny po bardzo zredukowanych cenach. poleca firma **RUDOLF JUNG**
Łódź, Wólczańska 151 tel. 128-97.
Rok założenia 1894.

KUPUJCIE Z 1-go ZRÓDŁA

WIELKI WYBÓR

Wózków dęciennych | Materaców sprężynowych „PATENT”
Łózek metalowych | Wyłmaczek amerykańskich

Nabyć można w **FABRYCZNYM SKŁADZIE**
„DOBROPOL” Łódź, Piotrkowska 73,
TEL. 143-04, w podwórzu.

Wspólnika z kapitałem

Zł. 100,000 i współpracą przyjmę do prosperującej fabryki gumowej celem powiększenia obrotów.
Oferty sub „Wwa” Uniwersalna Agencja Reklamowa
Warszawa, Marszałkowska 142.

Lekarz-dentysta
JULJUSZ OLSZANIECKI
chor. chirurgiczne jamy ustnej
przeprowadził się
Piotrkowska 72, tel. 228-64
(GRAND-HOTEL)
przyjmuje od 11-1 i od 4-7 w.

Lek. dent.
E. Lewentow-Wołyńska
przyjmuje
Al. Kościuszki 36 (Andrzeja 7)
tel. 224-48
od godziny 4-7.

Do akt. Km. Nr. 539 | 35
Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, St. Dobrowolski zamieszkały w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki 17 na zasadzie art. 602 K.P.C. ogłasza że w dniu 21 marca 1933 r. od g. odbędzie się licytacja publiczna ruchomości, należących do Kasimierza Jakubowickiego w jego lokalu w Łodzi przy ul. Grabowej 5 składających się z planine oszacowanego na łączną sumę 1000 zł., które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.
Łódź, d. 3.3.33 r
Komornik St. Dobrowolski

Do akt. Nr. E. 1311 | 1932.
Ogłoszenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi rewiru 5-go zamieszkały w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki 57 na zasadzie art. 1080 U.P.C. ogłasza, że w dniu 24 marca 1933 roku od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Przejazd 40 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Jerzego i Stanisławy małż. Grell i składających się z mebli, radja i maszyny do pisania oszacowanych na sumę Zł. 1150.—
Łódź, dn. 9.3.1933
Komornik
(-) Edmund Koroczycki

Do akt. Nr. E. 1037 | 31
Ogłoszenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi rewiru 5 zam. w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki 57 na zasadzie art. 1030 U.P.C. ogłasza, że w dniu 24 marca 1933 roku od godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Przejazd 102 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości należących firmy „Fabryka Przetworów Chemicznych F. E. Ziegler” i składających się z 150 puszek kilogramowych farby emalii oszacowanych na sumę zł. 560.—
Łódź, dn. 9.3.33
Komornik
(-) Edmund Koroczycki

Do akt. Nr. Km. 598 | 33 r.
Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, 12 rewiru zamieszkały w Łodzi przy ul. Pizamowicza 7 na mocy art. 602, 603, 604 K.P.C. ogłasza, że 16 marca 1933 r. godz. 11 (nie później jednak niż w dwie godziny) w Łodzi, przy ul. Ogrodowej 9 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości należących do Janki Jurberga i składających się z 12 maszyn pończosznich oszacowanych na sumę zł. 1000.— na saspokojenie wierzytel-Mendla Bornsztajna.
Powyższe ruchomości można oglądać pod wskazanym adresem w dniu licytacji.
Łódź, 16.2.33 r.
Komornik (-)
Adam Jaroszyński

Do akt. Nr. Km. 1402 | 30 r.
Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi St. Dobrowolski zam. w Łodzi Al. Kościuszki 17 na zasadzie art. 602 K. Post. Oyw. obwieszcza, że, w dniu 21 marca 1933 roku od godziny 10 odbędzie się licytacja publiczna ruchomości należących do firmy „Smarzyński, F. Miłobędzki i J. Malewski” w jego lokalu w Łodzi przy ulicy N. Senatorskiej 7 składających się z kas, maszyn do pisania i mebli biurowych oszacowanych na łączną sumę 4539 zł., które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.
Łódź, 28.2.33 r.
Komornik (-) St. Dobrowolski

ODCISKI

zgrubłą skórę i brodawki usuwa bez bólu i bezpowrotnie znany od 1/2 wieku

KLAWIOL

FABRYKA CHEM-FARMACEUTYCZNA
„AP. KOWALSKI”, WARSZAWA

METRO

Przejazd 2

„Księżna Łowicka”

Dziś poraz ostatni!

W rolach głównych: Królowa ekranów polskich
Jadwiga Smosarska, Węgrzyn, Zelwerowicz, Gruszczyński.
Nisbywały przepych wystawy! Doskonała gra artystów! Najlepiej nagrany film polski!

ADRIA

Główna 1

W WIELKIM WYBORZE

LISY **SREBRNE** oryginalne Kanadyjskie w cenie od 315 zł. niebieskie i krzyżaki od 275 zł. i wszelkie inne od 50 zł. jak również wszelkiego rodzaju futra w najmodniejszych kolorach na sezon wiosenny **po cenach konkurencyjnych!!**

Uwaga: Przyjmuje się płaszcze futrzane i futra męskie na zamówienie.

SKŁAD FUTER HAJMAN TUROBINER PIOTRKOWSKA 82
TEL. 190-24.

Dla Wybrednych Panów!
Oddawna oczekiwane ostrza do golenia „TRIUMF”, „NARODOWE” i „RECORD”
Już wszędzie do nabycia.

Wyższe Wykształcenie Techniczne u siebie w domu.

Polska sekcja „Institut Polytechnique” w Paryżu.

Nauka w języku polskim drogą korespondencyjną.

W wyniku studjów „Institut Polytechnique” wydaje następujące dyplomy: Inżyniera, pomocnika inżyniera, kreślacza, technika budowlanego i monter.

Wydziały: Elektrotechniczny, Budowlany, Architektoniczny i Inżynierji Lądowej.

Specjalne kursy dla absolwentów szkół technicznych średnich i wyższych.

Programy i informacje wysyła bezpłatnie Biuro Informacyjne „Institut Polytechnique” na Polskę, Warszawa, Senatorska 36, m. 23, albo Institut Polytechnique 66 Bd. Exelmans, Paris 16 e.

Gabinet racjonalnej kosmetyki
H. ORZBŁOWA
dypl. wiedeński
Piłsudskiego 43 tel. 237-04
Godz. przyjęć 10-2 i od 4-8 pp.
Nieszkodne środki na ŁUPIEŻ i POROST WŁOSÓW oraz artystyczne farbowanie. — Wykonuje wszelkie zabiegi kosmetyczne. Ceny niskie. Porady bezpłatne.

Broń bez pozwolenia polskiej policji
browning 6-ciu mm., strzelający z metalowych naboju do celu.
Patent Nr. 2295

Brońka nielowa, pokryta czarną masą ebonitową za zł. 8.75 (sam. 30) wraz z eleganckim futerałem skórzanym wysyłamy za saliczeniem pocztowym na listowne zamówienie. 2 szt. zł. 16.50. 100 kul mosiężnych zł. 8.75. 8-mio strzałowy zł. 20. — Adresować: Ss. Skrzydłowiec, Warszawa I. Skrz. poczt. 386, odd. 74. Uwaga! Browningi nasze nadają się również dzięki specjalnemu urządzeniu do strzelania na ptactwo strutom.

GABINETY KOSMETYKI LEKARSKIEJ
chor. skóry i włosów
SZKOŁA KOSMETYCZNA
zatw. przez władze Państw.
Dr. med. LEWINSONOWEJ
przeniesione na
Piotrkowską 86, tel. 148-63
od 10 r. — 8 w.

Chirurgja kosmetyczna, żyłki odmrożone. Usuw. owłosienia.

Instytut de Beaute
SZKOŁA KOSMETYCZNA
założ. 1924 r. zatwierdzona przez wł. Państwowe

ANNA RYDEL
Piotrkowska 111 tel. 163-77
Śródmiejska 18 tel. 169-92

Racjonalna kosmetyka lecznicza i toaletowa. Odmładzanie. Radykalne usuwanie aspacyj włosów. Farbowanie włosów. Poradnia oraz indywidualne stosowanie hyg.-kosm. preparatów „IBAP”. Przyjmuje od 10 — 8 wiecz. Porady bezpłatnie. Ceny przystępne.

Dom Wypoczynkowy
na Wiśniewskiej Górze
w parku Liechtenfeldów przy lesie sosnowym. Kanalizacja, elektryczność. Park oświetlony. Werandy oszkłone. Lekarz na miejscu. Ceny niższe. Telefon 131-21, lub podmiejski Wiśniewska-Góra telef. 6.

CENY KONKURENCYJNE
MAQUILLAGE
(upiększenia) zł. 1.50
INSTYTUT PIĘKNOŚCI „KRYSTJANA”
Gdańska 43 (róg Śródmiejskiej) tel. 159-06
Kier. J. Walczyńska K. Milgromówna dyplom paryski
Godziny przyjęć 10-2 i od 4-8 w niedziele i święta od 10-2

Konieczne z tym znakiem!

KOWALSKINA
Leczy na wszystkie bóle głowy
PABRYKA CHIM.-FARMACEUTYCZNA (A. KOWALSKI) WARSZAWA

Gabinet kosmetyki leczniczej i toaletowej
Z. SZWALBE
dyplom Uniwersytecki
Moniuszki 1, tel. 127-99.
Usuwanie wszelkich defektów cery.
Usuwanie bezpowrotnie i bez śladów szpeczących włosów.
Przyjmuje 10-2 i 4-8 wiecz.

Sklep
na Piotrkowskiej od Narutowicza do Przejazdu natchmiast poszukiwany.
Zgłoszenia pod „H. K.” 29-4

Ratujcie zdrowie!

Najstymulujące swistowe powagi lekarskie stwierdziły, że 75% chorób powstaje z powodu obstrukcji.

Chory żołądek jest główną przyczyną powstania najrozmaitszych chorób — zanieczyszcza krew i tworzy złą przemianę materji.

Słynne od 50 lat w całym świecie ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

jak to stwierdził prof. Berlin, Uniwersytetu Dr. Martin, Dr. Hochflaetter i wielu innych wybitnych lekarzy, są idealnym środkiem dla uzdrowienia żołądka, usuwają obstrukcję (zatwardzenie), są dobrym środkiem przeczyszczającym, ułatwiają funkcję organów trawienia, wzmacniają organizm i pobudzają apetyt.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera usuwają cierpienia wątroby, nerek, kamieni żółciowych, cierpienia hemoroidalne, reumatyzm i artretyzm, bóle głowy, wyrzuty i liszaje.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższymi odznaczeniami i złot. medalami w Badeniu, Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Londynie i wielu innych miastach.

Tysiące podziękowań otrzymał Dr. Lauer od osób wyleczonych. Cena ½ pudełka 1,50 zł., podwójne pudełko 2,50 zł. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

ORTOPEDYSTA-KONSTRUKTOR

wykonywa wszelkie prace, wchodzące w zakres ortopedji: sztuczne ręce, nogi, aparaty ortoped. wszelkich systemów, gorsety na skrzywienie kręgosłupa, wkłady ortopedyczne na płaską stopę (plakfus) z kompozycji aluminiowej i z masy. Aparaty własnego wynalazku na krótsze nogi, zastępujące obuwie na korku (można na nie wkładać normalne pantofelki). Pasy ryp-turowe i brzuszne.

Pracownia ortopedyczna Józef Rosenberg
PIOTRKOWSKA 114, w podwórzu
Przyjmuje od 9-12 i 3-7, a w soboty do 6 pp. Solidnym i odpowiedzialnym udziela się kredytu. Specjalny dział obuwia ortopedycznego.

Przywrócenie zdolności płciowej

KLINIKA POŁOŻNICZO-CHIRURGICZNA „SANATO”
S. z o. o.
Ogrodowa 10, tel. 213-57
I i II klasa
Porody II kl. zł. 175.—

Dźwiękowy Kino-Teatr
„Przedwiośnie”

Zeremskiego 74, róg Kopernika

Ostatnie 2 dni!
Skończona Pieśń (Das Lied ist aus)

Przepiękny europejski film p. l.

Film ten, to rozkoszny dwugłos młodych rozkochanych serc.

W rol. gł.: **Liana Haid i Willy Forst.**
LIANA HAID śpiewa 3 piosenki w języku niemieckim.

Następny program: „Kochaj mnie dziś” MAURICE CHEVALIER i JEANETTE MAC DONALD.

Początek o 4 pp., w niedzielę o 2 p. p. — Ceny miejsc: I 1.00, II 90 gr., III 45 gr. — Kupony ulgowe po 75 gr.

W sobotę, dnia 11-go o godz. 12 i w niedzielę, 12-go o godz. 11 rano wyświetlany będzie **poranek dla młodzieży.** Ceny miejsc po 20 gr.

Dźwiękowy Kino-Teatr
„SZUKA”

Kopernika 16
róg Gdańskiej.
Tel. 184-66.

Dziś i dni następnych!

Chef d'oeuvre francuskiej produkcji roku 1933 wg. słynnej sztuki scenicznej Feliksa Gandery p. t.

QUICK

W roli głównej urocza i lubna **Liliana Harvey.** Nadprogram???

Następny program: „Kobieta z Monte-Carlo” z Lil Dagover

Dojazd tramwajami 5, 6, 8 i 9. — Sala dobrze ogrzana.

MEBLE w najlepszym gatunku. CENY REKLAMOWE!

polec

„ŁÓDZKA WYTWÓRNIĄ MEBLI”

FABRYKA MEBLI WYSTAWA MEBLI

Napierkowskiego 59 tel. 186-7
Piotrkowska 67 Pałac Casin

Sp. z odp. udz.

OGŁOSZENIA DROBNE

Nauka i wychowanie

NIEMIECKIEGO udziela Dr. fil., absolwentka niemieckiego uniwersytetu. Kurs gimnazjalny, literatura, gramatyka, wypracowania, konwersacje. Tłumaczenia i streszczenia dzieł fachowych. Andrzeja 29, m. 1, tel. 232-42.

BERLITZA met. prawdziwa 8 rok szkolny. Kursy języków obcych, uznane przez państwo. Konwersacje, literatura, korespondencja handlowa, specjalne grupy początkujące po niższej cenie. Wykładają rodowici Anglicy, Francuzi, Niemcy wiodą. Próbną lekcję bezpłatnie. Za pisy codziennie od godz. 12 do 1 i pół i od 6 do 8 tylko Piotrkowska 86, m. 9. front. 3277-2

WHO will give German conversation in exchange for English, write to this paper. Ex - Berlitz - Man.

BUCHALTERJI podwójnej nauce gruntownie w ciągu miesiąca metodą praktyczną z gwarancją samodzielnego prowadzenia ksiąg sznurowanych, miarodajnych dla Władz. Udziela się również korespondencji i arytmetyki handlowej. Ceny niskie. Nauka pisania na maszynie Zł. 6.— Prowadzenie ksiąg buchalteryjnych za niską miesięczną opłatą. Wólczańska 41, m. 32.

Kupno i sprzedaż

ZŁOTO, BIŻUTERJĘ i kwity lombardowe kupuje i płaci najwyższe ceny Magazyn jubilerski I. Fijałko, Piotrkowska 7.

MOTOCYKLE, używane oraz kilka nowych z r. 1932 go wyprzedajemy po niskich cenach. Firma Alfonsa Meister, Łódź, ul. Piotrkowska 158, tel. 190-56. 32-4

MASZYNA DO PRANIA nowa, zagraniczna, marki „John” okazują tanio do sprzedania. Wiadomość telefonicznie 226-82

BIEDERMAYER kanapa, 2 fotele, 6 krzeseł do sprzedania pod „Stylo” 4145-2

KOMPLETNE urządzenie stołowe w nowym stanie tanio do sprzedania. Narutowicza 39 m. 4. front 1 piętro. Godz. 3-5.

OKAZYJNIE do sprzedania z powodu wyjazdu: obrazy, brzozy, porcelana i dywany perskie. Wiadomość Piotrkowska 58, front, II p. m. 4, 4157-3

PIANINO lub fortepian zagranicznej ewentualnie dobrej krajowej marki okazują tanio do sprzedania. „P. P.” do administracji „Głosu”

BRYLANTY, złoto, srebro, perły, kwity lombardowe płacę o 50% drożej M. H. Lissak, Piotrkowska 5.

BRYLANTY, złoto, srebro, różną biżuterję oraz kwity lombardowe kupuje i płaci najwyższe ceny M. Mizes, Piotrkowska 30

ZŁOTO, SREBRO, biżuterję, kwity lombardowe kupuje i płaci najwyższe ceny. L. Korzeń, Pomorska 26. 3229-8

OKAZYJNIE do sprzedania kilka pierwszorzędnych 4-lampowych (pięta—prostownicza) od błowników prądowych. Radjo-Reicher, Piotrkowska 142.

PIERWSZORZĘDNE zagraniczne pianino do sprzedania. Główna 31 mieszk. 56.

OKAZYJNIE do sprzedania urządzenie 3-ch pokoi z kuchnią Traugutta 12, front II p., m. 7 od 4.30—5.30 pp. prócz niedzieli.

MATERACE HYGIENICZNE do nabycia u tapicera J. Breslera. Ceny przystępne. Południowa 10, w podwórzu.

GABLOTKĘ i szafkę do sklepu kupię okazują. Oferty do administr. „Głosu Porannego” sub „B. A.”

SPRZEDAM tanio strzelnicę, huśtawki oraz karuzelę motorową ze światłem, wiadomość Szosa Zgierska 47, Adolis.

TOKARNIĘ metrową pociągową kupię. Oferty sub „Tokarnia” do admin. „Głosu Porannego”

Różne

ZŁOTO, BIŻUTERJĘ i kwity lombardowe kupuje i płaci najwyższe ceny. Magazyn jubilerski I. Fijałko, Piotrkowska 7

BACZNOŚĆ! Uwaga Nr. 47 Kilińskiego Nr. 47 Taniol Tapicer i dekorator, majster dyplomowany i cechowy przez Ministerstwo, zatwierdzony w roku 1905 przyjmuje wszelkie tapicerskie i dekoracyjne roboty i reperacje po bardzo niskich cenach. Uwaga: proszę mnie zawiadomić listownie S. Karabanow Nr. 47 Kilińskiego Nr. 47 Mistrz dyplomowany i cechowy.

LETNISKO — 4 pokoje i kuchnia zupełnie sucha miejscowość, gdzie astmatycy, sercowi cały rok mieszają — z garażem — pod sosnowym lasem — w ogrodzie — sklepy, lekarz na miejscu — od tramwaju 3 km. do wynajęcia. Zgłoszenia pod „Mile letnisko” do admin. gazety.

CZYSZCZĘ sufity, tapety oraz ściany malowane suchym sposobem, nie kurzące, tanio. Zawadzka 6, m. 21, tel. 126-68.

ADMINISTRACJĘ domu przyjmie rutynowany administrator. Zagwarantowana sumienna i oszczędna gospodarka. Pierwszorzędne rekomendacje. Łask zgłoszenia pod „Administrator” 126-4

PIANINO Arnolda Fibigera do wynajęcia od zaraz. Karol Koischwitz, Moniuszki 2. 425-3

ZGUBIONO kwit kaucyjny E-lektrowni Łódzkiej na zł. 35.— Ludwika Feilchenfelda.

PRZYJMUJĘ do haftu ręcznego bieliznę, ażurki, filet, włoską sztory, kapv, firanki, pulowery artystyczne. Ceny niższe. Margulies, Kilińskiego 46, I p. front.

ZDUBIONO weksel in blanco nr. 200.—, z wystawienia Janusza Sobkiewicza, na zlecenie Stanisława Michalskiego. Powyższy weksel unieważniam. Stanisław Michalski, zam. w GałkóWKu.

BUFET w KOLUMNIE na plaży oddam w dzierżawę. Wiadomość: Piotrkowska 82, pracownia kapeluszy w podwórzu.

STOLARZ - specjalista, poleruje, naprawia meble, pianina, antyki, tanio. Tel. 207-11.

DYWANY perskie, krajowe, ręczne i maszynowe naprawia tkalnia artystyczna H. Milgrom, Kilińskiego 18 m. 10 parter.u 3404-4

DYWANY, uszkodzoną garderobę męską i damską (dziury, zadarcia itp.) naprawia solidnie i tanio Czerwonia Artystyczna, Orla 5, lewa oficyna III p. od godz. 8-18.

Posady

POSZUKIWANY rutynowany szlichtarz do rewolwer-schlichtmaszyny na przedzie ba wehianą. Wiadomość: firma „Zuchowski i Adler”, Traugutta 4. 4146-2

MODYSTKA pracująca samodzielnie przyjmie posadę od zaraz. Oferty sub „Modystka”

POLIERKI do polerowania skrzynek radiowych zgłoszą się: „Elektra” 6 go Sierpnia 1.

POTRZEBNA osoba inteligentna w zastępstwie właścicielki do pensjonatu z kaucją 400 zł. Wiadomość: Andrzeja 33 lewa ofic., 3 piętro, od 10-1 pp. i od 3-7 w.

Pracownia Sukien Zofia Szeps

Po powrocie poleca
najnowsze modele
wiosenno — letnie

Łódź, ulica Piotrkowska 88.
Telefon 211-98.

Lokale

„UNIWERSATOR” Moniuszki 3 tel. 190-09 poleca bez odstępne:

60 zł. kwartalnie 1 pokój, Kilińskiego.

160 zł. kwartalnie 1 pokój z kuchnią, kąpielowy, wygodka Wólczańska.

260 zł. kwartalnie 2 pokoje z kuchnią, wygody, Andrzeja.

282 zł. kwartalnie 3 pokoje z kuchnią, wygody, Andrzeja.

2 POKOJE na I-em piętrze z frontu, zdadne na biuro, pracownię i t. p. pomieszczenie do wynajęcia, Wiadomość ul. Gdańska 19, m. 3a.

ODNAJME dwuokienny pokój z niekrepującym wejściem i wszelkimi wygodami; również 1 pokój umeblowany jest do wynajęcia. Kilińskiego 25, m. 12. 184-1

DMUCHAWY elektryczne dla kufni i wentylacyjne oraz

MOTORY

elektrycz. używane.
okazyjnie do sprzedania

WARSZTATY

REPERACYJNE
dla maszyn elektr.

WYRÓB

PRZEŁĄCZNIKÓW

GWIAZDA-TRÓJKĄT

inż. J. REICHER I Sp

Południowa 28, tel. 210-00

„LOKUMPOL” Piotrkowska 55 poleca w śródmieściu:

Zł. 30 kw. pokój pojedynczy słoneczny ul. Żeromskiego.

Zł. 40 kw. pokój pojedynczy woda, zlew, światło, świeżo wyremontowane.

Zł. 49 kw. pokój o 2 oknach I p., woda, zlew, światło. Centrum.

Zł. 60 kw. pokój z kuchnią, woda, zlew, światło. Centrum.

Zł. 100 kw. pokój z kuchnią o 3 oknach, przedpokój, woda, zlew, światło, 1. piętro przy Pl. Wolności.

Zł. 106 kw. pokój z kuchnią, balkonem, przedpokój, wygodka, front, II p., słoneczne.

2 pokoje z kuchnią z wygodami we wszystkich kierunkach miasta od zł. 133 kw.

3 pokoje z kuchnią z wszelkimi wygodami od zł. 220 kw.

4-5 i 6-pokojowe mieszkania z centralnym ogrz. i bez.

Sklepy, lokale handlowe, biurowe i fabryczne.

Pokoje umeblowane z używalnością kuchni z klatki schodowej od zł. 25 m. poleca „Lokumpol” Piotrkowska 55.

FRONTOWY obszerny pokój, niekrepujące wejście, telefon, ewentualnie dla adwokata, małżeństwa do wynajęcia. Piotrkowska 62 m. 7.

„GEGUZ”

(17-11)
telefony: (132-40)

Piotrkowska 82, fr., 1 piętro
Szybko i sprawnie realizują wszelkie zlecenia mieszkaniowe, lokalowe bez odstępne oraz sklepy i pokoje umeblowane. Zgłoszenia bezpłatnie.

POKÓJ w eleganckim domu, centralne ogrzewanie, telefon, winda, do wynajęcia od zaraz. Piłsudskiego 76, dozorca wskazuje 150-2

POKÓJ umeblowany z telefonem do wynajęcia. Mielezarskiego 24, m. 5. Telefon 163-50.

POKÓJ dwuokienny, frontowy, umeblowany zaraz od wejścia dla pojedynczej osoby do wynajęcia. Sienkiewicza 20, II p. u prof. Halperna. 007-4

POMIESZCZENIA parterowe na składy, warsztat, garaż, suche piwnice do wynajęcia. Południowa 28. 922-3

PIEKNIE umeblowany pokój frontowy, pierwsze piętro, telefon do wynajęcia, może być z utrzymaniem. Piotrkowska 128 m. 2.

4-POKOJOWEGO mieszkania z wszelkimi wygodami poszukują. Wiadomość: tel. 121-85 lub sub „B. S.” do administracji.

POSZUKUJĘ sklepu od gospodarza na filiję piekarską. Oferty z ceną pod „Filja”. 171-1

LADNIE umeblowany pokój dla jednego albo dwóch panów w czystym spokojnym domu, zaraz do wynajęcia, Orla 3 m. 8 front.

DO WYNAJĘCIA natychmiast przy ul. Narutowicza 39 mieszkanie pięciopokojowe i sześciopokojowe (trzecie piętro) z wszelkimi wygodami. Wiadomość: Tel. 131-02. 190-8

POKÓJ FRONTOWY na I-em piętrze, odnajmę so' dnemu panu. Wólczańska 21, m. 10. 193-1

LADNIE UMEBLOWANY pokój przy spokojnej rodzinie, z telefonem, tanio do oddania. Wejście niekrepujące: Sienkiewicza 9 m. 57. 174-1

Z KLATKI schodowej duży pokój frontowy dobrze umeblowany do wynajęcia; ul. 6 Sierpnia 10, m. 14, I-e piętro.

5-POKOJOWE mieszkanie z wszelkimi wygodami, front, I piętro, od zaraz do wynajęcia. Wiadomość w właściciela domu ul. 11 Listopada 19 w godz. od 3 — 5 po poł.

POKÓJ w WARSZAWIE frontowy, parterowy, jako dzienny gabłnet przyjęć (wejście niekrepujące) do wynajęcia dla doktora inżyniera, adwokata. Telefon 612-20, od 10 — 5. Orla 5 m. 2. —3

SŁONECZNY pokój na parterze przy izraelskiej rodzinie do oddania dla pojedynczej osoby. Sienkiewicza 34 m. 34.

Do akt. Km. Nr. 750 | 81

Obwieszczenie.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, St. Dobrowolski zamieszkały w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki 17 na podstawie art. 802 K.P.C. ogłasza się w dniu 21 marca 1939 r. od g. odbędzie się licytacja publiczna nieruchomości, należących do Henocha Goldberga w jego lokalu w Łodzi przy ul. Senatorskiej 28 składających się z przędzy wiganiowej oszacowanej na łączną sumę 2220 zł., które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, d. 3.3.39 r

Komornik St. Dobrowolski

DOSKONALE
Paczki tylko po 15 gr.
polec CUKIERNIA
„Zródło” Wł. Z. Gomiński
Przejazd 1, tel. 209-87 i 138-72
UWAGA: Dla szkół, instytucji i związków udzielamy z ciastek 10% rabat.

„IRENIT”

PIOTRKOWSKA NR. 89. z TELEF. 223-38.

TŁUMACZENIA
PRZEPISYWANIE
NA MASZYNE
POWIELANIE
DRUKÓW

Zawiadania Sz. Klientele,
12 x dnem 1 b. m. otworzyłem

SALON OBUWIA

przy ul. PIOTRKOWSKIEJ 111 (w podwórzu), gdzie przyjmuję również zamówienia po cenach przystępnych. Polecam się nadal łask. względem P. T. Klienteli

Stefan Płonka

Piotrkowska 111
(w podwórzu).

Najmodniejsze
FIRANKI, STORY, KAPY
i obrusy w pracowni
D. BACHRACH
ul. Traugutta Nr. 10/19.

TORTY

NA PURYM
oraz wszelkie inne
WYROBY CUKIERNICZE
znane ze swej dobroci poleca
PO CENACH NISKICH
Cukiernia **N. WEINBERGA**
Piotrkowska 38, tel. 143-82.

Instytut Kosmetyczny

Piotrkowska 175, tel. 138-76
poprz. of. parter

Bеспowrotne usuwanie owłosienia
najnowszą bezbolesną metodą. Leczenie
wieloletnich defektów cery. Trwałe
pryszcianianie brwi i rzęs. Upię-
kzanie dzienne i wieczorowe. —
Lampa kwarcowa. Soluz.
Ceny kryzysowe.

„HYGIENA”

Łódź, Andrzejka 1.
Przyjmuje wszelkie roboty, wchodzą-
ce w zakres czyszczenia szyb, frota-
sowania, szklowania i drutowania
posadzek. Sprzątanie biur i mieszkań
oraz czyszczenie okien fabrycznych w
budynkach piętrowych i parterowych
(t. zw. Sędowych) oraz odkurzenie
elektroluzem.
Opakowanie drzwi i okien na siem!
Ceny niskie. Tel. 108-47 (pryw)

Światło zgasło, motor stanął?
dzwoń telef. 170-17
„Pogotowie Elektryczne”
dyżury przez całą dobę, w
w niedziele i święta.
?? Naprawa natychmiastowa ??

DLA WYTWORNEJ

PUDER
LE NARCISSE
BLEU DE MURY
PARIS

DLA PIĘKNYCH PAŃ!

Krem, puder, szminka, woda kolońska,
perfumy i t. p. oto specyfiki, w które można
się zaopatrzyć natychmiast i tanio w jedynej,
pierwszorzędnej firmie **PERFUMERYJNEJ**

J. DRUKERA, ZAWADZKA 5
TEL. 175 92.

Firma ta sprzedaje wszelkie artykuły kosme-
tyczne w najlepszym gatunku i po umiarko-
wanych cenach.

U PROGU WIOSNY

Już składy zaopatrzone są bogato
w najmodniejsze wełny na sukienki
kostjumy i płaszcze

Polecamy **Ostatnie Nowości** Polecamy
Crêpe Martelé Crêpe Yo-Yo
Flamisol
Shetland Melé Scots-Melè
Crêpe Marteau

Obficie zaopatrzone działy bielizny damskiej, męskiej,
dziecinnej, pościelowej i stołowej.

Polecamy nasze gatunki | Uskuteczniamy wysyłki | Wyłączna
OK paczek do Rosji-Sow. na | sprzedaż
o nieznaną dotąd | mocy specjalnej umowy | Resztek
najwyższej jakości | z Przedst. Handl. | Widzewskich.
Z. S. R. R.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE” S.A.
ROKICINSKA 54. Dojazd Tramwajami 101/16

ZABAWKI!

Niezawodnie wszystkim zależy
by dzieci były dobrze umyślo-
wo rozwinięte. Kupujmy im tylko
zabawki, gry towa-
rzyskie, zajęcia freblowskie
w najtańszym fródlu zabawek
„RAJ DZIECIĘCY”
Łódź, 34 Narutowicza 34, tel. 192-55. Na miejscu klinika lalek. Uwaga: w komis dostarczamy na zabawy różne kotyljony, czapki, parasolki, balony po bardzo niskich cenach.

Nic nie zastąpi
OLLA

produkowanych na pod-
stawie zgłoszonego w
Ameryce do patentu
sposobu wytwarzania

„Nr. 1225”

KAŻDA CHOROBE WYLECZYSZ jeżeli regularnie używać będziesz **ZIOŁA D-ra BREYERA**

- najsukuteczniejsze w nast. chorobach:
- Nr. 1 — kaszlu, astmie, rozrzednie plus cena zł. 3.50
  - Nr. 2 — reumatyzmu, artretyzmu (sól przemianie materji) „ „ 3.50
  - Nr. 3 — żółdkowo—kiazkowych, wątrobowych, żółtaczce „ „ 3.00
  - Nr. 4 — nerwowych, bólu głowy, bezsenności, apatii do życia „ „ 4.00
  - Nr. 5 — błedny, długotrwałej niedokrwistości „ „ 5.50
  - Nr. 6 — nerwowych i pęchersowych „ „ 4.00
  - Nr. 7 — ogólnego zatrucia — prze — czyszczające „ „ 1.50

Do nabycia w oryginalnem opakowaniu w aptekach
składach aptecznych i drogerjach lub w wytwórni —
„POLHERBA” Kraków — Podgórze Skr. 48.
Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni
brozurkę „Jak odzyskać zdrowie”

Największy
film
sezonu!

ZUNGU

Od jutra w kinie **CORSO**

BACZNOŚĆ, ŁODZIANKI!!!

Jedyna w Polsce Nauczycielka Kroju, Szycia i Modelowania **F. GRYNBLATOWA**, która nauca już od 1902 r. sprowadziła nowe sily z Paryża. Teraz nauka odbywa się według systemu najwyższej akademji paryskiej „Daydon” i największej szkoły w Paryżu „Ecole Moderne de Coupe de Paris” szkoły subwencjonowanej przez magistrat m. Paryża. Oprócz nauki kroju odbywa się nauka modelowania na materiałach według patronów sprowadzanych z najsłynniejszych domów modeli w Paryżu, jak: Patou, Petia. Nauka trwa 3 miesiące i kosztuje tylko 75 zł. Każda uczennica ma prawo uszyć kilka sukien. Za gruntowne nauczanie gwarantuję. Kończącym świadectwa. Nauczam również bielizniarstwa.
F. GRYNBLAT, Żeromskiego 9, m. 35
pr. oficyna i piętro, tel. 231-08.

Dźwiękowy Kino-Teatr „PAN”

11-go Listopada 16.
Dziś i dni następnych!

Podwójny program: — I. — Zemsta Tonga

Podwójny program:
Potężny, emocjonujący dramat
chińczyka, jego miłości i nie-
nawiści.

W rolach głównych: **LORETTA YOUNG** i **E. ROBINSON**.

— II. — TRĘDOWATA

W rol. gł.: **J. Smosarska**,
J. Węgrzyn, **B. Mierzejowski**

Początek codziennie o godz. 4-ej, w soboty i niedziele o godz. 12.

Następny
program:

Głos Pustyni

z **Nora Ney**,
Brodziszem
i **Bodem**

Prenumerata miesięczna „Głosu Porannego” ze wszystkimi do-
datkami wynosi w Łódzi zł. 4.00, za odnośnienie —
40 groszy, z przesyłką pocztową w kraju — zł. 6.— zagranicą — zł. 8.—

Rękopisów redakcja nie zwraca.

Ogłoszenia za wiersz milimetry 1-szpaltowy (strona 5 szpalt): 1-sza strona 2 zł.; Reklamy tekstem
redakcyjnym zł. 1.50; w tekście z zastrzeżeniem miejsca na stronie od 2 do 7 włącznie 60 gr.
bez zastrzeżenia miejsca 50 gr.; nadesłane od strony 8-ej do końca tekstu 40 gr.; nekrologi 40 gr. Zwyczajne
(str. 10 szpalt) 12 gr. Drobne 15 gr. za wiersz, najmniejsze ogłoszenie zł. 1.50. Poszukiwanie pracy 10 gr. za wy-
raz, najmniejsze zł. 1.20. Ogłoszenia zaręczynowe i ślubinowe 12 zł. Ogłoszenia zamiejscowe obliczane są
z 50% drożej. Za odb. tabelaryczne lub fausty dodatek 50%. Ogl. dwukolor. o 50%, drożej
Reklamy w dodatku ilustrowanym za 1 cm. kwadratowy 1 zł.

Faszyzm i bolszewizm

mają w przyszłości zastąpić w świecie parlamenty

— Żałuję, że dałem panu tak długo czekać — mówi mr. Shaw, — ale właśnie dopiekał mi do żywego jakiś dziennikarz pytaniami, dotyczącymi religii. Te problemy interesują mnie i są dla mnie sprawą poważną. Co prawda — w tej chwili o to nie chodzi. Co pragnie pan wiedzieć?

— Mr. Shaw — pytam — co myśli pan o Europie Wschodniej i Centralnej?

— Nie — odpowiedział mr. Shaw. — Nie mogę sobie wyobrazić, dlaczego pan przypuszcza, że mam jakiś sąd o tych rzeczach. Ludy, mieszkające w tej części Europy, ludza się ciągle, że myślimy o nich. Tymczasem wcale o nich nie myślimy. Jeśli wogóle myślimy, to tylko o sobie. To musi pan wziąć pod uwagę.

— Czy sądzi pan mr. Shaw (aby przejść do innych zagadnień spornych), że tajne prawo wyborcze może jakiś naród uczynić szczęśliwszym, niż inne?

— Nie, nie — oświadczył energicznie mr. Shaw. — Forma wyboru nie posiada większego znaczenia, wszak parlamenty straciły oddawna swe uprawnienie. Przez parę stuleci miały one do spełnienia zadanie zgnębienia rozbójniczych baronów i innych notablów, za grających prawu króla i władzy centralnej. Temu zadaniu odpowiadały, a więc spełniły w owych czasach swój obowiązek. Lecz dzisiaj chodzi o to, aby unicestwić baronów przemysłowych, a wobec nich parlamenty zawiodły najzupełniej. Członkowie parlamentów nie rozumieją skomplikowanych zagadnień ekonomicznych, a również finansowych machinacji bankierów i finansistów. Co więcej — dzisiejsze parlamenty są tworem klasy średniej, która dzięki rewolucji francuskiej uzyskała wolność, a po rewolucji się wzbogaciła. Nigdy członkowie parlamentów nie zgodzą się na usunięcie przywilejów własnej klasy. Dni parlamentu minęły, jego słońce zaszło. Nie potrzeba chyba dalej się nad tem rozwodzić. Proszę wziąć pod uwagę wyniki od wojny. Parlamenty zamiast nauczyć się leczenia argumentami ekonomicznymi stosują politykę w kwestiach gospodarczych. Zamiast obalać bariery handlowe, pracują nad wzniesieniem nowych. Gdyby politycy Europy zapytali mnie, co mają uczynić, mógłbym im tylko odpowiedzieć, żeby przede wszystkim zlikwidowali samych siebie, i to natychmiast.

— A co ma zająć miejsce parlamentu?

— Istnieją tylko dwa systemy, możliwe w przyszłości: faszyzm i bolszewizm. Oba te systemy opierają się na planie państwowym, w którym król kowrocznego, brudnego i skąpego przedsiębiorcę prywatnego zastępuje państwo, a praca polityka zmierza rzeczywistości ku dobru ogółnemu, a nie tylko ku dobru własnej klasy. Praca jest regulowana koniecznością, a nie względami na zys-

ski osób prywatnych; każdy powinien wiedzieć, że pracuje dla własnego dobra, wskutek czego musi społeczności dawać swój trud najlepszy. Faszyzm i bolszewizm dały swym zwolnikom nową wiarę i nowe zaufanie w siły swoje. Są one nowym wyznaniem epoki, gdy starzy system kapitalistyczny wali się w gruzy i niknie pod wzburzonymi falami.

— Czy sądzi pan, że bolszewizm da sobie radę z ogromnymi trudnościami, które dają ciężką się w Rosji?

— Oczywiście. Bolszewizm ma bardzo mądrych polityków. A ta mądrość okazała się w rozwiązaniu kwestji agrarnej. Gdyby Lenin nie zachował tej ostrożności, bolszewizm dzisiaj nie istniałby w Rosji. Poza to trudnościami, które można zauważyć w Bolszewji, nie są dzisiaj większe od tych, które widzimy w świecie kapitalistycznym.

— A romantyka, mr. Shaw? — Romantyka? Pan dopatruje się w tem romantyki? Nie potrzebuję romantyki. Zanim zaczęto grać moje sztuki, scena opływała w romantykę. W moich sztukach niema romantyki. Błąd wynika stąd, że dzisiaj wszyscy ludzie młodzi lubią romantykę i historyjki o ladies i gentlemen. Lecz te typy dawno już wyszły z kursu. Szukamy mężczyzn i kobiet — istot naturalnych, które pracują i tworzą dla społeczności. I którym nie potrzebują luksusu i podobnych błyskotek, aby dokonywać czynów wartościowych.

— Co pan przez to rozumie?

— Ach, proszę pamiętać tylko o naszych aktorach. Te dają nam tylko wówczas zabłyśnięcie swym talentem, gdy obfitują w wytworne suknie i równie wytworne ubrania i gdy wogóle nie mają trosk, oraz w swej beztroście stoją ponad ogółem. Ich żywiołem jest

szluczna atmosfera. Niektóre z nich spacerują z małym zwierzyńcem. Biedne leopardy... biedne pantery...

— A jednak w obrębie starego regime'u istnieją przecież także charaktery subtelne, szlachetne i pożyteczne

— Niewątpliwie, ale to są wyjątki. Jestem pewny, że nowy świat przez dłuższy czas nie będzie mógł wytwarzać charakterów o takiej jakości. Nowe charaktery dzieci przyszłości będą się zasadniczo różnić od teraźniejszych. Ich normy, cnoty i błędy będą inne. To jednak, co jest wartościowe w materiale ludzkim teraźniejszej epoki, znajdzie swoje miejsce w epoce przyszłej, gdyż również ona potrzebuje przodowników i pionierów na drogach nowego życia.

— Proszę mi wierzyć, mr. Shaw, że jeszcze przed wojną istnieli w tych kołach ludzie, którzy czynili znaczne konce-

sje na rzecz postulatów postępu. Nie można mieć za złe właścicielowi ziemi, że jest do niej przywiązany.

— Naturalnie — zawołał mr. Shaw — rolnik nie powinien stracić swej ziemi. Ziemia to obowiązek. Należy do ziemi się przywiązać, kochać ją, walczyć o nią. Właśnie ci, którzy walczyć będą o każdą pięć ziemi i dla jej corony nie dadzą się niczem odstraszyć, będą przyszłością nowego systemu albowiem będą bronili ziemi nawet wówczas, gdy nie będzie należała do nich, lecz do państwa. Naturalnie — wieśniak jest fundamentem przyszłości.

Pod koniec wywiadu prosił mr. Shawa, aby podpisał kopję rozmowy. Odpowiedział mi z uśmiechem:

— Przeczytam ją, ale nie chcę jej podpisać. Zastrzegam sobie prawo opozycji. Good bye.

G. P. L.

Świat literatury i sztuki

50-tą rocznicę śmierci Wagnera uczci opera berlińska wystawieniem (w maju i w czerwcu) wszystkich jego oper M. in. wystawiona będzie „Miłość zakazana“, wydana drukiem dopiero w r. 1926, a grona dotychczas raz przez operę magdeburgską. W Bayreuth o twarta zostanie wystawa manuskryptów Wagnera, w Dreźnie zaś wystawa pamiątek z pobytu Wagnera w tem mieście. Jak wiadomo, R. Wagner spędził w Dreźnie swa młodość. Tam także był kapelmistrzem dworu.

„Ruch literacki“ nr. 10 gęca nieznaną list Zeromskiego i dwa nieznanne listy Przybyszewskiego. List Zeromskiego do prof. Birkenmayera w sprawie rozprawy ostatniego p. t. „Leonardo da Vinci i Kopernik“ naprowadza na genesez zainteresowania techniką u wielkiego pisarza. Okazuje się, że Zeromski sperał w zakresie wiadomości technicznych. Materiał uzyskany zużywał przede wszystkim w „Wiatr od morza“ oraz „Snobizm i postęp“. Dwa natomiast listy Przybyszewskiego pisane są po niemiecku. W pierwszym Przybyszewski omawia stosunki literackie w Berlinie; drugi list posiada charakter bardziej prywatny, zauważa się wśród wierszy tekstu niechęć pisarza do rządów mieszczańsko-chłopskich. Oba listy rzucają sporo światła na fascynującą swego czasu postać Przybyszewskiego.

W roku b. odbędzie się w Brukseli wielka międzynarodowa wystawa sztuk plastycznych. Program jest już ustalony. Różne narody zareprezentują tutaj swą produkcję artystyczną na przestrzeni pięciu wieków, t. zn. od r. 1400 —

1900. Sztuka współczesna XX wieku nie będzie tu wystawiona, gdyż wystawa pomyślana jest jako retrospektywna.

W operze warszawskiej ma być wkrótce wystawiona część pierwsza „Marcholta“ Jana Kasprowicza. Muzykę do tego utworu poetyckiego napisał m. od muzyki Michał Kondraci, autor dzieła muzycznego „Metropolis“, które wywołało uznanie znawców muzyki. Nad reżyserją „Marcholta“ czuwa Zelwerowicz.

Teatr narodowy w Monachium wystawił sztukę Cremera p. t. „Bitwa nad Marną“. Sztuka oparta na obfitym materiale faktycznym, jest poniekąd reportażem, czy ilustracją kilku fragmentów słynnej bitwy. Dramat ów spotkał się z zwichnięciem przyjęciem i jest reklamowany, jako nowy narodowy dramat niemiecki.

Z inicjatywy i staraniem Józefa Mondscheina podjęta została na Słowacji akcja ku przyswojeniu szeregu arcydzieł literatury polskiej. Ukazali się już Sienkiewicz, Reymont, Wyspiańskiego „Sędziowie“ Prus oraz Zeromskiego „Przeziębca“, Słowackiego „Anelli“. Należy jeszcze żywić, by zapoznawano Czechosłowację z młodym ruchem literackim w Polsce.

Mimo śmierci Conan Doyle'a i zmian, jakie powoduje czas, popularność postaci, stworzonych przez sensacyjnego belletrystę, nie wygasa. Więc słynny Sherlock Holmes żyje nadal w wyobraźni Anglika. Jeśli się zapyta woźnicy, listonosza, gazeciarza, kogokolwiek w Londynie, gdzie słynny mistrz detektywów przyjmował różnych interesantów i dawał zle-

cenia przyjacielowi swemu dr. Watsonowi, otrzyma się natychmiast odpowiedź, że działo się to w Baker Street w Londynie. Jakiś dziennikarz zrobił niedawno ciekawy eksperyment, mianowicie zaadresował list do pewnej osoby w sposób następujący: pani Crampton w Londynie, przy tej samej ulicy co Sherlock Holmes. Nazajutrz mimo takiego adresu list był doręczony.

W Warszawie zaczęło ukazywać się czasopismo „dla wszystkich“ p. t. „Znak“. Taką nazwa wskazywałaby, że pismo pomyślane jest jako znak naszego czasu, jako wyraz naszych niepokojów i dążeń. Na wstępie czytamy przedmowę o tendencji zasadniczego ogarnięcia współczesnych zjawisk, niestety przedmowa jest niejasna i skłócona w sobie. Czytamy rzeczy nieprzemysłane lub naiwne trudnymi. W warszawskich krótkich inteligentkich dopiero teraz spostrzegają, że „ludzkość ugina się pod ciężarem bezrobocia i głodu“. Dalej czytamy, że „Świat dąży do pokoju — ale rozbrojenie moralne i fizyczne napotyka na nieprzezwyciężone przeszkody“. A więc jak ostatecznie z tym światem: dąży do pokoju, czy nie? W końcu redakcja orzeka, że „jako państwo młode musimy tem prędzej i tem uważniej przeniknąć chaos — tem pewniej wyznaczyć drogę postępowania“. Ciekawi jesteśmy „owych dróg postępowania“ — programu. Ale znowu okazuje się, że „ludza się ci, którzy są dążyć, że wskazania są jasne i pewne... ale i ci są w błędzie, którzy sądzą, iż nie się określić nie da“. Wiek jak jest wkończony do diabła! Ostatecznie dowiadujemy się, że należy badać, szukać i wypatrywać, jednym

słowem „Znak“ ma być wspólną platformą inteligencji, nastrojonej krytycznie. „Należy obserwować krytycznie“ — triumfem obwieszcza redakcja. Ale jakie to mają być kryteria? O tem ani słowa. Wygląda na to, że redaktorzy są ni żadnym kryterium nie mają, a w pierwszym rzędzie i to zapewne, nie mają żadnych danych do pisania przedmów. Na szczęście treść numerów (1 i 2) przedstawia się i lepiej i ciekawiej. Ostatecznie „Znak“ mógłby się rozwinąć w dobre czasopismo ogólnokulturalne i społeczne. Ale na przyszłość przy pisaniu podobnych wyznań, jak rozważane „słowo od redakcji“, należałoby panom redaktorom zmienić chyba stalówkę, albo jeszcze lepiej głowę na karku.

Wśród nowości wydawniczych Z. S. S. R. uderza dużym stosunkowo ilością poematów. Więc poeta Bieżyniewski napisał poemat p. t. „Noc tragiczna“ o Dnieprostroju, Becher wydał „Wielki plan“, poemat o piatiletce, Sidorenko „Inżynierowie“, liryczny poemat o nowym pokoleniu inżynierów płonących entuzjazmem przy pracach Z. S. S. R., jak głosi podtytuł. Z przekładów zanotować należy wydanie wybranych wierszy Broniewskiego z przedmową Wandurskiego p. t. „Od legionów do rewolucji“.

Administracja gmachów państwowych w Berlinie zorganizowała ciekawą wystawę architektury pruskiej z okresu 1800 — 1870 r. Uderza w oczy analogia między dyscypliną pruskiego życia owych czasów, a dyscypliną klasycyzującej w tej epoce manieri architekturalnej.

Zródła i skutki kryzysu

Interesujące opinie wybitnych przedstawicieli elity umysłowej

Ostatni numer wielkiego tygodnika francuskiego „Vu” poświęcony jest w całości zagadnieniom gospodarczym. Numer ten, noszący znamienity tytuł „Koniec cywilizacji”, zawiera artykuły o mechanizacji, racjonalizacji, technokracji itd. i wpływie ich na naszą cywilizację. Między innymi przeprowadził „Vu” ankietę na temat kryzysu, w której zabrali głos najwybitniejsi filozofowie, socjologowie, fizycy i pisarze doby obecnej.

Posłuchajmy najpierw co pisze o kryzysie słynny literat francuski

ANDRE MAUROIS:

... Oskarżać o kryzys maszynę — pisze Maurois — żalować czasów, w których ludzie musieli wysiłkiem własnych ramion poruszać narzędzia, byłoby również niesprawiedliwe, jak bezużyteczne. Maszyna nie jest winna kryzysowi i dla najmieszczęśliwszej części ludzkości mogłaby być prawdziwym dobrodziejstwem. To intelektualści, a nie robotnicy, oskarżają maszynę.

Zdaje się, że najważniejszym błędem ludzi naszych czasów jest przyznawanie większej wagi produkcji, niż rozdziałowi. Bezpodstawne jest twierdzenie, iż świat cierpi przez racjonalizację; cierpi tylko przez brak równowagi we wszystkich dziedzinach produkcji. Czystą chimera byłoby czekać aż natura wyleczy te choroby. Jedynym lekarstwem jest przedewszystkiem dokładne przestudowanie dziedziny spożycia. Jeśli zdolność zakupu krajów ubogich nie może wzrosnąć, należy ograniczyć produkcję krajów eksportujących przez rozciągnięcie nad nimi kontroli. Przemysłowcy muszą zrozumieć, że jeśli nie przystosują swych celów gospodarczych do swych celów politycznych — to zgina.

Gdybyśmy rozstrzygnęli zagadnienia bezpieczeństwa i rozdziału, maszyna nie byłaby już dłużej wrogiem cywilizacji duchowej. Skróconoby godziny pracy i cała ludzkość mogłaby wieść tryb życia podobny temu, jaki dziś przypada w udziale tylko wybraniom. Czy uda się udoskonalić cywilizację przemysłową bez rewolucji — to wykaże nam dopiero następne dwudziestolecie. W każdym razie zbawienie nie leży w cofaniu się, lecz w przystosowaniu naszych instytucji i ustroju do naszych wynalazków...

Po Andre Maurois głos zabiera

P. JOSEPH BARTHELEMY:

...Faraon, uprzedzony przez Józefa, zbierał podczas lat tłustych krów wielkie zapasy, aby móc przetrwać lata krów chudych. Wszchemnocy Faraon przygotował wszystkie środki przeciwko nadchodzącemu kryzysowi, lecz nie był w stanie mu zapobiec. I my w strasznym kryzysie, który panuje obecnie, jesteśmy równie bezbroni, jak monarcha biblijny.

Lecz jeśli nie znamy terapii kryzysu, to dokładnie orientujemy się w jego patologii. Już w roku 1861 Clement Juglar opisał wszystkie objawy kryzysu. Kryzys nie przychodzi nigdy niespodzianie. Po przedza go zawsze okres wielkiego dobrobytu i niemiernie ożywionego ruchu w interesach. Kryzys jest więc wtedy, gdy naród jest szczęśliwy. W chwili, gdy odczuwa my jego złowrogie działanie, kiedy kredyty się kurczą, a produkty nie znajdują odbiorców, gdy mnożą się bankructwa to już nie kryzys, lecz koniec kryzysu.

Kryzys spowodowany został wieloma przyczynami — pisze Barthelémy — to też nie da się uleczyć jednym tylko lekarstwem. Mamy tu dużo dóbr. Trzeba by dotarły one do tych, którzy mogliby je spożyć. Należy więc zerwać handlową międzynarodowemu wolność bez której nie może żyć tak jak czło-

Był mglisty, londyński dzień. Pusto było na starym cmentarzu Tylko gdzieś na końcu alei świeża wykopana wykopana ziemia pochłaniał grób. Nad nim stała mała garstka osób. Tylko najbliżsi. Słowa starego przyjaciela sączą się leniwie przez wilgotne powietrze. Engels mówi sucho i wolno:

Jak Darwin odkrył prawo przyrody, tak Marx odkrył podstawowe prawo rozwoju historii ludzkości, ten prosty fakt, ukryty dotąd pod skorupkami ideologicznymi, że ludzie muszą przedewszystkiem jeść, pić, mieszkac i ubierać się, zanim zaczną uprawiać politykę, naukę, sztukę i religię. I w kilku słowach opowiedział zebrany życie przyjaciela, które i tak dobrze znali. Rozeszli się. Pozostali świeży grób...

Życiorys

Marx urodził się w r. 1818 w Trewirze. Rodzice byli zamożni, to też młodość miał jasną i pogodną. Mając lat 17 otrzymał maturę. Egzaminatorowie zaznaczają w świadectwie, że Marx potrafił z łatwością wnikać w zawile teksty klasyków starożytnych. Z historią nie bardzo mu się udało (sic!). Za to w wypracowaniu niemieck-

wiek bez tleny. Unikajmy zbyt intensywnego rozwoju cywilizacji miejskiej. Niech żyje powrót do ziemi. Nie starajmy się również stworzyć dyktatury ludzi przeciw dyktaturze maszyn. Wystarczajmy się etatyzmu. A przedewszystkiem i to niezwłocznie powróćmy do rozsądku, do umiarkowania, do mądrości i do pokoju międzynarodowego. A więc krótko mówiąc, powróćmy do zaufania...

Znakomity fizyk,

ALBERT EINSTEIN,

nastrojony jest optymistycznie: „Zrozumiałą jest wiara w zmierzach cywilizacji, gdy na każdym kroku oglądamy nędzę i błędy naszych czasów. Lecz przekonany jestem, że postęp metod produkcji przyczyni się w chwili, gdy przezwyciężymy piętrzące się obecnie trudności, do zdrowego rozwoju cywilizacji”.

Niezmierne charakterystyczna jest odpowiedź, która nadeszła z Sowietów.

LUNACZARSKI,

były komisarz w ZSSR, twierdzi, że za kryzys odpowiedzialny jest wyłącznie świat kapitalistyczny.

„Nie wytwarzamy tego, co konieczne jest dla dobrobytu ogólnego, lecz to, czego wymaga dobro interesów garści kapitalistów. Dobra nie są rozdzielane, lecz sprzedawane tym, którzy mają pieniądze. Rezultatem tego, jest nędza milionów, które umierają z głodu, podczas gdy całe masy towarów nie znajdują nabywców. Dlaczego więc nie dążyć do tego, aby inteligencja zbiorowa stworzyła gospodarkę zbiorową? My (t. zn. Sowiety) mamy niewzruszony zamiar osiągnąć ten cel, lecz wiemy, że nielka grupa ludzi, którym jest na rękę szaleństwo gospodarcze, uczyni wszystko, aby nam w tem przeszkodzić.

Nie jesteśmy świadkami końca cywilizacji, lecz końca pewnej klasy. Coprawda jednocześnie ze zniknięciem tej klasy załamię się też stary porządek rzeczy i narodzi się nowa cywilizacja, która bezwzględnie zwycięży. Ta nowa cywilizacja stworzy międzynarodową cywilizację socjalistyczną, jedyną, która może ocalić ludzkość i jej wielkich sprzymierzeńców.

kiem czytamy myśl taką: „Nie zawsze możemy dojść do stnowiska, które według nas jest naszym powołaniem; nasze stosunki ze społeczeństwem za czynają się poniekąd wcześniej, zanim jesteśmy w stanie na nie wpłynąć”.

Młody Karol wstępuje na wydział prawny w Bonn. Z powodu burszowskich tradycji tego uniwersytetu rok ten upływa w hołdowaniu muzom. Stary Marx skarży się na rozrzutność Karola i w następnym roku wysłał go do Berlina. Tu Marx nie mógł się włożyć w ciasne ramy programów i zajmuje się historią, filozofią oraz pisze wiersze (banalne — jak sam mówi) do swej narzeczony, Jenny w Westphalen, córki wybitnego dostojnika. Miłość do tej kobiety jest potężną siłą, która pomagała Marxowi w chwilach nędzy i która skończyła się dopiero wraz z jego śmiercią.

Chateaubriand powiada, że lu dzie o wielkim życiu są zespołem dwóch natur: muszą mieć silne uczucie — natchnienie, mu ssa być zdolni do czynu. Marx swoim wielkim uczuciem obdarzał swych najbliższych: żonę, dzieci i melicznych przyjaciół. Gdy w r. 1863 bawił w Trewirze, pisał do żony do Londynu: „Codziennie odbywa lem pielgrzymki do starego do mu Westphalenów... Przypomniał mi szczęśliwe dni młodości. Wszyscy pytają mnie o najpiękniejszą jakąś dziewczynę z Trewiru i królową balów. Nam, mężczyznom, sprawa to szalona przyjemność... Gdy nasza żona... żyje tak nadal w wyobraźni całego miasta”.

W roku 1841 otrzymuje w Jenie doktorat za pracę o różnicach doktryn filozoficznych Demokryta i Epikura, a w następnym roku rozpoczyna pracę publicystyczną artykułem o cenzurze. Oczywiście, że cenzura ocenzurowała artykuł o cenzurze, jednakże Marx omawia dalej stosunki w drasie.

„Literat — pisze — musi coprawda zarabiać aby żyć i pisać, ale nie musi żyć i pisać, by zarabiać. Wolność prasy polega na tem, by z niej nie robić rzemiosła”.

W pracy kulturalnej widział Marx cel sam w sobie. Wkrótce musiał się udać do Paryża. Tu studjuje Wielką Rewolucję, Guizola, Thiersa, socjalizm francuski. Entuzjastycznie wita dzieło Feuerbacha. W „Istocie chrześcijaństwa” powiada Feuerbach, że nie Bóg stworzył ludzi na podobieństwo swoje, lecz ludzie stworzyli sobie Boga na swoje podobieństwo.

To odwrócenie dialektyki Hegla zaważyło na całej twórczości naukowej Marxa. „Rozwijajmy dla świata nowe zasady, z zasady istniejącego świata” — oto poglądy i hasła z tego czasu.

Z Paryża musi Marx wyjechać. Tuła się do Belgji. Niem czech, znowu jest w Paryżu, wreszcie w r. 1831 osiada na stałe w Londynie. W międzyczasie powstały dzieła: „Manifest Komunistyczny”, „Nędza filozofji” — czyli odpowiedź Proudhonowi oraz mniejsze prace publicystyczne.

W Londynie rozpoczyna się najcięższy okres. Rodzina staje w obliczu nędzy. Od rana do wieczora przesiaduje Marx w bibliotekach, ale ciężkie wa-

KAROL

W 50-letnią rocznicę

runki materialne przeszkadza ją mu w pracy.

Pisze do przyjaciela, że zastawił surduty w lombardzie i dlatego musi siedzieć w domu. Gdy umarła córeczka, żona u jakiegoś francuskiego emigranta pożyczyla sobie na trumienkę, a w liście do Engelsa pisze Marx, że gdyby właścicielka wyrzuciła ich z mieszkania, to „skwitowałbym się z nią na 22 należnych jej funtów”.

Marx zaczyna smarować do gazet, drukuje artykuły polityczne w „Trybunie Nowojorskiej”, ale męczy go ta praca i tęskni za pracą naukową. Pomoc Engelsa, który osiedlił się w Manchesterze, jest bardzo mała, jednakże to bliskie sąsiedztwo przyjaciół pomaga do wytrwania.

Gdy Marx opracował „Ekonomję polityczną”, pisał do Engelsa: „Nie sądzę, by ktoś pisał o pieniądzu, odczuwając tak dotkliwy brak tych pieniędzy”. Marx nigdy nie żył w zgodzie z przedmiotem swych badań.

W roku 1864 staje się głównym założycielem Międzynarodówki. A w 3 lata później wydaje I tom „Kapitału”. Powstało to dzieło w ciężkich warunkach. W nocy dn. 17 sierpnia 1867 r. pisze Marx do Engelsa: „Skończyłem przed chwilą korektę. Tylko Tobie zawdzięczać, że było to możliwym (powstanie dzieła — I. E.). Ściśkam, pełen wdzięczności. Pozdrawiam Cię, drogi, wierny przyjacielu”.

Taka była przyjaźń Marxa i Engelsa. W roku 1873 wycofał się Marx do gabinetu naukowego. Pracuje nad 2 i 3 tomem „Kapitału”. W chwilach wolnych studjuje matematykę. Chorobą trawiony cierpi fizycznie. Ale gdy w r. 1881 umarła żona, Engels stwierdził: „Murzyn” umarł wraz z nią”. I istotnie. W niespełna 5 kwartałów spoczął obok niej. Zasnął w swym fotelu 14 marca 1883 r. w Londynie.

Światopogląd

Co było na początku: Słowo, Myśl, czy Czyn? astanawia się Goethe.

Co decyduje w życiu, od czego zależne są stosunki społeczne? — oto pytania, które zostały zbadane przez Marxa.

Marx badał historję starożytną. Czytał prace Grotta. Otóż Grot powiada, że plan i ideałna podstawa rodów w Grecji była u wszystkich ta sama. Marx dodaje w nawiasie: „Nie ideałna, szanowny panie, ale cielesna”.

Powyższa drobna uwaga ukazuje nam odrazu stanowisko Marxa przy badaniu historii. Marx stworzył, a raczej zastosował nową metodę do badania dziejów, lub t. zw. materializm dziejowy. Istotą tego poglądu doskonale charakteryzuje następujący fragment:

„Całokształt stosunków ekonomicznych tworzy gospodarczą strukturę społeczeństwa, realną podstawę, na której się wznosi nadbudowa prawna, polityczna i której odpowiadają pewne określone formy świadomości społecznej. Sposób produkcji życia materialnego

*) Murzynem zwanym Marxa w kole rodzinnym z powodu gęstych czarnych włosów.

kształtuje duchowe, polityczne i społeczne życie”.

Primum vivere, deinde philosophari — oto stara rzymska formuła, która oddaje myśl Marxa. Warunki produkcji, siły ekonomiczne — oto czynniki, które poruszają koło historii, które decydują o charakterze wszystkich dziedzin życia ludów, narodów i ludzkości.

Warunki ekonomiczne decydują o życiu umysłowym tak jednostek, jak i grup. „Ze zmianą podłoża ekonomicznego zmieniają się i poglądy na religję, sztukę i inne dziedziny duchowego życia ulegają zmianie”. Wszelkie zadania, które ludzkość sobie stawia, wszelkie dążenia, wszelkie prawdy — wynikają z istniejących już zarodków rzeczywistych sił produkcyjnych. Stąd każda idea jest tylko ramką dla materialnej treści. „Ideowe maski osób, są tylko uosobieniem stosunków ekonomicznych.

Chcąc więc zbadać i zrozumieć jakąś epokę, trzeba zbadać warunki ekonomiczne.

„Tajemnicą dziejów republiki rzymskiej jest historia własności ziemskiej... Wyrusnąwszy siły ekonomiczne, jako decydujące w kształtowaniu życia społecznego, Marx nadał swej metodzie charakter jednostronności.

Przeciwko temu pojawiły się głosy, żądające zastąpienia terminu: materializm jakimś innym. Bernstein proponuje nazwę ekonomicznego pojmowania dziejów, Croce żąda, aby wybrano wyraz materializm, który zrodził tyle nieporozumień, on przyjąłby chętnie nazwę „realistycznego pojmowania historii”. Massarik nazywa materializm „ściślejszą oceną ważności czynników ekonomicznych”.

Ale obok zarzutów co do nazwy powstała krytyka samego poglądu. Powstał zarzut nieuwzględniania przez Marxa znaczenia czynników naturalnych z jednej strony; inni znowu powstałi przeciw podporządkowaniu czynników moralnych, ideowych, siłom ekonomicznym.

Jednakże tak dla jednych, jak i dla drugich, znajdziemy odpowiedź, krótką wprawdzie, w rozrzuconych pismach Marxa. W „Adresie” do robotników, powstałym z okazji zawiania Międzynarodówki, wyraża Marx pogląd, iż gwarancją ostatecznego zwycięstwa socjalizmu naukowego jest wyłącznie umysłowe dojrzewanie mas robotniczych!

W III tomie „Kapitału” zaś Marx, przypomniawszy, iż formy polityczne są zależne od warunków ekonomicznych, dodaje: „Co nie przeszkadza, że ta sama podstawa ekonomiczna przynajmniej w swych głównych zarysach może w rzeczywistości przedstawić nieskończone odmiany, powstałe wskutek liczych warunków ekonomicznych i przyrodzonych, stosunków rasowych, wpływów historycznych etc. — odmiany, które mogą być zrozumiane tylko za pomocą analizy tych warunków empirycznych”. Jednostronność, monizm ekonomiczny tracą na swej wyłączności wobec rozszerzającego homażenia

Ale warto zaznaczyć, że prof. Gumpiewicz postawił, we dług niego, rozszerzoną jeszcze

MARX

Śmierci twórcy „Kapitału”

więcej teorię socjologicznego pojmowania dziejów. Według tej metody czynnikiem decydującym w rozwoju jest antagonizm socjalny. Antagonizm socjalny — to siła, która pcha grupy i hordy do „przeprowadzenia swej istoty w czyn”.

Ten proces jest wynikiem natury, która zapomocą różnej flory i fauny wpływa na różną rodność hord ludzkich, na ich różnorodność zaistnienia się, na powstanie antagonizmów socjalnych. Ta zasada socjologicznego pojmowania dziejów jest kluczem, odmykającym furtki zjawisk politycznych i zagadek historycznych. W rzeczywistości teoria Gumpłowicza jest tylko przetłumaczeniem Marxa na inny język, bo powiada, że stosunki pomiędzy walczącymi żywiołami są uwarunkowane ich ekonomicznymi interesami, a nie zaś przez jakieś tam ich temperenty, lub usposobienia umysłowe. To różnorodne ustosunkowanie się wskazuje, iż tezy Marxa są tezami bez wyraźnego dowodu, kwestją zaś stosunku świata materji do świata idei i odwrotnie, czyli kwestją oddziaływania podstawy ekonomicznej na nadbudowę, stała się tematem rozważań uczonych „w Marxie”.

Plechanow bierze pod uwagę dwie tezy. Według jednej: poglądy, ideje rządzą światem. Według drugiej: człowiek jest wytworem warunków ekonomicznych. A więc czy podstawa oddziaływa na nadbudowę i czy nadbudowa oddziaływa na podstawę? Plechanow odpowiada w obu wypadkach twierdząco. Tęsamem uważa, że kwestja jest nierozstrzygnięta i dlatego wprowadza trzeci czynnik decydujący, a mianowicie siły wytwórcze. Ale takie tłumaczenie, jak słusznie zaznacza Bucharin, jest tylko odświeżeniem zagadnienia, gdyż i siły wytwórcze są w wzajemnym oddziaływaniu nadbudowy i podstawy ekonomicznej. Dalej idzie Bucharin w swej głębszej koncepcji. Uważa mianowicie, że siły wytwórcze „określają rozwój społeczny, bo są wyrazem stosunku społeczeństwa do stanowiska realnego. Ten stosunek pomiędzy systemem społecznym, a środowiskiem jest wielkością określającą w rachunku ostatecznym ruch każdego systemu społecznego. Głównie decyduje stosunek człowieka do przyrody.

Ten pogląd był wyznawany i przez innych. Tak np. E. Vandervelde powiada: „Jeśli się nie chce wpaść w absurd, trzeba powiedzieć, że ideologicznie produktem nie środowiska ekonomicznego, lecz stosunków, które powstają pomiędzy umysłem ludzkim a środowiskiem ekonomicznym”.

Te tłumaczenia są głębsze, ortodoksyjne (z warjantem u Vanderveldego), ale nie tłumaczą jeszcze istoty zagadnienia. Są ortodoksyjne dlatego, bo opierają się na fragmencie następującym Marxa: „Produkcja jest działaniem człowieka w stosunku do przyrody” i „Nie to, co zrobiły epoki, tylko jak (technicznie — I. E.) pracowały epoki, stanowi ich różnicę”. A więc działanie w stosunku do przyrody stanowi podkład dla nadbudowy; tylko technika, która jest wyrazem stosunku człowieka do przyrody określa jego rozwój.

Dalej powiada Marx: „Tak przez swoją działalność zmieniając naturę, człowiek zmienia jednocześnie i swoją”. Hic Rhodos, hic Salta! Pytamy się, dlaczego człowiek przez zmianę natury — przyrody, spowodowaną jego działalnością, zmienia i swoją strukturę umysłową? Z tego punktu widzenia dotychczas tego zagadnienia nie rozpatrywano. Jednakże, by na to rzucić światło, trzeba sięgnąć do pnia, z którego i Marx wyrósł. Tym pnem jest filozofia greków starożytnych. Marx przez całe życie zajmował się greką filozofją, a szczególnie wpływ wywarli na niego Heraklit, Demokryt i Epikur. Wiele również korzystał z Arystotelesa, którego cytuje często w „Kapitale”. Jest rzeczą dziwną, że dotychczas nikt jeszcze nie wskazał na wpływ i zależność poglądów Marxa od systemów powyższych filozofów.

Dlaczego człowiek, zmieniając przez swoją działalność naturę — przyrodę, zmienia też i swoją? Chyba płynie to stąd, że działanie w stosunku do przyrody jest walką, jest pokonywaniem przeciwności. Heraklit, w jednym z niezliczonych zachowanych fragmentów, mówi: „Przeciwnością stanowią ośnowę rzeczy”. Gdzieindziej zaś: „Wojna (walka) jest ajchem i królem wszechrzeczy”. Marx zaś powiada: „Bez antagonizmów nie masz postępu — oto prawo, które po dziś dzień przyświecało cywilizacji”. A dalej: „Wśród obecnego społeczeństwa anarchja produkcji stanowi zarazem źródło wszelkiego postępu”. I jeszcze: „To co stanowi ruch dialektyczny, jest współistnieniem dwóch stron sprzecznych, ich walka i zlanie ich w nową kategorię”. To ostatnie godzi się zestawzić z fragmentem Heraklita, który głosi: „Natura jest tylko ciągłą śmiercią i ciąglem rodzeniem się”. Marx: „Z koniecznością zjawiska naturalnego produkcja musi obracać się kolejno w kole rozkwitu i podupadania, kryzysu i stagnacji i znowu nowego rozkwitu i t. d.”

Wreszcie Marx określa ruch dialektyczny teza — antyteza — synteza — jako: Mors immortalis. A Heraklit głosi: „Stała jest tylko zmienność!”

„Niema bytu — istnieje tylko stawanie się”. Marx zaś: „Istnieje ciągły ruch w stosunkach społecznych, w tworzeniu idei”. Dlatego też twierdzenie Marxa, iż walka z naturą powoduje zmiany w układzie stosunków społecznych — to twierdzenie jest ideą filozoficzną, wydedukowaną z powyższych fragmentów. Tak samo i teoria kryzysów i rewolucji ma swoje odzwierciedlenie w filozofji przyrody Heraklita.

Drugą podstawą materializmu dziejowego jest teza przyczynowości. Niema zjawiska bez uzasadnionej przyczyny, a zarazem każde zjawisko jest skutkiem i przyczyną w łańcuchu zjawisk. Marx twierdzi, iż „to, że ludzie w swym społecznym procesie produkcji odgrywają rolę atomów i że ich własne stosunki produkcji przybierają wobec tego postać przedmiotową, niezależną od ich świadomego działania — okazuje się przede wszystkim w powszechnej wymianie wytworów pracy na towary”. W powyższym ustępie mamy zastosowanie teorii De-

mokryta o uporządkowanym ruchu atomów; pozatem można śmiało porównać z powyższym jedynie, zachowany fragment Leucyppa: „Nic nie dzieje się bez przyczyny, lecz wszystko z jakiejś racji i konieczności”. Zastosowanie idei Leucyppa do atomistycznego poglądu Demokryta stwarza koncepcję o prostoliniowym rozchodzeniu się atomów w próżni, podczas gdy Epikur, stwarzając teorię, że atomy się odchylają samorzutnie od linii biegu — stworzył a raczej wprowadził do ruchu zjawisk pierwiastek wolnościowy.

Obok materializmu dziejowego, który jest teorią rewolucyjną, Marx ugruntował i usystematyzował jeszcze dwie teorie: teorię nadwartości i koncentracji, wchodzące w skład ekonomji politycznej, a wyłożone w „Kapitale”.

Marx, analizując cechy towaru, dochodzi do wniosku, że wartość zamienną towaru (istnieje jeszcze wartość użytkowa towaru) mierzy się czasem poświęconej na jego wyprodukowanie pracy. Jeśli robotnik pracuje więcej, niż trzeba na jego utrzymanie, wówczas ta niezapłacona praca robotnika tworzy nadwartość. Siła robocza odtwarza swą wartość i ponadto tworzy jeszcze wartość nową, kapitał, nadwartość. Kapitał, puszczony w ruch, jest nie nasycony. Wywarza wciąż nową wartość i nadwartości, nowe kapitały. Część tych zysków zostaje spożyta, pozostała się nagromadza, czyli akumuluje (teoria akumulacji). Rosnąca wciąż konkurencja powoduje upadek małych przedsiębiorstw, rosną wielkie koncerny, następuje monopolizacja — kapitał się koncentruje w rękach małej garstki potentatów finansowych. Ale wraz z wzrostem kapitału rośnie i proletarijat, ze wzrostem kapitału rośnie też liczba robotników, zaostrza się antagonizm klasowy, aż poprzez rosnące kryzysy musi dojść do rewolucji. Rewolucja — to walka klas, podniesiona do najwyższego napięcia. A po rewolucji:

„Klasa pracująca podstawia w ciągu swego rozwoju na miejsce dawnego społeczeństwa — asocjacje, która zniesie klasy i ich antagonizmy i nie będzie więcej władzy politycznej, ponieważ władza polityczna jest właśnie wyrazem oficjalnym antagonizmu.

Na tych lub podobnych sformulowaniach kończą się uwagi Marxa o ustroju przyszłego społeczeństwa. Można to wytłumaczyć zdaniem, w którym stwierdza, iż „Rozmyślanie nad formami życia ludzkiego, a więc ich naukowa analiza, kroczą zawsze w kierunku wprost przeciwnym, niż rzeczywisty rozwój”, lub „myślenie rozpoczyna się post factum i idzie wstecz ku początkom rozwoju”.

U Engelsa czytamy: „To, co możemy dziś powiedzieć o układzie stosunków po rewolucji kapitalistycznej, jest przeważnie negatywne — powiedzieć możemy najwyżej, czego nie będzie. Co jednak będzie? Dowiemy się o tem wówczas, gdy wyrosnie nowe pokolenie. Kiedy ludzie tacy zjawiają się na świecie, będzie im zupełnie obojętne, co my im dzisiaj robić radzimy”. Może i dlatego Marx nie zapuszczał się w analizę przyszłości.

Czyniono w Niemczech zarzuty, iż poglądy Marxa nie są oryginalne. Oczywiście, że Marx — dużo skorzystał z Ricarda, Smitha — teorię nadwartości miał już prawie sformułowaną u Bray'a, ekonomisty angielskiego, o czym nawet Nehring w swej potężnej monografji słówkiem nie wspomina. Engels zaś w przedmowie do II tomu „Kapitału” tak mówi: „Ricardo, Smith i inni stwierdzili tylko stan faktyczny. Stwierdzili, że podział produktów zachodzi pomiędzy robotnikami a przemysłowcami, znaleźli, że ten podział jest niesprawiedliwy. Ale Marx postawił te zagadnienia w świetle naukowym. Stwierdził, co to jest wartość, jaka praca i dlaczego tworzy wartość, wyjaśnił proces rozchodzenia się towarów, zagadnienie pieniądza, oraz wskazał, że siła robocza jest wskaźnikiem wartości towaru. To jest jego największa zasługa”.

W rok po śmierci Marxa przyrodnik Naegeli ogłosił swoją mechaniczno — fizjologiczną teorię rozwoju w historii. Ewolucja ustroju jest tylko szczególnym przypadkiem ogólnego prawa rozwoju we wszechświecie, według którego przy stałej ilości materji i energii zmienia się wciąż układ cząsteczek materialnych w określonym kierunku oraz forma ich ruchu. Ta teoria była wstępem do neolamarizmu (prof. Hertwig), według którego wpływ warunków zewnętrznych ma największe znaczenie w rozwoju organizmów. Trudno powiedzieć, o ile te teorie pozostają w związku z poglądami materializmu dziejowego. W każdym razie wyrastają ze złoża drugiej połowy XIX wieku złoże obfitego w teorie społeczne i przyrodnicze, wśród których to teorii Marx ze swymi pragnieniami zajmuje jedno z czołowych miejsc.

I. Eps.

Stefan Kiedrzyński

P. Leonowa Reynelowa dla uczczenia pamięci swego męża, złożyła związkowi autorów dramatycznych sumę 10.000 złotych w papierach wartościowych z przeznaczeniem odsłonek na coroczną nagrodę za najlepszą sztukę teatralną polską, wystawioną w Warszawie. Pierwszym laureatem tej nagrody został popularny komedjopisarz Stefan Kiedrzyński za komedję „Szczęście od jutra”.

Zdjęcie nasze przedstawia Stefana Kiedrzyńskiego w karykaturze znanego karykaturzysty Jotesa.

KRYZYS

Stary Szuma, wozny domu bankowego „Prohaska i S-ka”, zdobył się wreszcie na odwagę. Zapukał do drzwi gabinetu dyrektora i poprosił o podwyższenie pensji o 20 koron.

Dyrektor Prohaska zamyślił się przez chwilę, wreszcie rzekł:

— Właściwie, panie Szuma, powinienem wam, za podobną bezcelność, wskazać drzwi, ale wobec tego, że pracujecie u mnie już dwa dziesięć lat, więc pogadam z wami jak wasz dobry, stary znajomy.

Żądacie podwyżki dwudziestu koron miesięcznie, czyli dwustu czterdziestu koron rocznie. Kiedy? Teraz, gdy panuje taki szalony kryzys?

Czy wiadomo wam, że akcje alpejskie spadły z 782 koron na 759,85, a akcje zakładów Fryderyka zamiast 940 wynoszą 937.

Przecież to okropne, a wy mimo wszystko żądacie podwyżki 20 koron? Tak. Wszystkie bez wyjątku papiery procentowe spadają na lew na szyję. Nawet takie pewne akcje jak austriackiego banku kredytowego można dostać dziś za 5 koron, a wy chcecie 20 koron więcej! Zapotrzebowanie na akcje transportowe spada z dnia na dzień, akcje kolei żelaznych spadły o 17 proc. rząd włoski nie mógł w żaden sposób uzyskać pożyczki stu milionów a wy żądacie 20-koronowej podwyżki.

— Panie dyrektorze — odezwał się nieśmiało wozny — służyłem dwadzieścia lat i dlatego ośmielam się prosić o podwyżkę. Mam siedmioro dzieci, żona moja jest bardzo ciężko chora...

— Panie Szuma! Akcje towarzystwa kolei dojazdowej spadły o 8 koron, a ja mam tych akcji... Ale poco ja to wszystko opowiadałem? Pomyślcie sami, akcje Bursztergardkich szyn kolejowych i podobnych impregnowanych potaniały tak dalece, że dziś kurs A można kupić za 2,517 podczas gdy mnie samego kosztowały 2,811, a kurs B spadł z 1,815 na 1,806. A zresztą rzucicie tylko okiem na to, co się dzieje na rynku niemieckim, belgijskim i bułgarskim, kiedy: Rumunja, Turcja, Holandia i Grecja naderennie ubiegają się o pożyczkę. A wy przychodzicie do mnie z taką propozycją!

— Kiedy panie dyrektorze...

Bank Franfelda w Lyonie stracił teraz przeszło 150 milionów franków w związku z ekspedycją afrykańską. A czy wiecie, co mówią na mieście o fuzji kopalni z fabrykami Fryderyka? Otóż kopalnia Marji — Anny straciła na tem conajmniej pół miliona najpóźniej w ciągu roku. Sprobujcie sprzedać komuś akcje rur cementowych, albo dachówek i ręczę, że kulawy pies nie obejrzy się na nie. Albo akcje kulińskiej fabryki perfumowanego nawozu sztucznego do doniczek.

Jeszcze dwa miesiące temu płacono za nie 382, a teraz nikt ich nie kupi nawet za 316! No i czemu teraz nie nie mówicie? Rozumiem, można zaniemówić, gdy akcje wielkich cukrowni spadły o 24,7 proc. i gdy gazety przynoszą wiadomości o upadłości Müllera. No, a samo bójstwo Skabata, Hubnera, Recha, Kine'a, to nie? Jeśli dodać do tego pozór kopalni na Alasce, trzęsienie ziemi na Uralu, które zniszczyło pokłady siarki, oraz wylew Missisipi, to otrzymanie całokształt obecnej sytuacji. Jestem przekonany, że gdybyście przedtem się zastanowili, to nie przyszlibyście do mnie z żądaniem podwyżki.

Stary Szuma opuścił głowę i z łoskotem runął na ziemię.

Jego biedne serce woznego nie mogło znieść ogromu nieszczęść, jakie spowodował kryzys.

DLA PIĘKNEJ PANI

Moda na lato

pod znakiem spartańskiej elegancji

Sylwetka eleganckiej pani różni się od swych wzorów lat ubiegłych. Dyktator mody, Patou, lansuje — jak i dawniej — stan umieszczony niezbyt wysoko, to tak trochę powyżej bioder. Suknie, nad wyraz proste, wypuklające kształty, jakkolwiek w swobodniejszych falach opływają figurę, pełne młodzieńczego uroku i nonszalanckiej elegancji. Naczelną tezą obecnej mody jest różnorodność. Krój, forma, kombinacja kolorów, nowe gatunki materiałów i szereg niezbędnych drobiazgów urozmaicają poważną monotonię współczesnej mody. Mo da tego roku bowiem pozostaje pod znakiem swoistej spartańskiej elegancji. Czerni zwykła lub czerni z charakterystycznym kruczym odcieniem rozweseli sprytna, oszczędna kobietka jakimś barwnym detalem, szarfą, kapelusikiem i tem, co poddyktuje jej własna fantazja i pomyślność, by minimalnym kasztem mieć „nową” toaletę.

A kolory?

Patou, niezmordowany poszukiwacz nowych barw, darzy nas nowymi odcieniami popielatego: perło wo - szarym, perłowo - beige i perłowo - błękitnym. Są one wyjątkowo subtelne, niezdecydowane, odpowiednie dla każdej cery, stanowiąc przytem uroczą kombinację z czarnym i kolorem wody morskiej.

Wieczorem od efektownych zestawień białe - czarnych ślicznie odbija żywa zieleń, intensywny fioletowy lub jaskrawy czerwony kolor toalet, lub balowych piaszczy.

Miłą nowością jest ożywienie sukni połączeniem dwóch barw, harmonizujących ze sobą.

Sztuczne jedwabie umieszczają wyrocznia mody — Patou, na indeksie. Jakkolwiek efektowne, niszczą się bardzo prędko, łatwo brudzą, mimo zatem osławionej tańszości, kalkulują się w gruncie drogo.

Z materiałów — obok dawnych — będziemy nosić nowe wdzięczne „Viscajour” i lekkie Crepe-fraisson. Poza tem obok wprowadzonej już wełny, rewelacyjną nowością są płótna, które dzięki oryginalnemu sposobowi tkania, są wprost piękne.

Materiały deseniowe nie będą tak modne, jak dawniej, natomiast dają się wyczuć dyskretny powrót do haftów.

Kwestja przybrania przedstawia się również interesująco. Różnobarwne pióra ożywiają wieczorowe toalety, naszyjniki i bransoletki, umiejętnie dobrane, stanowią miłą ozdobę sukni biurowej i sportowej, przytem zmiana ich pozwala ludzić się, że w tych ciężkich czasach dobroczynne nieba zesłały nam nową szatę.

Nie będą one tak tanie, bo wszechwładna moda dyktuje bezapelacyjnie, że najmodniejsze będą z masy perłowej. Guziki, bransoletki, naszyjniki klamerki, mienić się będą różnemi, specjalnie zaś żywemi kolorami tej, niesłusznie zaniedbanej i zapomnianej substancji stanowiącej śliczny i szczęśliwy kontrast z jednobarwną suknią.

Rękawiczki odgrywają coraz ważniejszą rolę, a obok nich mienią frywolne komplety letnia toaletę w zbliżającym się sezonie.

Na głowę włożymy kaneluski większy i wyższy, ozdobiony materiałem, z którego robi na jest

Proste sukienki dla młodych pań

Na lewo: Sukienka z czarnej georgette'y. Nisko osadzone, marszczone rękawy i okrągłe wycięcie. Sukienka ta zrobiona z białego jedwabiu również ślicznie wygląda.

Pośrodku: Gładka, czarna sukienka aksamitna, z karowym wycięciem. Nadaje się ona dla

wszystkich, smutkich pańnek.

Pośrodku (na prawo): Sukienka z białej tafty. Owalne wycięcie przy dekolcie. Wąskie rękawy, bufiaste przy dłoniach.

Na prawo: Wiosenne ubranie z granatowego tuill'u.

Sukienki z żakiecikami

Na lewo: Sportowy kostjumik w kolorze beige z lekkiej wełenki. Żakiet podpięty do góry, ozdobiony stębnówkami. Można go odpiąć lub podpiąć do góry. Do kostjumu tego bluzeczka z nieco jaśniejszej crepe - de - chine'y, również ozdobiona stębnówkami.

Na prawo: Elegancka sukienka z żakiecikiem z szarego, nakrapianego materiału. Do tego bluzeczka z żółtego jedwabiu. Żakiecik wąski, wcięty w pasie, z waleczkowatym kołnierzykiem, zapiętym na metalowy clips. Przy bluzeczce metalowe guziki.

Praktyczne sukienki dla dziewczynek

U góry: Ładne paletko z bronzowej wełny z szerokimi wycięciami i małym brązowym aksamitnym kołnierzykiem.

Sukienka z deseniowej wełenki. Paseczek i guziki w odpowiednim kolorze.

Sukieneczka ze szkockiej wełenki z ramiączkami. Na bokach spódniczki ukryte fałdy.

Bluzeczka z bufkami z gładkiego materiału.

Na dole: Sukieneczka z pelerynkowatymi rękawami. Paseczek i guziki w tym samym kolorze.

Prosta sukienka na szeleczkach. Spódniczka układana w fałdy. Bluzeczka z jersey'u w prążki.

suknia, piórem, lub kompleksem barwnych piórek.

Piaszcze, cokolwiek szersze, po rozpięciu, pozwalają każdej eleganckiej pani pokazać suknię. Proste ich ozdobią przybrania z materiału w ukośne pasy, no — i oryginalny krój rękawów. Wąskie u ramion rozszerzają się koło łokcia, lub otwierają figlarnie, demonstrując ciekawym żywy kolor bluzeczki lub sukni.

Krótkie piaszczyki i żakieciki

Salon Mód „ANNETTE”

wł. A. HELLER

Poleca duży wybór najnowszych modeli paryskich po cenach nader przystępnych.

PRZEJAZD Nr. 8, fr. II p.

TEL. 241-84.

Bluzeczki będą znów noszone na spódniczkach

1) Bluzeczka z jasnej crepe - de - chine'y, ozdobiona ażurkami.

2) Bluzeczka popołudniowa, z miętko opadającym szalikiem i kimonowemi rękawkami.

3) Bluzka z białego crepe - satin. Oryginalne nacięcia; kołnierzyk związany na plecach.

(Poniżej bluzeczka widziana z tyłu).

4) Prosta bluzeczka kostjumowa z jersey'u lub deseniowej crepe - de - chine'y.

5) Bluzeczka z jedwabiu do prania z pelerynkowatym kołnierzem. Pasek miętko ułożony w fałdki.